

Veiter og Gårdsrom
i Midtbyen, Trondheim

rapport 2016
Byantikvaren, Miljøenheten, Trondheim Kommune

FORORD

Veitene er Midtbyens sekundære gatenett, de løper på kryss og tvers av de store kvartalene og er en overlevelse av gatestrukturen fra Trondheims middelalder.

Inne i kvartalene og inn fra veitene er det fortsatt bevart mange åpne gårdsrom. Gårdsrommene er en rest av den historiske bystrukturen fra kjøpmannsbyen. Her finnes fortsatt mange verdifulle historiske bygningsmiljøer som er lite kjent.

Veitene oppleves i dag i stor grad som byens bakside. Det ligger et stort potensiale for Midtbyen i å styrke veitenes og gårdsrommenes attraktivitet, og å gjøre det lettere å oppleve kvalitetene i disse viktige historiske delene av Trondheims Midtby.

Et prosjekt for Veiter og Gårdsrom er beskrevet i Trondheim kommunes kommunedelplan for Kulturminner (2013), og starter opp i 2017. Prosjektets mål er å styrke veiter og gårdsroms kvaliteter og styrke forutsetningene for en aktiv bruk. Prosjekteier er byantikvaren.

Denne rapporten er et forarbeid til prosjektet. Rapporten tar for seg veiter og gårdsrom i et utvalgt område av Midtbyen og kartlegger veitenes tilstand og utseende, beskriver kvaliteter og antikvariske verdier, og drøfter hvilke svakheter og styrker som kan oppleves sett opp mot ønsket om å gjøre veitene mer attraktive for bruk for besøkende og for byens befolkning.

Registreringen ble utført på sensommeren 2016 og rapporten skrevet og illustrert i løpet av høsten 2016 av sivilarkitekt Carla Carvalho. Evelina Bruno har slutført redigering av billedmontasjer. Referansepersoner for registrering og tekst har vært Mette Bye og Gunnar Houen.

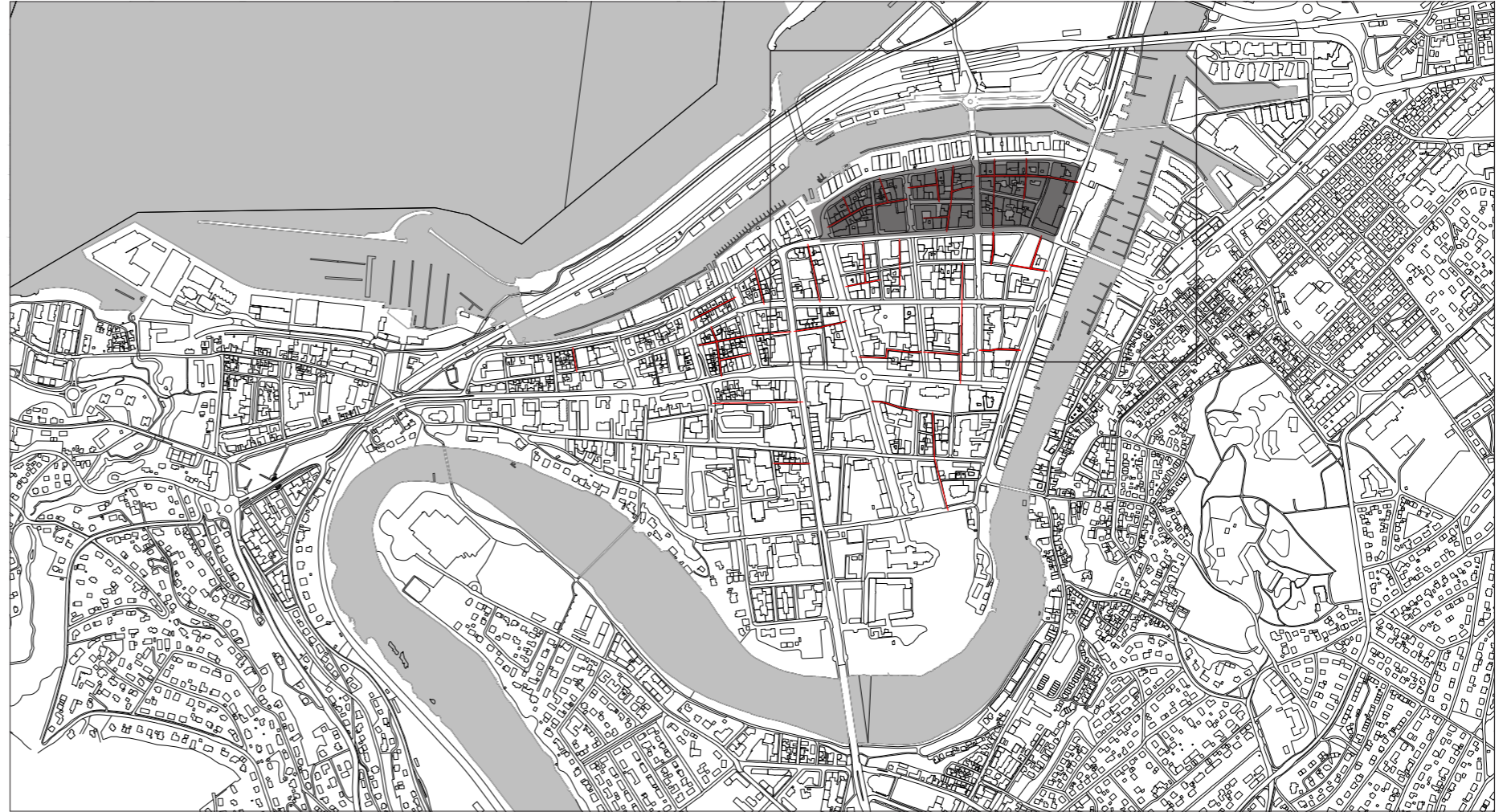
INNHALDSFORTEGNELSE

3	Forord
7	Arbeidsområde
9	Kort om midtbyen, veiter og gårdsrom
11	Registrering - veiter og gårdsrom
	Ordforråd
	<i>Brattørveita øst-vest</i>
	<i>Brattørveita nord-sør</i>
	<i>Danielsbakerveita</i>
	<i>Gjelvangveita</i>
	<i>Gaubekveita</i>
	<i>Storchveita</i>
	<i>Moursundveita</i>
	<i>Credoveita</i>
	<i>Kuskveita</i>
	<i>Taraldsgårdsveita</i>
	<i>Ørjaveita</i>
59	Refleksjoner
61	Visjoner
73	Tiltak og Fremdrift
77	Bilde- og tekstkilder

01. kart Trondheim i Norge

0 200km

02. kart midtbyen Trondheim: arbeidsområde

0 200m

N

— arbeidsområde

— arbeidsområde

ARBEIDSOMRÅDE

På grunn av begrenset tidsramme for gjennomføring av denne rapporten, ble arbeidsområdet et mindre utvalg av veiter og gårdsrom innenfor Midtbyen i Trondheim. Området ligger i nordøstre del av Midtbyen, begrenset av Olav Tryggvasons gate (i sør), Fjordgata (i nord), Kjøpmannsgata (i øst) og Munkegata (i vest).

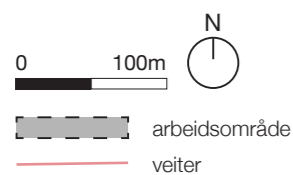
Området inkluderer veitene i "Nerbyen", dvs områdene mellom Søndre gate og Kjøpmannsgata nord for Olav Tryggvasons gate, som studieområde fordi dette er et område med komplekse miljøsammenhenger, til dels betydelige antikvariske verdier (noe også Riksantikvaren var opptatt av da Midtbyplanen ble behandlet i 1981), og fordi området ligger i den næringslivsmessig mest intensivt utnyttede delen av Midtbyen.

Området er en del av den historiske middelalder byen som idag er preget av en del forfall, lite bruk, og overmøblering, men som har stort potensial for videre utvikling. Denne rapporten er lagt opp som en start på et større prosjekt, og er tenkt å være et grunnlag for vitalisering av veiter og gårdsrom i Midtbyen. Dette vil kun være et pilotområde, men det kan bli bakgrunn for et prosjekt som utvides til å omfatte hele Midtbyen.

Arbeidsområdet inkluderer offentlig rom med veitene og noen utvalgte tilknyttede gårdsrom, med registrering av det fysiske og av det opplevde.

03. kart øst-midtbyen Trondheim: arbeidsområde

KORT OM MIDTBYEN, VEITER OG GÅRDSROM

Kort om Midtbyen

“Midtbyen er byens eldste og mest sentrale bydel. Den utgjør Trondheims opprinnelige byområde og avgrenses av Kanalhavna i nord, Nidelva i øst og sør og Skansen og Ila i vest. (...) Her ligger de fleste av byens historiske bygninger og et stort antall kulturinstitusjoner samt forretninger, kontorer og banker - hoteller, restauranter og andre utesteder, som til sammen gjør dette til byens kommunikasjons-, underholdnings- og turistsentrum. Midtbyens regulering har sitt utgangspunkt i Cicignong barokk byplan. Byen ble da inndelt i fire kvadranter, med Kongens gate og Prinsens gate som skillelinjer. (...) Som et eldre element i byens utforming ligger et nett av veiiter mellom de bedre gatene som Cicignon trakk opp. Veitene deler opp de store kvartalene og har fungert som et subsidiært gatenett hvor mange småbedrifter har holdt til. Mange av veitene rommer idag bolighus, mens andre fungerer som bakgater bak store forretningsgårder og andre bygninger.”

(kilde: s11, Byguiden)

Kort om veitene

“Smale gater og smug finnes i de fleste byer, under ulike betegnelser og skapt av ulike historiske årsaker. I trondheim kalles mange av passasjene i det underordnede gatenettet *veiter*. Dette er et gammelt norsk ord, som opprinnelig betyr grøft eller vannrenne. En slik funksjon hadde også

de gamle veitene i middelalderbyen Trondheim. Med helling mot fjorden eller elva skulle de føre overflatevannet vekk og hindre at det samlet seg i dammer og som gjørme til hinder for ferdselen i byen. I veitene ble det naturlig nok ikke bygd. De smale pasasjene ble liggende åpne og ble dermed også brukt til ferdsel, om enn det kunne være både sølete og mørkt å ta turen gjennom den trange veita sammen med det sildrende vannet, som nok her og der kunne utsondre en noe ubehagelig lukt. Etter at grøfter og vannrenner fant veien ned under bakken, ble veitene beholdt som middelalderke ferdselsårer gjennom byen.”

(kilde: s119, Byguiden)

Kort om gårdsrom / bakgårder / bakgårdsbebyggelse

“Gårdsrommet er det ubebygde arealet inne på en for øvrig bebygd eiendom (primært i bymessig bebyggelse, men begrepet kan også benyttes om ubebygd areal på visse typer eiendommer utenfor det sentrale byområdet).

Bakgården, eller én bakgård er ofte brukt som alternativt navn på gårdsrommet, men betegner egentlig én (blant flere) av bygningene inne på eiendommen, bak hovedhuset (som i regelen ligger ut mot gaten, alternativt mot veita). Når det er tale om all bebyggelse bak hovedhuset brukes ofte bakgårdsbebyggelsen som begrep.”

(kilde: Gunnar Houen, fra byantikvaren)

REGISTRERING - VEITER OG GÅRDSROM

Registrering - veiter og gårdsrom er første del av rapporten. Registreringen av dagens situasjon synliggjør eksisterende situasjon og tilrettelegger for en analyse av kvaliteter, svakheter og potensial for videre arbeid eller vitalisering. Denne registreringen og følgende oppsummering blir til en bakgrunn for å bygge opp mulighetsstudier som kan bli et startpunkt for tiltak.

Registreringen er organisert i veiter og utvalgte gårdsrom direkte knyttet til veitene. For å finne ut hvilke av disse som er attraktive, hvilke som ikke er det, hvorfor og hvordan forbedringer kan være mulige, skal følgende undersøkes og analyseres: Beliggenhet, navn, eventuelt andre navn, historie; antikvariske verdier; materiale og tekstur; fargesetting; fysisk struktur; kuriositeter eller detaljer; solforhold; belysning og møblering; bruk, aktiviteter og fasadeliv; trafikk; fondmotiv; og inntrykk. I tillegg er eksisterende situasjoner beskrevet og illustrert gjennom plan, fasader, tverrsnitt og illustrasjoner.

Alle illustrasjoner, tegninger, bilder og tekst der kilde ikke er oppgitt, er egen produksjon eller bearbeidet. Det er kun benyttet informasjon fra offentlig tilgjengelige områder (rom) og tilgjengelige kilder.

04. kart arbeidsområde (til venstre)

veiter:

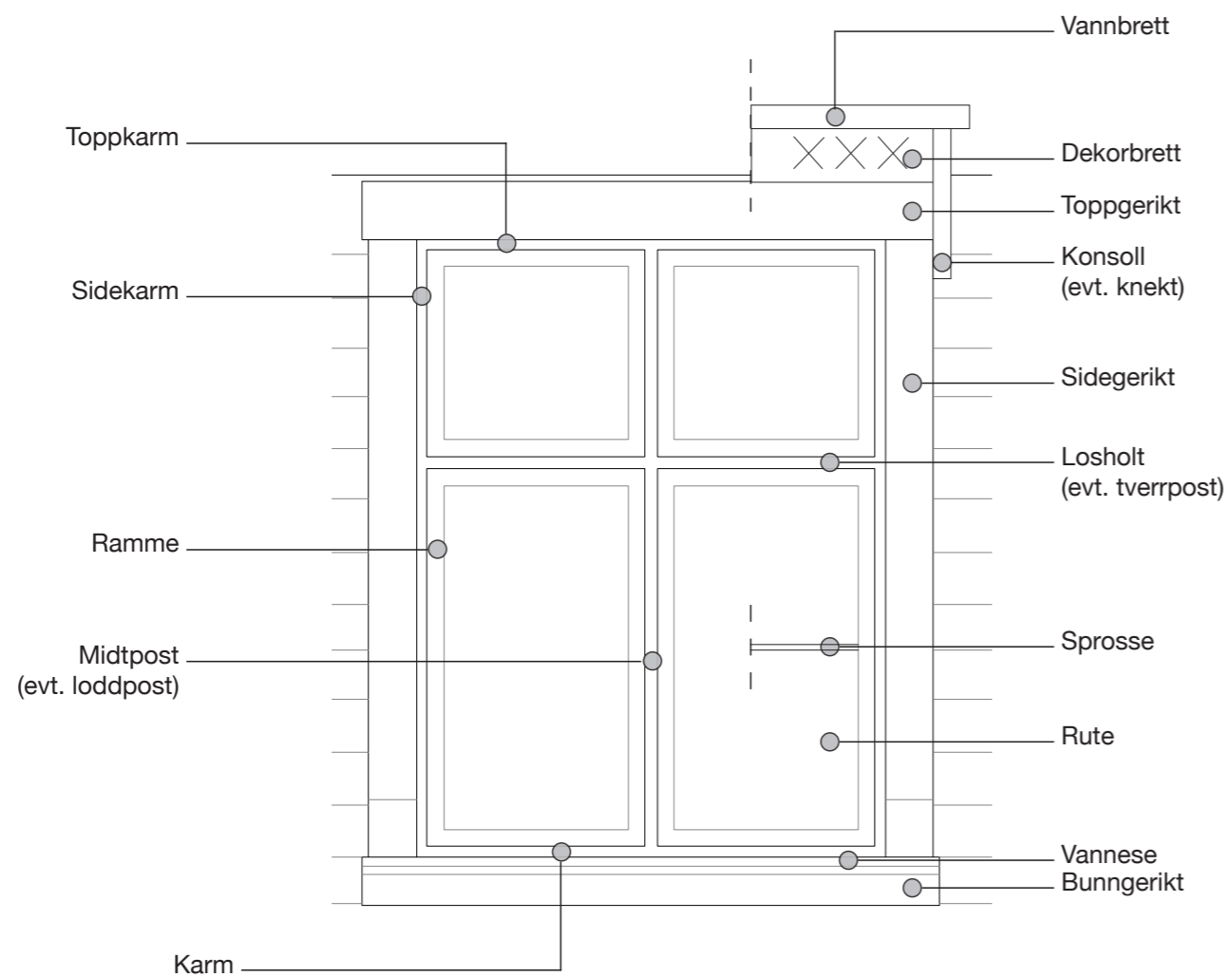
01. Brattørveita øst-vest
02. Brattørveita nord-sør
03. Danielsbakerveita
04. Gjelvangveita
05. Gaubekveita
06. Storchveita
07. Moursundveita
08. Credoveita
09. Kuskveita
10. Taraldsgårdsveita
11. Ørjaveita

— XX — veiter
 ■ arbeidsområde

0 40m N

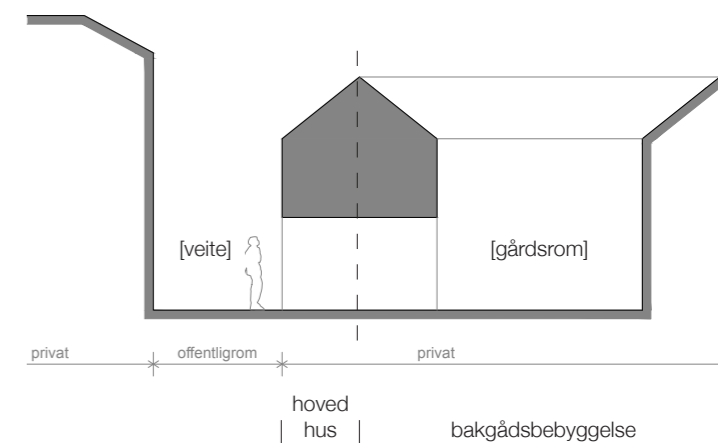

05. illustrasjon: ordforråd - fasadeelementer. Illustrasjon basert på trefasade i Ørjaveita

06. illustrasjon: ordforråd - vinduselementer (til venstre)

07. arbeidsområde diagram: privat vs offentlig rom (til høyre)

Ordforråd:

I registreringen av veiter og gårdsrom vil det bli brukt flere begrep for å beskrive både hva arbeidsområde innebærer samt arkitektoniske fasadelementer som er direkte knyttet til. Arbeidsområder er både overflatene som er koblet til veitene og gårdsrommene (fasader, tak og dekke) og rommene mellom.

Illustrasjonene i vil tilrettelegge til en bedre forståelse av disse beskrivelser.

Brattørveita øst-vest

Nr. 1
Lengde: 206m
bredde: 4-6m

08. Situasjonskart - Brattørveita nord-sør i arbeidsområden.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Brattørveita har en stor andel historiske bygårder i tre og i mur. Den ble av Riksantikvaren foreslått som bevaringsområde i 1981, men ble til sist ikke med blant de områdene i Midtbyplanen som ble regulert som spesialområder for vern i Midtbyplanen. Det er et rolig løp, nesten uten biltrafikk og med få fotgjengere. Veita har stor andel trehus med rikt detaljerte fasader. Blant murfasadene finnes både pussflater med dekorfelt, og malt og umalt, gammel og ny tegl. Veita har et kvalitetsfylt brosteinsdekke av storgatestein diagonalmøster, som forsterker retningen på veita.

Svakheter/trusler:

Veita er rolig og ryddig men finnes det en del faktorer som hindrer den i å være folkelig og livlig. En del gårder har stengt inngangen sin fra veita. Dette, sammen med at portrommene er stengt av, de fleste også visuelt, bidrar til redusert aktivitet. En del vinduer er stengt av med plater, dette er særlig i det smaleste løpet, og noen lokaler i første etasje har ingen aktiv bruk. (se n01) Folk forteller at veita kan oppleves som utrygg nattestid på grunn av svak belysning og lite folk.

Atraktivitet / potensiale:

Det er en blanding av bolig og næring i veita, med mindre utadrettet virksomhet enn man kunne forvente. En kafé i vestre del og musikkforretningen i østre del er positive innslag. Det ville vært positivt med mer utadrettet virksomhet i flere av gårdene i veita. Det vil også være positivt med reetablering av inngangsdører i de gårdene der disse er tatt bort. Potensiale i denne veita ligger i koblingen mellom offentlig gaterom og inngangspartier, portrom, og gårdsrom. Fasaderehabilitering av et par gårder ville bidra til å øke veitas atraktivitet i vestre del. Reetablering av inngangspartier mot veita og flere åpne og aktive gårdsrom vil påvirke rytmen og bryte monotonien i den lange veita. Ny virksomhet i gårdene med større, tilgjengelige gårdsrom (G02 og G03) vil skape mer aktivitet og fotgjengertrafikk. En sterkere belysning kveldstid, med en forbedret Trollearmatur, vil øke trykghetsfølelsen nattestid.

Beliggenhet:

Brattørveita har to løp som krysser hverandre. I øst-vestlig retning går veita fra Kjøpmannsgata til Søndregate, i et kryssende løp nord- syd fra Fjordgata til Brattørgata.

Navnet:

Brattøra var betegnelsen på området på nordsida av byen som skrådde ned mot fjorden. Navnet Brattøra flyttet seg med terrenget etterhvert som byen ble utvidet mot fjorden, først til den nordre enden av Kjøpmannsgata, så fra 1870-årene til det nye oppmudrede havneområdet utenfor. Veita som i dag heter Brattørveita ble på slutten av 1600-tallet omtalt som Brattørgata, mens det etter år 1700 het Nordfargata. Den nye gata som anlagt parallelt etter bybrannen i 1841 overtok navnet Brattørgata, og etter dette har veita heit Brattørveita. (kilde: I Veita)

Historie:

“Den øst-vestre Brattørveita er trolig den gata som i vekterruten i Magnus Lagabøtes bylov fra 1276 omtales som Gjæilar. Veita er like sannsynlig et spor etter den eldste ferdelsesveien langs fjorden, en trasé som fortsatte vestover i Storchveita, Ørjaveita og Taradsgårdsveita. Til tross for en beskjeden bredde på 3,5m var dette på 1600-tallet ei av de meste trafikkerte gatene i byen, og etter bybrannen i 1708 ble bredden utvidet med to alen på hver side, til knapt 6m, slik at to vogner skulle kunne passere hverandre.” (kilde: I Veita)

Antikvariske verdier:

Bebyggelsen i Brattørveitas øst-vestlige løp har et visst spenn i alder, med noen eksempler på fint tilpassede nybygg (s10 og n03). Her finnes mange bevarte to etasjers trehus oppført like etter 1842-brannen, og flere godt bevarte murbygninger fra annen halvdel av 1800-tallet. I den vestre delen er det innslag av sterkt fornyet trehusbebyggelse, mens den østre delen har to nye moderne bygningskomplekser som er tilpasset gateløpet i dimensjon og utforming.

Denne veita har en stor andel gammel bebyggelse, trehus og eldre murbygninger. Brattørveita er en av de beste bevarte veitene med hensyn til homogenitet i alder og form på bebyggelsen, og med hensyn til bevarte originale materialer (panel, dører, dekor osv.) i fasadene.

Materialbruk og tekstur:

Fasadene på nordsiden av veita er hovedsakelig i pusset mur, med unntak av to bygninger som har liggende trepanel, og en fasade med glass og platekledning. På sørsiden av veiteløpet har omtrent to tredjedeler av fasadene liggende trepanel, en fasade har stående panel. Videre finnes en fasade i teglstein, og en moderne bygg i betong.

Trehusene har fasader som hovedsakelig har originalt panel i behold. Det rike fasadeutstyret er med unntak av vinduer og enkelte dører også stort sett originalt. Det finnes innslag av enkelte utskiftinger av bygningsdeler og fasadeutforminger

09. Brattørveita perspektiv bilder: **P1** - fra Kjøpmannsgata mot vest **P2** - fra Krangutaga mot vest; **P3** - fra Søndregata most øst.

som ikke har vært som heldige, men dette er unntaksvis.

De historiske fasadene har alle tydelig tekstur og relieff. Det er forskjell på trefasadene og murfasadene.

Trefasadene har mye dekorativt fasadeutstyr og sterk relieffvirkning. De historiske trefasadene er forskjellige, men er bygget opp etter samme mal, med pusset sokkel kronet av vannbord, markert brystning med stående panel under vinduene, og ofte liggende panel over vindusbåndet, markert etasjebånd, og profilert gesims. Omramninger rundt vinduer, dør og port har rike utskjæringer og relieff. De opprinnelige inngangsdørene er tofløyede trefyllingsdører. At gatedøren slår innover bidrar til relieffvirkningen i fasaden.

Gategulvet i begge Brattørveitas løp er brostein som er lagt på 1990-tallet. I midtfeltet er det storgatestein, med vannrenner på begge sider og smågatestein på feltet inn mot veggene på hver side. Tverrsnittet på bakken er tilnærmet flatt med en svak kurvatur. Smågatesteinen på hver side av veita er lagt parallelt i ca 60-120 cm bredde, mens storgatesteinen i hovedløpet er lagt i diagonalmønster, et mønster som forsterker hovedretningen i veita. På hvert kryss er steinen lagt i mønster vinkelrett mot de skrånne fasadehjørnene.

Fargesetting:

Brattørveita øst-vest har tradisjonell fargesetting, med stor variasjon i fargespekteret. Sandsteinstoner og rike farger i mosegrønt, lys og mørk oker og oksydrød (se sekvens 10. og 11.) og mellomnøytrale gråtoner.

Omtrent halvparten av fasadene er preget av fargekontrast mellom kledningen og vinduene, eller omramning av vinduene og dører samt andre arkitektoniske elementer, som forsterker relieffet i fasaden. Denne kontrasteringen har ikke nødvendigvis historiske forbilder. Grunnmurene er tradisjonelt sett pusset mur i med en varm grå farge.

Dekket med brolegning oppleves som å ha svak variasjon av gråtoner på grunn av relieff og skyggeeffekt. Selve steinen er ganske ensfarget. Det er innslag av ugress langs fasadene.

Fysisk struktur:

Brattørveita øst-vest oppleves som ganske rett, men har en dreining av retningen i vestlig ende. Det er lite variasjon i bredden. Fasadene på sørsiden er gjennomgående på to etasjer. Fasadene på nordsiden har to etasjer, med to unntak. Der er det tre etasjer. Alle hus i veita har saltak, med valm på hjørnene. (se illustrasjon 16. med tversnitt A til E). Brattørveita nord-sør er smalere og kortere enn nord-vestløpet. Også her er bebyggelsen mot veita på to og tre etasjer.

Kuriositeter/ Detaljer:

Flere bygninger langs veita har fin ornamentikk og fasadedetaljer som originale ventilert og smijernsvinduer (n04), port- og vindusomramming og andre utskjæringer og dekorfelt.

Sørsiden av veita har flere fasader der det er tydelige spor etter dør og trapp som er fjernet, og der det er satt inn vindu i stedet (se s03-05). Det at husene ikke lenger har inngang

mot veita bidrar til at fasadene blir mer passive, og til redusert fotgjengertrafikk i veita.

Solforhold:

På sommeren oppleves veita som lys. Da er det direkte sol på nordfasadene formiddagstid, og sola reflekteres på gategulvet og på sørfasadene.

Belysning og møblering:

Det finnes ingen offentlig møblering, med unntak av gatelyster med Trollaarmatur som gir en ganske svak belysning kveldstid. På sørsiden mot vest finnes noen stoler på dagtid som tilhører næringslokalet.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

På gateplan er omtrent tre fjerdedeler bolig, resten er næringslokaler som, hotell, lager og garasje. Det er sideinngang til en kafé helt vest i veita, i hjørnegården mot Søndre gate. I øst har en musikkforretning tilhold lokaler på nordsiden av veita, i kvartalet mellom Krabugata og Kjøpmannsgata. Dette er det eneste butikklokalet som har inngang mot veita. Hotellet har innlemmet flere tregårder i sine arealer, og det er disse gårdene som har fjernet døråpningen mot veita. Disse gårdene har i praksis fått snudd sin arealbruk, slik at de nå står med «ryggen mot veita», noe som ikke bare er heldig. Flere av murgårdene har gårdsrom av en viss størrelse om man kan få et glimt av gjennom gitterport eller når portene står åpne på dagtid. Flere har fortalt oss man unngår å gå her på kveldstid på grunn av svak gatebelysning og generelt lite folk.

Trafikk:

Trafikken er hovedsakelig fotgjengere. Vi har ikke observert gjennomgangstrafikk. Det er noe kjøring til eiendommene, hvorav et par har parkering i bakgården eller garasje.

Fond motiv:

Når man ser vestover har man den modernistiske seksjonen til Hotell Gildevangen som fond, en bygning som har en fin modernistisk fasade. En noen uheldig fargesetting og et påbygg med mobilmaster forstyrrer inntrykket. I østlig ende har Brattørveita en krumning, som er et typisk trekk ved middelalderse gateløp. På grunn av krumningen i veiteløpet er det her fasadene på veitas nordside som utgjør fondmotivet når man ser østover.

Inntrykk:

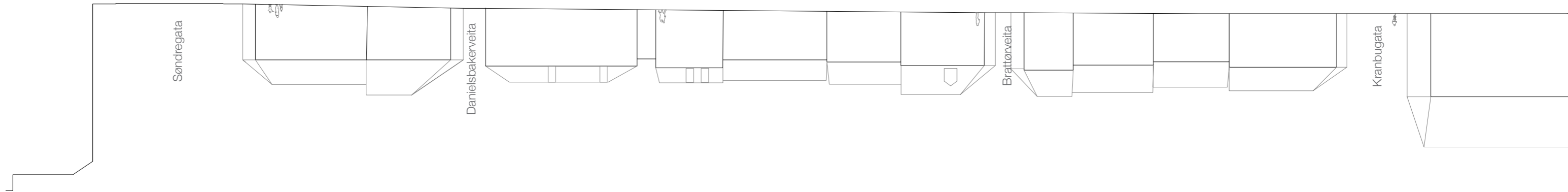
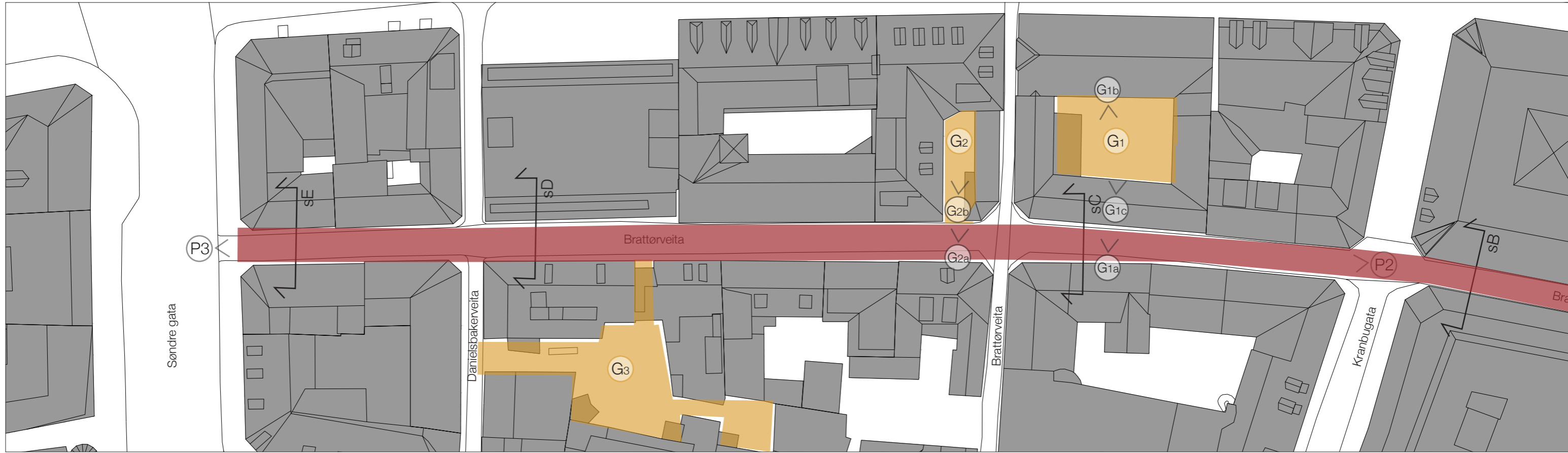
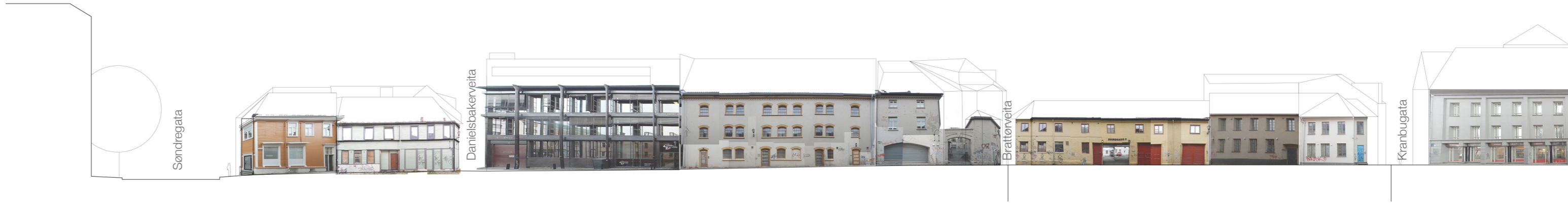
Kurvaturen og lengden bidrar til at man opplever Brattørveita som variert og ganske spennende å bevege seg bortover. Fasadene i veita er relativt ens i størrelse, rytme og høyder, og er for en stor del historiske. Den høye andelen historiske bygninger, sammen med to godt formede og veltilpassede nybygg, variasjon i fargesetting samt tradisjonell brolegning, gjør Brattørveita visuelt tiltalende. Begge løp oppleves som historiske og homogene i form, med variasjoner innenfor en enhetlig historisk ramme. Et par trefasader bærer preg av slitasje og/eller tidligere lite heldige inngrep, men det preger ikke helteten. Brattørveita er sparsomt trafikkert, også når det gjelder fotgjengere.

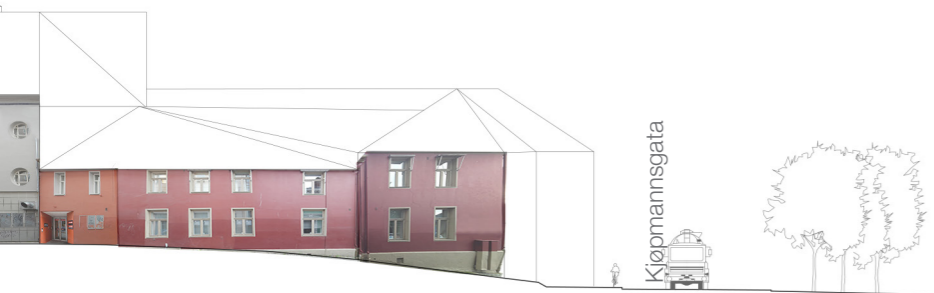
10. Brattørveita nord fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett.
Bygninger n1-n11 (sekvens fra venstre til høyre)

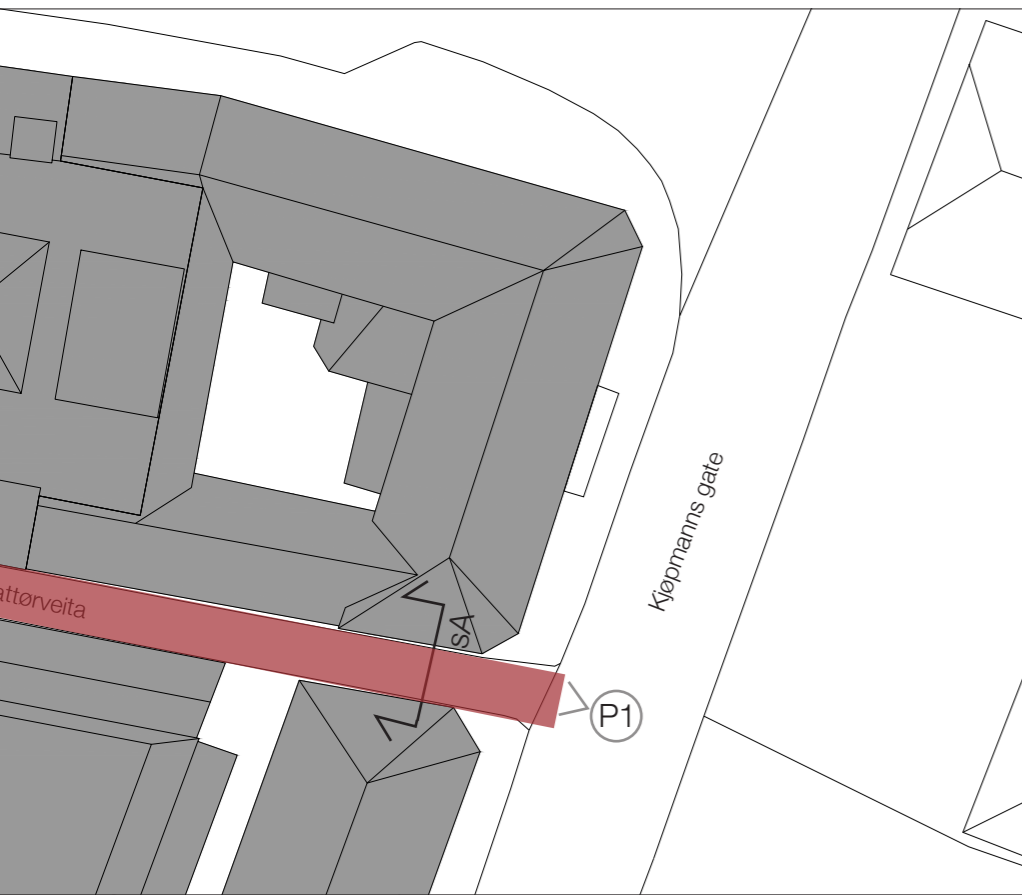
11. Brattørveita sørd fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett.
Bygninger s1-s12 (sekvens fra venstre til høyre)

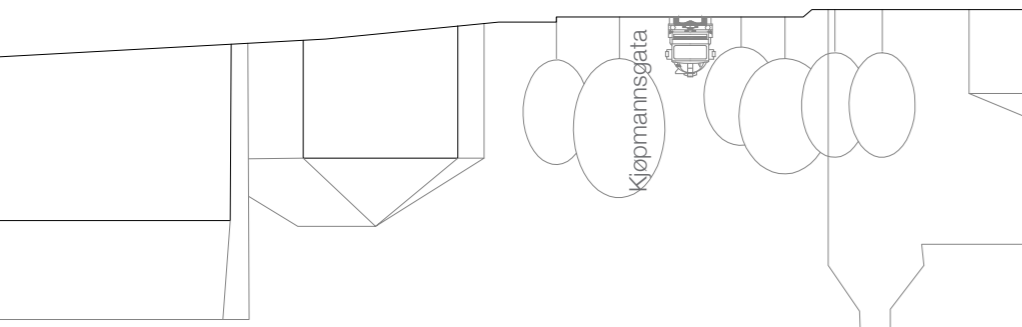
12. Brattørveita nord fasade oppriss (til venstre)

13. Gårdsrom G1, G2 (til høyre)
Gårdsrom G3 er beskrevet under
Danielsbakerveita

14. Brattørveita plan (til venstre)

- G1 gårdsrom G1
 - G2 gårdsrom G2
 - G3 gårdsrom G3
- veita
 gårdsrom

15. Brattørveita sør fasade oppriss (til venstre)

16. Brattørveita tversnitt (til høyre)

Utvalgt gårdsrom knyttet til Brattørveita

Gårdsrom **G1** er et privat gårdsrom som er knyttet til Brattørveita øst-vest. Det er inkludert i rapporten på grunn av sitt potensial som kan tilføre mye til veita. Gårdsrommet er bred og lys med lav bebyggelse rundt, og har små åpninger mot bakgården. Når porten er åpen blir blikket fanget inn, men dessverre er brukken permanent parkeringsplass idag, preget av biler og kraftige dimensjonerte ventilasjonsanlegg. Potensialet ligger i å åpne opp porten og endre bruken av både gårdsrommet og bebyggelsen mot veita og bakgårdsbebyggelse mot veita, noe som kan bidra til aktivisering av veita.

Gårdsrom **G2** er en privat gårdsrom som er knyttet til Brattørveita øst-vest. Dette gårdsrommet er også inkludert i rapporten på grunn av sitt potensial. Ornamentikken i fasaden og transparensen i porten fanger blikket inn til bakgården og dette er et bra start for et attraktivt byrom. Imidlertid er gårdsrommet preget av synlige avfallscontainere, uplanlagt sykkelparkering, synlig tekniske installasjoner, avstengt fasade på bakkeplan og lav standard på fasadevedlikeholdet. Dette trekker ned attraktivitetsnivået per idag, og det er potensial for positive tiltak.

Brattørveita nord-sør

Nr. 2
Lengde: 75m
bredde: 1,95-3,35m

17. Situasjonskart - Brattørveita nord-sør i arbeidsråden.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Brattørveita nord-øst er et middelaldersk løp med varierende tverrsnitt både i bredde og bygningshøyder. Fargepaletten er rolig og behagelig, med historisk korrekte fargetoner og et tradisjonelt utformet brosteinsdekke. Fondmotivet på sørsiden er en jugendstilbygning som har samme fargetone som fasadene i veita. Dette bygget gir i dag en visuelt samstemt avslutning i nord. Jugendstilbygget har en port omtrent der veita tidligere (før 1841) fortsatte nordøstover mot Dronningens gate.

Svakheter/trusler:

Fasadene i første etasje er lukket mot veita, og mange av fasadene har mye tagging som er typisk for gateløp der det er lite folk på kveldstid. Tekniske installasjoner montert på fasader på historiske bygg virker skjemmende.

Attraktivitet / potensiale:

Denne veita har i dag ikke mye fotgjengertrafikk men har stort potensiale for å tiltrekke seg flere folk. For å skape mer liv mellom bygningene og veita bør vinduer som er stengt av og kledd med plater gjenåpnes, og flere dører og porter tas i bruk. Aktiviteten inne i bygningene er avgjørende. Noen av bygningene kan ha potensial for en annen og mer aktiv bruk enn de har i dag. Dette bør undersøkes nærmere.

Beliggenhet:

Brattørveita har to løp som krysser hverandre. I øst-vestlig retning går veita fra Kjøpmannsgata til Søndre gate, i et kryssende løp nord- syd fra Fjordgata til Brattørgata.

Navnet:

Se beskrivelse fra Brattørveita øst-vest. (kilde: I veita)

Andre navn:

En folkelig betegnelse på denne smale veita omkring 1900 var Pissveita. Dette henger sannsynligvis sammen med at Trondhjems Brændevinssamlags hadde utsalg rett i nærheten, i Fjordgata 7." (kilde: I veita) Se tilleggsbeskrivelse fra Brattørveita øst-vest.

Historie:

Brattørveitas løp i nord-sørlig retning er trolig også en middelalderveit, og strakk seg opprinnelig helt opp mot Dronningens gate. Det fantes en tredje Brattørveit som løp parallelt med dagens Brattørgata før den svingte i en bue sørover til Krabugata. Denne fortsatte riktignok i et rettere

løp, gjennom kvartalet mellom Søndre gate og Krabugata fram til bybrannen i 1841. Dette tredje løpet forsvant med gjenoppbyggingen etter brannen. (kilde: I veita) Se tilleggsbeskrivelse fra Brattørveita øst-vest.

Antikvariske verdier:

Bebyggelsen i veita består av to trehus fra gjenreisningen etter brannen i 1841, og murgårder som ble bygget i tiårene etter murtvungen ble innført i 1845. En tregård er historisk med antikvarisk verdi (v03) med mye originalt fasadeutstyr som etasjebånd, portinnramming og ornamentikk i fasaden; mens den andre er et nytt bygg (ø02). I murgårdene finner vi også en del originale detaljer og fasadeutstyr. Veita har brolegging.

18. Brattørveita nord-sør perspektiv bilder: **P1** - fra Brattørgata mot nord **P2** - fra sørligst delen av Brattørveita nord-sør mot krysset med Brattørveita øst-vest; **P3** - fra krysset med Brattørveita øst-vest mot sør; **P4** - fra Fjordgata mot sør.

Materialbruk og tekstur:

Murfasadene er hovedsakelig i farget, pusset tegl. En av gårdene har detaljer i synlig ubehandlet tegl, to har slemming (se sekvens 19. og 20.). Den gamle tregården har en kombinasjon av liggende og stående, malt panel.

Dekket er i storgatestein med smågatestein inn mot fasadene og vannrenner på begge sider. Tverrsnittet på bakken er ganske flatt, med en svak kurvatur. Brosteinen er lagt i tre forskjellige mønster (se sekvens 21. med dekke 1, 2 og 3). Dekke 1 finnes på de sørligste strekket, dekke 2 i krysset mellom nord-sør og øst-vest Brattørveita, og dekke 3 i det nordligste strekket.

Alle fasader har relieff og struktur. Trefasadene og murfasadene har forskjellig karakter. Alle bygningene har en tradisjonelt markert fremskutt sokkel, profilerte gesimser, og markert vindus- og dørørramming. Trefasadene har mer dekor enn murfasadene, med markert brystning, etasjebånd og snekkerglede og mer fargekontrast. Relieffet er gjennomgående markert på tre nivåer: mellom grunnmur og vegg; mellom vegg og omramningen av vinduer og dører; og i selve fasadeplanet i de bygningene som har trepanel eller synlig teglstruktur.

19. Brattørveita øst fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger ø1-ø5 (sekvens fra venstre til høyre)

20. Brattørveita vest fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger v1-v5 (sekvens fra venstre til høyre)

Fargesetting:

Brattørveita nord-sør har stort sett en tradisjonell fargebruk og historisk inspirert fargesetting med et fargespektrum som varierer innenfor pastelltoner. Fargene varierer mellom lys varmt gul, lys grønn, gråhvitt og lys mellomoker (se sekvens 19. og 20.).

I omtrent to tredjedeler av fasadene finnes ingen fargekontrast mellom grunnmuren og resten av veggene. Tregårdene har fargeforskjell mellom grunnmur og kledning. Bare en fjerde del av bygningene har ulik farge mellom fasade og fasadedetaljer. Fargemessig fremstår dette veiteløpet som mindre kontrastfylt enn Brattørveitas øst-vestlige løp.

Brosteinsdekket har relieff og går i grått med svakt rødlig innslag.

Fysisk struktur:

Brattørveita nord-sør har variasjon både i bredde og bygningshøyder. Det smaleste strekket ligger i nord med 1,95m i bredde og 10m i gesimshøyde på begge sider, mens den er på sitt bredeste på 21m med gesimshøyder på 3m og 10m (se illustrasjon 26. med tverrsnitt A til E).

Kuriositeter/ Detaljer:

Det nord-sørlige strekket av Brattørveita er preget av å ha få inngangssituasjoner og åpninger inn i bygningene fra gaten. Fasadene mot veita fremstår som lukkede.

En av eiendommene står uten hus på tomten. Denne åpne plassen kan gi mulighet for tiltak. Det står igjen avtrykk av huset som tidligere på den eksponerte gavlet til nabobygget.

Solforhold:

På sommeren oppleves den sørligste delen av veita som lys, uten at den har direkte sol. Krysset mellom Brattørveitas nord-sørlige og øst-vestlige løp oppleves også som lyst, og dette partiet har direkte sol på nordsiden om formiddagen sommerstid. I den nordligste delen er bredden på veita smal og bygningene har lukkede og høye fasader. Denne delen oppleves som ganske mørk.

Belysning og møblering:

Veitene har i prinsippet ingen offentlig møblering. I dette veiteløpet er det heller ingen offentlig gatebelysning, men ulike typer fasadebelysning satt opp av den enkelte gårdeier. Det står heller ingen avfallscontainere ute i veita.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

I første etasje er halvparten av bygningene brukt til bolig, mens annen halvpart er lukkede fasader for bygg med næringslokaler som har inngang mot tiliggende gateløp og service-sone mot veita.

Det finnes kun én inngangssituasjon i hele veita og nesten alle bygningsfasadene viser spor av tagging på veggene. Denne veita har en stor mangel på aktivitet og liv ut over det som genereres av næringslokalenes drifts. Flere vindusåpninger er stengt av med plater.

Trafikk:

I denne veita er det ingen biltrafikk og nesten ingen eller lite fotgjengertrafikk.

Fondmotiv:

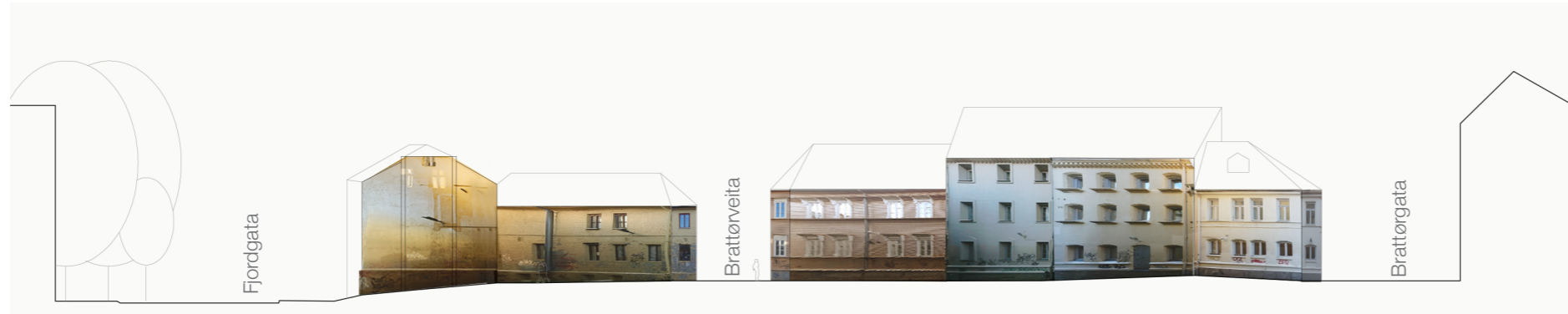
Mot den sørlige åpningen av veita er fondmotivet inngangspartiet til et ungdomstilbygg med høy antikvarisk verdi, som har samme fargepallett som fasadene i veita. På nordsiden er det mye aktivitet, både fotgjengere og lokal biltrafikk. Fondmotivet er noe forstyrret av et stort ventilasjonsanlegg montert på en av veitas fasader.

Inntrykk:

Brattørveita nord-sør oppleves som ordentlig med godt vedlikeholdte bygninger, og gir et overordnet positivt inntrykk. Den er bortgjemt men interessant å oppdage.

21. Brattørveita øst-vest - dekke detaljer. d1 - sør strekken; d2 - krysset med Brattørveita øst-vest; d3 - nord strekken (under).

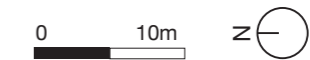

22. Brattørveita øst fasade oppriss (til venstre)

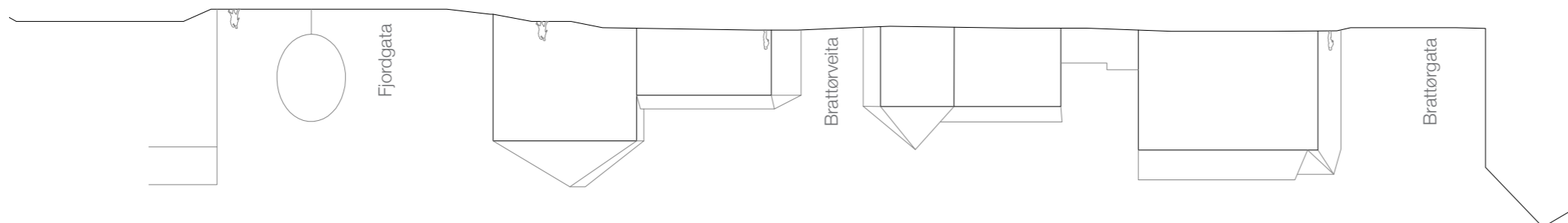

23. Brattørveita nord-sør plan (til venstre)

- G4 gårdsrom G4
- veita
- gårdsrom

24. Brattørveita vest fasade oppriss (til venstre)

Utvalgt gårdsrom knyttet til Brattørveita nord-sør

Gårdsrom **G4** er ikke et gårdsrom men en ubebygd tomt på den sørligste delen av veita, på veitas vestside og med hendelse direkte til veita. Denne plassen er inkludert i rapporten på grunn av sitt store potensial for et urban infillprosjekt.

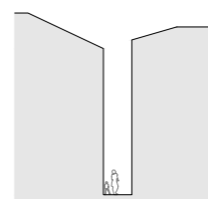
Plassen er omgitt av høy murbebyggelse på sørsiden men lav bebyggelse mot øst og nord.

I kapitelet for visjoner er det presentert et forslag fra en arkitekt student fra NTNU som i 2015 brukte denne tomta i sin diplomoppgave (se sider 64-65).

25. Gårdsrom til Brattørveita nord-sør -G4 (over til høyre)

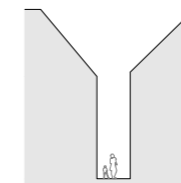
26. Brattørveita nord-sør tversnitt (under til høyre)

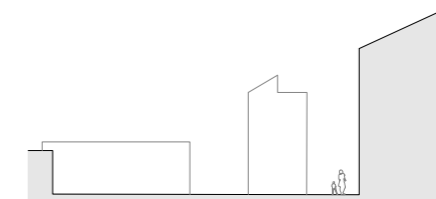
Tversnitt E

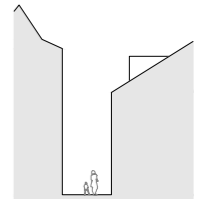
Tversnitt D

Tversnitt C

Tversnitt B

Tversnitt A

Danielsbakerveita

Nr. 3
Lengde: 140m
bredde: 3-4m

27. Situasjonskart - Danielsbakerveita i arbeidsråden.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Fasadene i Danielsbakerveita har mye fasadeutstyr, detaljering og ornamentikk som er originalt eller av høy alder, og som gir relieff og spill i fasadene. Veita har variasjon av alder i bygningene, og ett godt eksempel på nybygg i gammel bystruktur. Gatebelegningen med storgatesten vurderes som en kvalitet.

Svakheter/trusler:

Veita har noen svakheter som er typisk ved at veita har mye driftsrelatert aktivitet. Her finnes store mengder avfallscontainere; flere fasader er avstengt mot veita og det er flere store og synlige tekniske installasjoner (varmepumper, ventilasjonssystemer osv.) som henger på de historiske fasadene.

Attraktivitet / potensiale:

Danielsbakerveita er en passasje som kobler Olav Tryggvasons gate og Fjordgata, men den oppleves som en bakside. Potensialet for denne veita kan ligge i flere tiltak. Det vil være en start å rydde bort overmøblering som unødige tekniske installasjoner, gjenåpne deler av fasadene som er kledd igjen og eller på annen måte avstengt. Fargerestaurering av historiske fasader kan også være positivt. Å rydde bort avfallscontainere ville vært positivt, og det bør søkes en løsning for dette i samarbeid med næringslivsaktørene.

Beliggenhet:

Danielsbakerveita løper fra Olav Tryggvasons gate 10/12 nordover til Fjordgata 13/15. Dette er en av byens lengste veiter. Øvre del er skilt ut med eget navn i seinere år, som Kattveita. (kilde: I veita)

Navnet:

Danielsbakerveita er, ikke overraskende, oppkalt etter en baker ved navn Daniel. Daniel Hansen Buckhof var vandrende bakersvenn fra Bergen som kom til Trondheim i 1680-årene, giftet seg med Adelus Green som var datter av en baker, og bygget opp sin svigerfars bakeri til byens største. Bakeriet lå på hjørnet av Strandgaten (Olav Tryggvasons gate) og veita. (kilde: I veita)

Andre navn:

Et eldre navn på Danielsbakerveita er Findvegårdstretet etter gården Fynnegård, som lå nord i veita på 1500- og 1600-tallet. På 1700-tallet ble en del av Danielsbakerveita kaldt Donsveita, mens Kattveita ble brukt om den sørligste delen, fra Olavs Tryggvasonsgate til Lilletorvet. (kilde: I veita)

Historie:

Før bybrannen i 1681 var Danielsbakerveita en av de viktigste passasjene nord-sør i nedre del av byen. Dette var ett av løpene som fortsatte sin eksistens etter bybrannen, en smal og uregulert snarvei som svinget seg igjennom de store nye kvartalene i Cicignons byplan. (kilde: I veita)

Antikvariske verdier:

I Danielsbakerveita finnes mange fasader der aldersverdiene er bevart, og særlig over første etasje er det mye eldre og originalt fasadeutstyr som panel og listverk, med detaljer som pilastre med kapiteler. Arkitektonisk sett utgjør de gamle fasadene en fin helhet. Derimot er mesteparten av vinduer og dører fornyet bortsett fra i den nordligste delen.

Materialbruk og tekstur:

Det er både trehus og murhus i veita. Circa to tredjedeler av fasadene har malt panel, både stående og liggende. For murfasadene er omtrent en tredjedel ubehandlet tegl, mens resten er tegl som er slemmet og malt. (se sekvens 28. og 29.).

27. Brattørveita nord-sør perspektiv bilder: P1 - fra Olav Tryggvasons gate mot nord; P2 - fra Brattørgata mot nord; P3 - fra Brattørgata mot sør; P4 - fra Brattørveita krysset mot nord.

Gatedekket har storgatestein i midtfeltet, med en smalere stripe smågatestein mot fasadene og vannrenner på hver side. Tverrsnittet på bakken er mest flatt med en svak kuv (samme som i Brattørveita øst-vest). Belegget har samme struktur hele veien (dekke d3) med unntak av krysset med Brattørgata som har asfaltdekke (dekke d2), og i krysset med Brattørveita øst-vest der steinen er lagt med en annen retning (dekke d1), se illustrasjonen 30.

De historiske fasadene har rik og variert struktur med relieffvirkning. Alle bygninger har markert sokkel, som er i øyehøyde i den sørligste delen. Trefasadene har profilert trekledning i både stående og liggende retning, profilerte vannbord, markert brystning, profilerte gesimsbånd, markert vindus- og dørromramning, og profilert kledning. Murhusene har også struktur i oppbygning og fasadedetaljer som gir relieff- og skyggeeffekt.

Fargesetting:

Danielsbakerveita har stor variasjon i fargetonene. Fra gammelvit, lys grøn, lys rå umbra, lys brun oker til kraftig mørkerød tegl, eller ubehandlet tre og mørk brun (se sekvens 28. og 29.).

Nesten alle bygningene har høy fargekontrast både i egen fasade, og til nabo. Kontrasten er mellom grunnmur og resten av veggene (ø02-04, ø07-08,04,07-08) eller mellom kledning og omramming av vinduer og dører (ø02-06, v02,04,06-08).

Dekket oppleves som en svak variasjon av gråtoner med skyggeeffekt fra relieffet i gatesteinen.

Fysisk struktur:

Danielsbakerveita har lite variasjon i bredde og høyde. Bredden spenner mellom 3 og 4 meter, gesimshøyden mellom 5,5 og 11meter. Det er området i krysset ved Brattørgata som har lavest gesimshøyde (se illustrasjon 35. med tvernsnitt A til D). I samme kryss har alle fire hjørnebygninger skrått hjørne, som kom som en bestemmelse etter 1841-brannen (se plan 33.).

Kuriositeter/ Detaljer:

I den sørligste delen og spesielt på murbygningene er vindusbrysting svært høy, i øyehøyde i stedet for knehøyde. Det er en del fin eldre detaljering på de historiske fasadene, som utskårne pilastre med kapitel med tydelig jugendstilpreg, gamle jernventiler, og på murfasadene detaljering i tegl med pølsefuger.

Som i Brattørveita øst-vest, finnes det noen eksempler på lysarmatur av typen Trolle på østsiden av veita.

Solforhold:

Danielsbakerveita får ikke direkte sol, og kan også om sommeren oppleves som mørk. Unntaket er krysset ved Brattørgata og krysset ved Brattørveita øst-vest. Veita er smal med høye gesimshøyder både i den nordlige og sørlige delen, og det at fasadene på førsteetasjenivå i liten grad åpner seg mot veita forsterker opplevelsen av at dette er et mørkt og skyggefullt løp.

Belysning og møblering:

Som tilfellet er for de fleste veitene finnes det ingen offentlig møblering i Danielsbakerveita, og gatebelysningen er også sparsom. I dag er det tre gatelys av typen den vegghengte Trollearmaturen på østsiden av veita, og disse tre lampene var under registreringsperioden ute av drift. Det står et stort antall avfallskonteinere ute i veita på den nordligste strekningen og i krysset ved Brattørgata.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

På førsteetasjenivå er flesteparten av bygningene i bruk som lager for butikk og kontor, eller ikke i bruk. Det er noen få boliger i veita. Mange av fasadene er lukkede og delvis avstengt mot veita ved at eiendommen har inngang fra en tiliggende gate. Flere av eiendommene er næringslokaler som har lagerfunksjoner i bygningene mot veita. Opprinnelig har bygningene i Danielsbakerveita hatt dører, vinduer og porter mot veita. En stor del er blitt stengt i ettertid,

og veita er i dag preget av at det er få aktive åpninger på førsteetasjenivå, og at det er driftssiden som vender mot veita.

Lukkede fasader, høye brystninger i den sørligste delen og containere gir Danielsbakerveita et umiskjennelig preg av å være driftssiden til tiliggende næringslokaler.

Trafikk:

Veita er lite trafikkert. Den meste fotgjengertrafikken er i den sørlige delen, mens i midtre del er det aktivitet generert av lager og næring som dominerer.

Fond motiv:

Fasadene i fonden har begge mørkerød som hovedfargetone.

Inntrykk:

Danielsbakerveita oppleves litt som en bakside, og har i dag primært funksjoner knyttet til drift og lager. Den er litt bortgjemt men med mange interessante fasader om man er oppmerksom. Den gir et fint og harmonisk helhetsinntrykk med mange historiske bygninger, og med noen få enkeltvise unntak oppleves veita som visuelt attraktiv.

28. Danielsbakerveita øst fasade - detaljer, materialbruk og fargepalett. Bygninger ø1-ø8 (sekvens fra venstre til høyre)

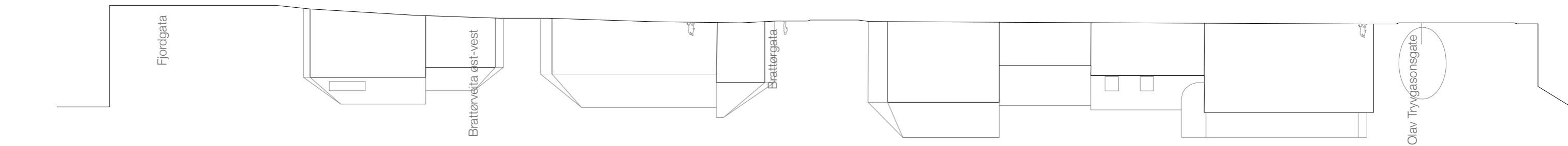

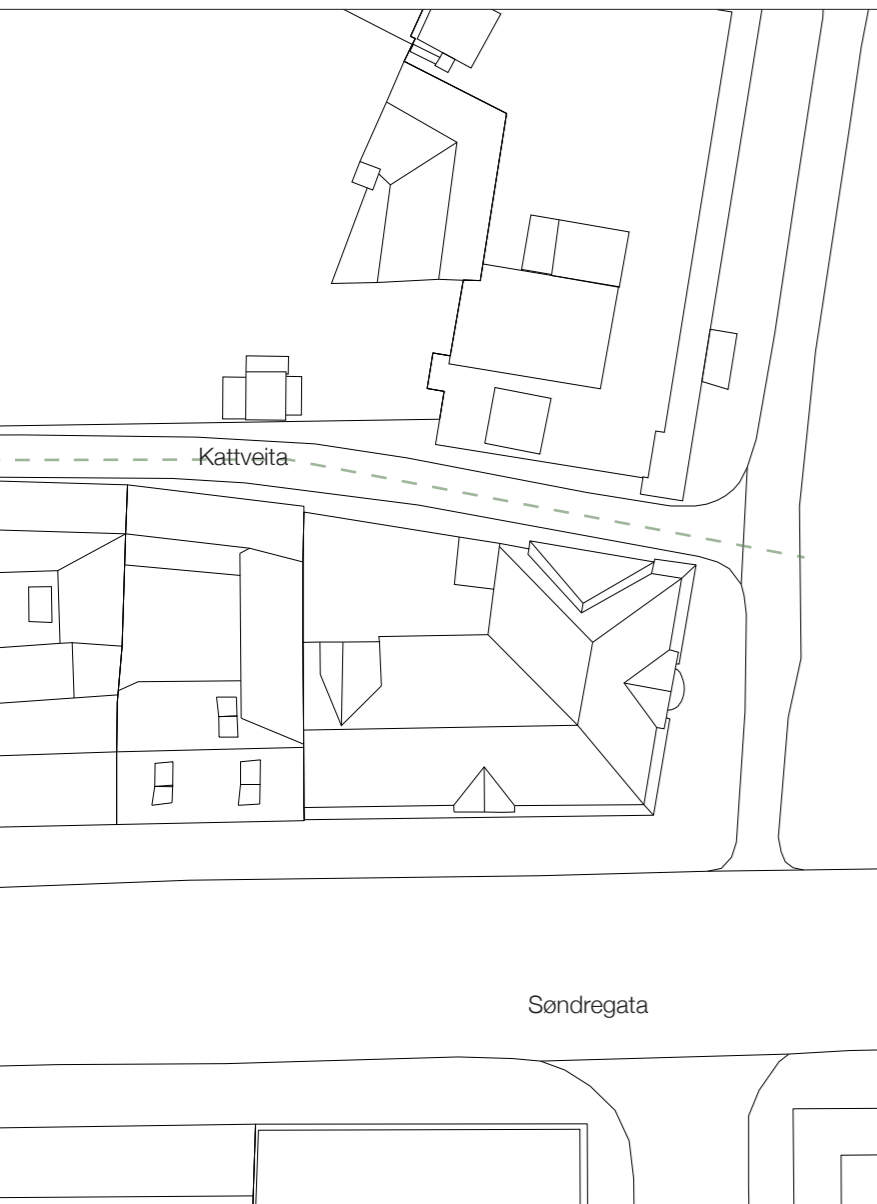
29. Danielsbakerveita vest fasade - detaljer, materialbruk og fargepalett. Bygninger v1-v8 (sekvens fra venstre til høyre)

30. Danielsbakerveita - dekke detaljer (under).

31. Danielsbakerveita øst fasade oppriss (til venstre)

32. Gårdsrom knyttet til Danielsbakerveita -G3 (til høyre)

33. Danielsbakerveita plan (til venstre)

G3 gårdsrom G3

G5 gårdsrom G5

--- historisk forlengelse av veita

— veita

— gårdsrom

0 10m \uparrow

34. Danielsbakerveita vest fasade oppriss (til venstre)

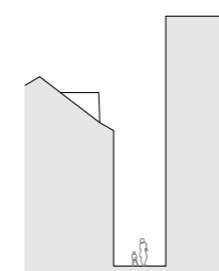
35. Danielsbakerveita tversnitt (til høyre)

Utvalgt gårdsrom knyttet til Danielsbakerveita

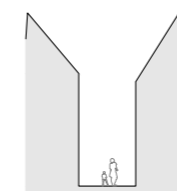
G3 er en privat gårdsrom for bolig som er knyttet både til Brattørveita øst-vest og Danielsbakerveita. Dette gårdsrommet er inkludert i rapporten på grunn av sin positive karakter. Transparent port synliggjør bakgården med en veldig fin adkomstsituasjon; kledning, dekke og beplantning er bra vedlikeholdt og den er omgitt av varme materialer. Bakgården fungerer som et pusterom i en bysituasjon som har både åpen og overdekket rom.

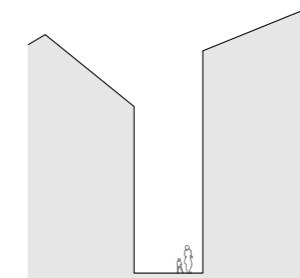
G5 er et privat gårdsrom som er koblet til Danielsbakerveita. Per i dag er rommet veldig lukket mot veita men det er portens overfelt som fanger blikket på grunn av sin høye aldersverdi. Bakgårdsbebyggelse har elementer med aldersverdi i fasadene spesielt mot sør, men gårdsrommet er dessverre dominert av avfallscontainere og sykkelparkering. Det er potensial til forbedring her som kan løfte kvaliteten både i gårdsrommet som byrom og i veita som er direkte koblet til.

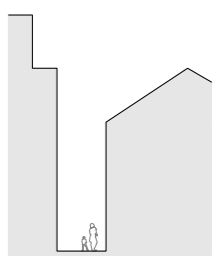
Tversnitt D

Tversnitt C

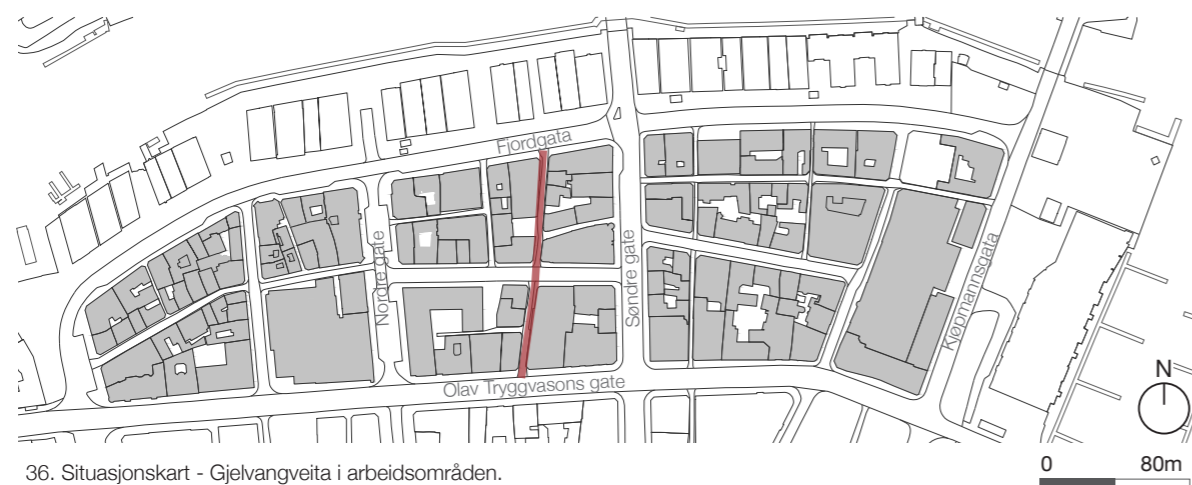
Tversnitt B

Tversnitt A

Gjelvangveita

Nr. 4
Lengde: 127m
bredde: 4,5 - 5,5m

36. Situasjonskart - Gjelvangveita i arbeidsråden.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Gjelvangveita er en bred og tilgjengelig passasje mellom Olav Tryggvasons gate og Fjordgata, der både den sørligste og nordligste delen har to etasjes bebyggelse på begge sider. Fasadene har hovedsakelig lavere gesimshøyder på vestsiden enn på østsiden. Dette betyr mye for lyset i veita og for refleksjon på lyst fargede bygninger på østsiden om ettermiddagen, som kaster lys tilbake i veita når det er sol.

Svakheter/trusler:

Veita er preget av en "bakside" atmosfære med stor mengde søppelkasser og lite hensynsfull plassering av tekniske installasjoner som varmepumper og ventilasjonsanlegg. Det er også en del sykkelparkering som bidrar til et rotete inntrykk. Asfalten som er lagt fra fasade til fasade gjør lite for å bidra til det historiske bygningsmiljøet, og den gir en utydelig trafikkdefinisjon for både biler og fotgjengere.

Attraktivitet / potensiale:

Denne veita har et stor potensial for forbedring. En opprydning av tekniske installasjoner og søppelkasser vil gjøre veita mer attraktiv og la de historiske fasadene komme bedre til sin rett. Et natursteinsdekke ville spille bedre opp mot de historiske fasadene, og gi fotgjengere tydeligere premisser. Aktivisering av fasadene i første etasje med flere henvendelser mot veita ville gitt mer aktivitet, og mer trygghet. Revitalisering av tomter som i dag kun er i bruk som fast parkeringsplass er en mulighet. Noen av de historiske fasadene har store aldersverdier og vil komme bedre til sin rett med antikvarisk bygningspleie.

Beliggenhet:

Gjelvangveita løper nordover fra Fjordgata til Olav Tryggvasons gate, mellom nr.16 og 18. Den krysser Carl Johans gate. (kilde: I veita)

Navnet:

Navnet Gjelvangveita kom i bruk i annen halvdel av 1700-tallet, men opphavet til navnet er eldre og stammer sannsynligvis fra middelalderen. Gjelvang- minner om Gildeskålen, som var gildesbrødrenes hus i middelalderen, og er en navnetradisjon som kan ha gitt navn til gårder i dette strøket og videre til gårdeiere. Det er kjent at en Mads Gjelvang hadde gård her omkring 1650. Det norrøne geil som betyr innhegnet vei kan også være opprinnelsen til navnet. (kilde: I veita)

Andre navn:

På 1600-tallet ble nordre del av veita kalt Grågårdsveita etter Grågården, som lå omtrent der Fjordgata 21 ligger i dag. (kilde: I veita)

Historie:

Gjelvangveita har beholdt sitt gamle løp fra middelalderen. Ved gjenoppbygging etter brannen i 1842 ble det anlagt en ny gate, Carl Johans gate, som delte veita i to.

Antikvariske verdier:

I Gjelvangveita er det stor variasjon av bygningstyper, og flere stilperioder er representert. Vi finner jugendstil, nybarokk, en del gamle bygg med nye fasader, og nybygg. Flere trefasadene til 1842-gårdene i veita har bevart aldersverdier i form av originale 170 år gammelt panel, vannbord, listverk og snekkerglede.

Materialbruk og tekstur:

I Gjelvangveita er mer enn halvparten av bygningene trehus med fasader med stående malt ytterkledning. Det gamle fabrikkbygget på hjørnet mot Carl Johans gate har malt pussfasade med mange vindusåpninger og dekor i flaten. Gildevangen hotell vis a vis har fasade med råkopp naturstein i sterk relieffvirkning. (se sekvens 38. og 39.).

37. Gjelvangveita perspektiv bilder: **P1** - fra Olav Tryggvasons gate motnord **P2** - fra Carl Johans gate mot sør; **P3** - fra Carl Johans gate mot nord; **P4** - fra Fjordgata mot sør.

Dekket er hovedsakelig slett asfalt (se bilde 40.).

Relieff og struktur i fasadene er varierende i denne veita, mellom trefasader og murfasader, og murfasadene imellom. De tradisjonelle trehusene har fasader med markert sokkel og brystning, profilert gesims, profilert vindus- og dørromramning og ytterkledning med både stående og liggende retning i samme fasade, mens en moderne trefasade har spiler som gir sterkt relieff.

Fargesetting:

Gjelvangveita har stor variasjon av farger, både tradisjonelle, nøytrale farger i gammelhvitt og grått og kraftigere farger som mørk engelsk rød, flere varianter av oker (se sekvens 38. og 39.), og et moderne bygg med moderne overflatehandling i brun beis.

Nesten alle bygningene har fargekontrast mellom seg og sin nabo, eller i sine innbyrdes fasadeelementer, enten mellom grunnmuren og resten av veggen (ø01,0305,08) eller mellom kledning og omramming av vinduene og dører (ø01-03,05,08, v01,02,04,05,09,10).

Astfalddekket oppleves som ensfarget mørkt grått, og flatt uten spill og skyggevirking.

Fysisk struktur:

I krysset ved Fjordgata, Carl Johans gate og Olav Tryggvasons gate har alle bygningene skrådde, «avkappede» hjørner mot krysset.

Gesimsene er hovedsakelig lavere på vestsiden enn på østsiden. Dette påvirker lyssettingen om ettermiddagen (se Solforhold).

Dekket har ingen markering eller sonedeling, astfalten er lagt fra fasade til fasade. Dette forsterker en utydelig trafikksituasjon for denne veita.

Kuriositeter/ Detaljer:

Denne veita har en markant jugendstilgård med råkopffasade, og en gård i nybarokk stil. Begge skiller seg ut fra den øvrige bebyggelsen i strøket, og begge er interessante på grunn av sin markante arkitektur.

På vestsiden av veita er det en tomt uten bebyggelse som i dag brukes til fast parkering og til varelevering.

I den nordligste delen av veita, på østsiden, finnes det et klimatisert gårdsrom, overdekket med et glasstak, for lokaler som har hovedinngang fra veita (ø01). Her er det i dag en leietaker og en funksjon som genererer mye fottrafikk (se gårdsrombeskrivelsen).

Solforhold:

Kombinasjonen av bredden på veita, lav høyde på meste parten av bygningsmassen og et stort antall bygninger med lys fargesetting, gir inntrykk av et ganske lyst veiteløp. Gesimshøyden på fasadene på vestsiden av veita er lavere enn gesimshøyden på fasadene på østsiden, noe som påvirker lyssettingen og gir bedre lys om ettermiddagen, og som gir en mer opprinnelig kontekst for noen av de best bevarte bygningene i veita.

Belysning og møblering:

Veita må kunne sies å være overmøblert med tekniske installasjoner og søppelkasser. Det er også en del uordnet sykkelparkering. På fasadene er det mye privat utebelysning, alle med forskjellig utforming og virkning, i tillegg til de to offentlige gatelyktene på Trolla-armaturer, som under registreringen ikke var i funksjon.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

Veita har en del kontorlokaler og næringslokaler med både hotell, butikker og restauranter. Disse funksjonene har hovedhenvendelse mot tiliggende gater (Olav Tryggvasons gate, Carl Johans gate og Fjordgata). Restaurantene har serviceinnganger, lagerfunksjoner eller oppbevaring ute i veita

med søppelkasser og tekniske installasjoner mot eller i veita, noe som gir veita en karakter av å være en «bakside». Hotellet har ordnede forhold, her er alle tekniske funksjoner ryddet innomhus og de tilgrensende veiteløpene ryddes daglig.

Trafikk:

I denne veita er trafikken hovedsakelig fotgjengere eller syklist. Det er en god del sykkelparkering i veita. Det er også en del bilparkering, som tidvis kan sperre av hele veiteløpet.

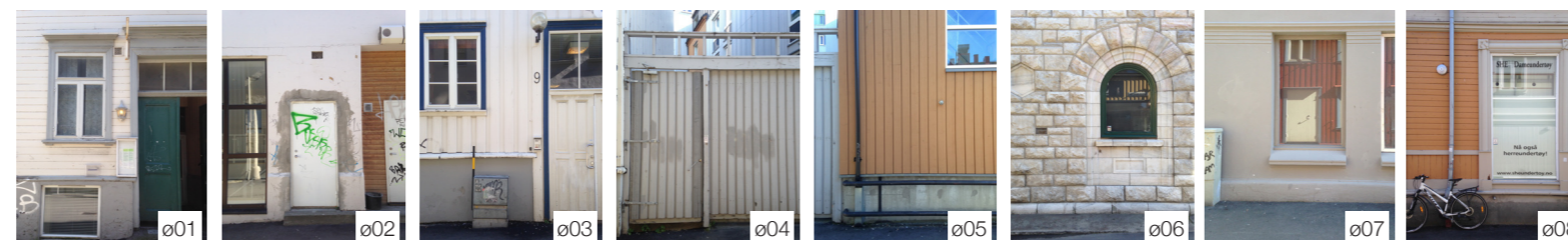
Fond motiv:

Hvis en står i veita og ser nordover treffer blikket eldre bryggefasader i Fjordgata. Mot sør vil man se historiske tregårder i Olav Tryggvasons gate.

Inntrykk:

Veita oppleves som historisk med variasjon i bygningers type og alder, noe som gjør den interessant å oppdage. Den oppleves som lys, samtidig som det er ganske god variasjon av farger i fasadene. Søppelkasser og varmpumper gir et rotete inntrykk og bidrar ikke til trivsel eller attraktivitet. Tilfeldig sykkelparkering og mye forskjellig utelysarmatur bidrar til et litt rotete inntrykk. Det slette asfalddekket oppleves som mindre kvalitetsfylt enn et dekke av naturstein / brostein, og spiller ikke positivt opp mot de historiske fasadene.

38. Gjelvangveita øst fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger ø1-ø8 (sekvens fra venstre til høyre)

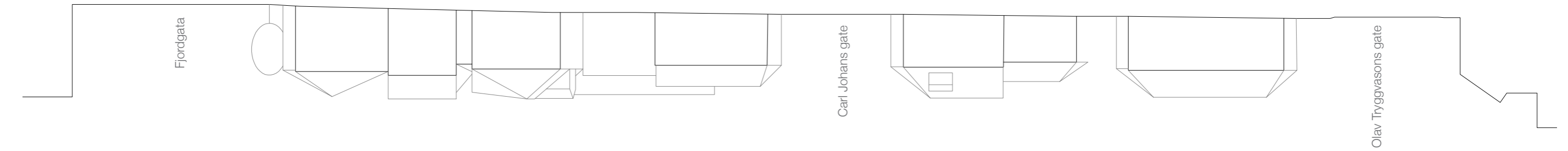
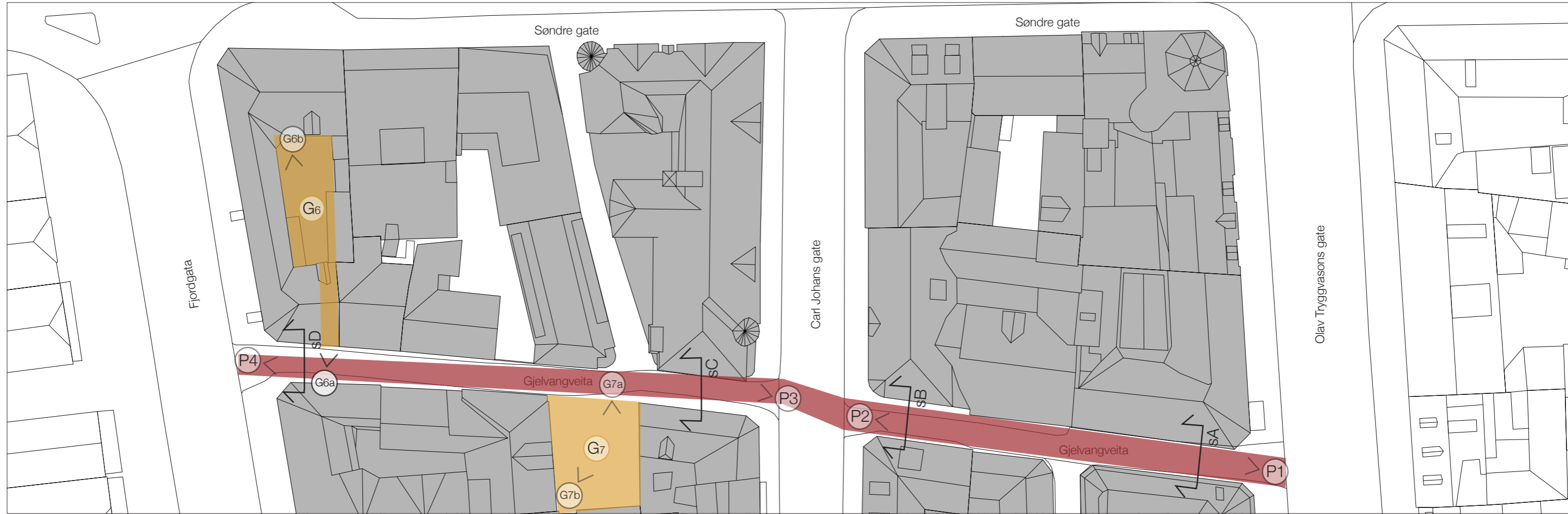

39. Gjelvangveita vest fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger v01-v10 (sekvens fra venstre til høyre)

40. Gjelvangveita - dekke detaljer (under).

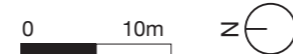

41. Gjelvangveita øst fasade oppriss (til venstre)

42. Gårdsrom knyttet til Gjelvangveita - G5 og G6 (til høyre)

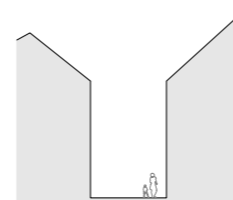
43. Gjelvangveita plan (til venstre)

- G6 gårdsrom G6
- G7 gårdsrom G7
- veita
- gårdsrom

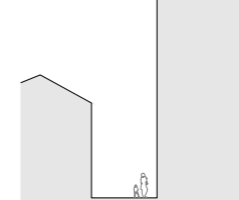

44. Gjelvangveita vest fasade oppriss (til venstre)

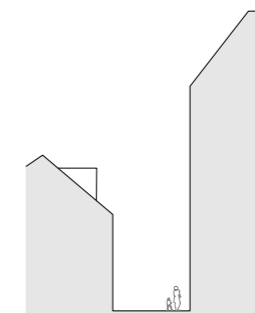
45. Gjelvangveita tversnitt (til høyre)

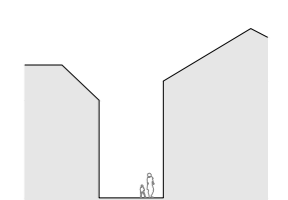
Tversnitt D

Tversnitt C

Tversnitt B

Tversnitt A

Utvalgt gårdsrom knyttet til Gjelvangveita

G6 er en privat gårdsrom som har blitt bygd om. Det er det eneste eksemplet i rapporten på et gårdsrom som er blitt bygd igjen. Første etasje er idag brukt som utleielokale mens takterrassen er i bruk for hotellet. Førsteetasjen har inngang fra både Søndre gate og Gjelvangsveita, men hovedinngangen er fra Gjelvangveita. Diskusjonene som dukker opp med denne bakgården gjelder nettopp konsekvensene av å bygge om gårdsrom som i utgangspunktet er et uterom som knytter sammen flere bygninger og skaper et pusterom mellom bygningsmassene.

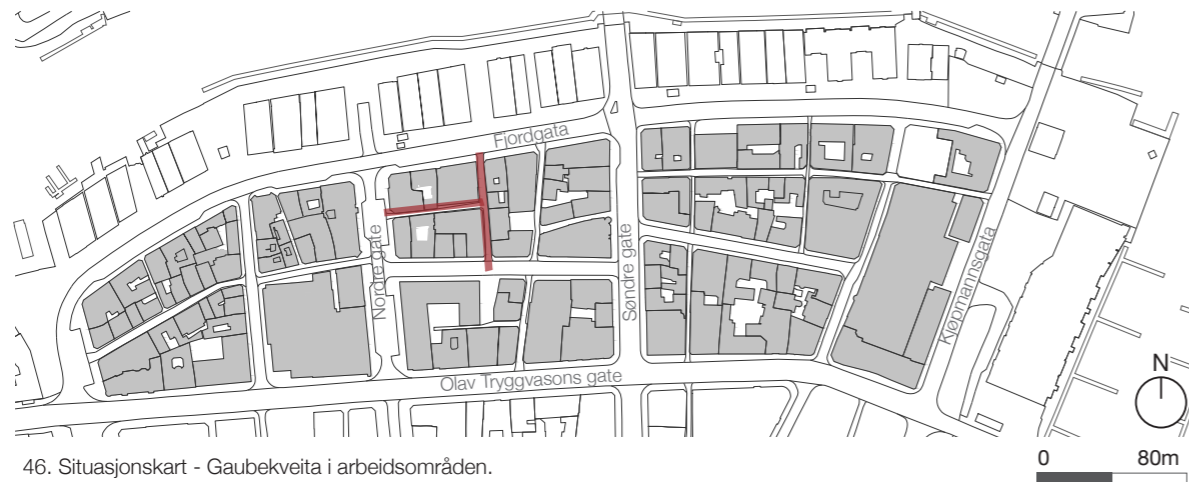

G7 er ikke et gårdsrom men en ubebygd tomt som idag er benyttet til varelevering for butikken ved siden av og som er dominert av permanent bilparkering. Denne plassen har stort potensial for forbedring som uterom i byen.

Gaubekveita

Nr. 5
Lengde: 58 m i retning nord-sør og 54m øst-vest
bredde: 2,7 - 4,5m

46. Situasjonskart - Gaubekveita i arbeidsråden.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Gaubekveita har en stor andel historiske og antikvarisk verdifulle bygninger med aldersverdier i fasadene. I det øst-vestlige løpet blir dette lite fremtredende fordi veitas dominerende funksjon og møblering er som driftsside til restauranter, med møblering og tekniske installasjoner som er montert uten å vise hensyn til de historiske kvalitetene eller opplevelse av trivsel og trygghet.

Svakheter/trusler:

Gaubekveita nord-sør har fasader som i stor grad er avstengt på førsteetasjenivå, og preges av mangel på aktivitet. Dette fører åpenbart til en del hærverk med tagging på veggene, men dette løpet fremstår likevel som rolig og ryddig. Det øst-vestlige løpet preges av søppelkasser og provisoriske lagertilbygg, diverse avfall og tek-niske installasjoner på fasadene som ventilasjon og vifter. De fine fasadene på sørsiden i den vestlige delen av dette løpet kommer lite til sin rett på grunn av denne overmøbleringen. Bruk av asfalten fra fasade til fasade bidrar til å ta oppmerksomheten bort fra de viktige historiske kvalitetene ved denne veita.

Attraktivitet / potensiale:

Potensialet i denne veita ligger i en opprydning av all overmøblering som skyldes driftsfunksjoner, spesielt i det øst-vestlige løpet. Begge veiteløp har begrenset forbindelse mellom hus og gaterom på gateplan, med mange avstengte innganger og gjenmurte vindusåpninger. Å reetablere åpninger i fasadene vil skape mer liv og aktivitet og kan bidra til å forebygge hærverk og utrygge situasjoner. Noen av gårdene har behov for fasadepleie, og bidrag til restaurering og rehabilitering med respekt for aldersverdier vil være svært positivt.

Beliggenhet:

Gaubekveita har to løp, det ene går mellom Fjordgata og Carl Johans gate i nord-sørlig retning, det andre går ut omtrent midt i Gaubekveitas nord-sørlige løp og vestover ut i Nordre gate.

Navnet:

Navnet Gaubekkeveita stammer fra en vannåre eller bekk, Gautebekken, som tidligere rant mot fjorden fra Vater-land, et myrlendt område som lå like nord for dagens Stiftsgårdspark. Gaut- betyr flom eller oversvømmelse. Fra 1700-tallet ble Gautbekkeveita eller varianter av dette navnet brukt som benevnelse på denne gjennomfartsåren, og innen utgangen av 1700-tallet hadde Gaubekveita festet seg som navn. (kilde: I Veita)

Historie:

Gaubekveita er en av de gamle passasjene som løp fra Nedre allmenning og ned mot fjorden. Øst-vest løpet av Gaubekveita er en del av det gamle øst-vestløpet som strakk seg gjennom nedre del av byen, Nedre Geilan. (kilde: I Veita)

Antikvariske verdier:

Gaubekveita i dag har bygninger med stort spenn i alder. Her finnes trehus som ble gjenreist like etter 1841-brannen, 1800-talls murbygninger, og et svært tidlig eksempel på en forretningsgård tegnet i funksjonalistisk stil, tegnet av arkitekt Maja Melandsø. Vi finner også tilpasningsarkitektur med trefasader fra nyere tid i klesbutikken Retros forlengende tilbygg.

I strekningen nord-øst finnes en del bygninger med bygningsdeler som er originale eller har høy alder, som for eksempel veggpanel i ulike bredder, som er håndhøvlet og profilert og har mange sjikt med gammel linoljema-ling, og gamle fasadeelementer som vannbord, knekter og profilert listverk som har overlevd på bygningen siden 1840-tallet. Det er strekningen øst-vest som har de eldste fasadene. Her har hele veiteløpet gjennomgående lav trehusbeyggelse med gesimshøyde på to etasjer. Nordsiden har bygninger som er nyere, eller eldre bygg med fasader som er vesentlig fornyet. Unntaket er gulbygget (n03) som er av noe eldre dato, og har opprinnelige vinduer i annen etasje.

47. Gaubekveita perspektiv bilder: **P1** - fra Carl Johansen gate mot nord **P2** - fra Fjordgata mot sør; **P3** - fra Gaubekveita mot vest;

Materialbruk og tekstur:

To tredjedler av bygningene i Gaubekveita er kledd i malt panel, hovedsaklig stående kledning, mens resterende fasader i nord-vestre kvadrant er betong, mur og fiber-cement plater (se sekvens 48. og 49.).

Gategulvet har et asfaltdekke som fremstår som dårlig vedlikeholdt på den øst-vestlige strekningen (d2), mens nord-sør strekningen har nylagt, skåret storgatestein (2016) med vannrenner på hver side (d1) som danner et relativt ensfarget, rolig og kvalitetsfylt gategulv.

Relieffet i fasadene er karakteristisk ulik på veita sine to strekninger. Veita i nord-sørlig retning har hus og dekke som gjennomgående er i god stand. Fasadene har tydelig markert relieff i vindus- og dørromraminger og sokkel, profilerte gesimser og etasjebånd (ø01-04). Dette gjelder særlig østfasadene, og er ikke så tydelig på vestfasadene. Veita i øst-vestlig retning har relieff og fine, gamle detaljer i dekorativt fasadeutstyr, men kvalitetene kom-mer ikke til sin rett fordi de delvis er kamuflert av store ventilasjonsanlegg og vifter, og skjult bak avfallscontainere, diverse avfall, tilbygg for gasstanker og annet.

Fargesetting:

Fargesettingen i Gaubekveita varierer fra lyst til mørkt, og fra nøytralt til markant. Fargetonene går fra lyst gråhvitt til mørk grått, og i lys mosegrønt, gressgrønt og oker gul.

Fysisk struktur:

Gaubekveitas nord-sør løp oppleves som ganske bred og er mellom 4 og 4,5m, med hovedsakelig toetasjes trebebyggelse. Den er lys og oppleves som tilgjengelig.

Gaubekveita øst-vest oppleves som smal, trang, rotete og mørk. Den varierer mellom 2,7 og 4,5 meter i bredde. Der veita er som bredest, er løpet smalnet av ved at det er bygget på kasser for oppbevaring for restaurantene i bygningene bak.

(se tvernsnittskjema i 55.).

Kuriositeter/ Detaljer:

I Gaubekveita kan man oppleve to helt forskjellige strekninger. Den ene er rolig og ryddig med nytt dekke og uten typisk bakside-møblering som ventilasjonsanlegg og søppelkasser, mens den andre strekningen oppleves som

kaotisk med mye tekniske installasjoner på fasadene, og et lappete dekke av asfalt. Men i begge strekninger finnes fine fasader og en detaljrikdom, med autentiske fasader og rike dekorative fasadeelementer .

Solforhold:

Nord-sør løpet oppleves som lys midt på sommeren, mens øst-vest løpet stort sett er skyggelagt og oppleves som mørk hele dagen.

Belysning og møblering:

Løpet øst-vest fremstår som overmøblert med ventilasjonsanlegg, vifter, søppelkasser, en del oppstilt avfall, og tilbygde boder mot sørfasadene. Veita er ikke godt belyst. Den oppleves som utrygg om kvelden.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

Veita i nord-sørlig retning har lite trafikk inn og ut av husene. Vestsiden har få aktive åpninger mot veita og oppleves som nesten helt stengt mot veita. Veita i øst-vestlig retning oppleves som en typisk bakgate fordi flere av fasadene fungerer som driftsside for restauranter, og er møblert

heretter. Mot nord er vinduer i første etasje for en stor del murt igjen og avstengt. Sørfasaden har imidlertid også et par bolighus med innganger fra veita.

Trafikk:

Gaubekveita er ganske lite trafikkert, dette gjelder begge løp.

Fond motiv:

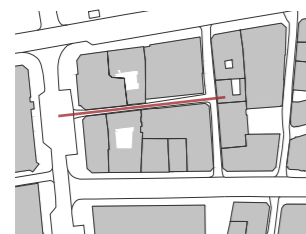
Mot nord er fondmotivet nordsiden av kanalen. Mot vest ser man en gradering av gesimshøyder; og mot sør ser man en del av Moursundveita.

Inntrykk:

Denne veita har to deler som oppleves veldig ulike. Det nord-sørlige løpet er lys og bred, men nesten ikke trafikkert. Det øst-vestlige løpet er smalt, kaotisk og med synlig dårlig vedlikehold både på bakken og fasadene. Alt i alt har veita i øst-vestlig retning et stort potensiale for forbedring, både for en forbedret pleie av verneverdige fasader, og for opplevelsen av å være en trygg snarvei.

48. Gaubekveita øst og vest fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger ø1-ø4 ; vest fasade med bygninger v1-v4 og dekke nord-sør (sekvens fra venstre til høyre)

49. Gaubekveita nord og sør fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger n01-n05; sør fasade med bygninger s01-s04 og dekke øst-vest (sekvens fra venstre til høyre)

50. Gaubekveita - dekke detaljer (under).

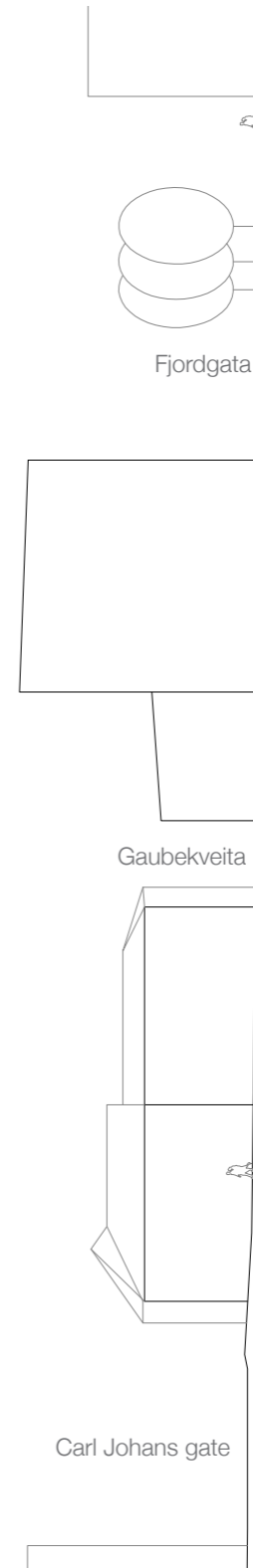
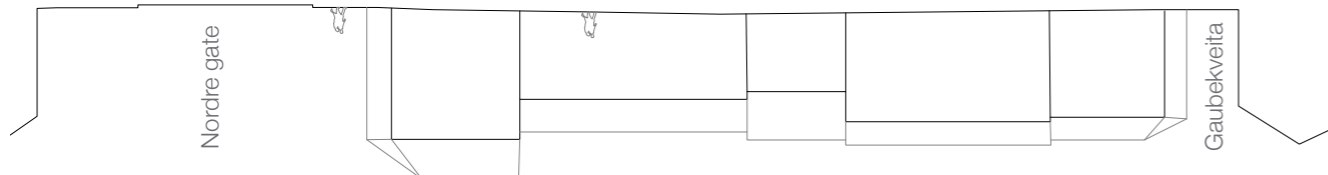

51. Gaubekveita nord fasade oppriss (til venstre)

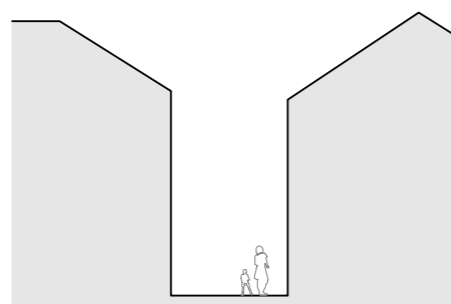
52. Gaubekveita sør fasade oppriss (til venstre)

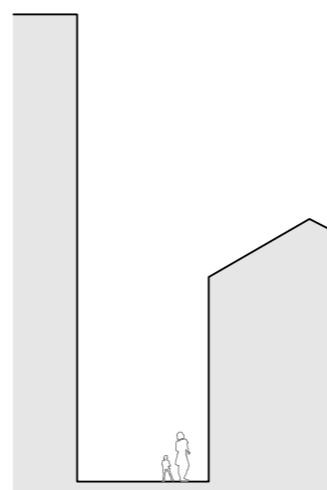
53. Gaubekveita vest fasade (over)

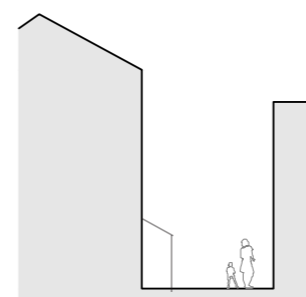
54. Gaubekveita øst fasade (over)

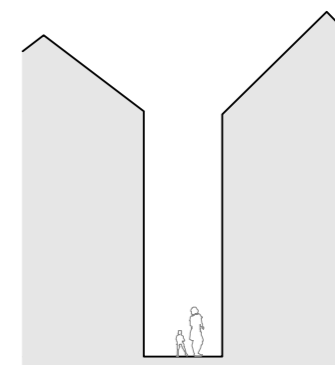
Tversnitt A

Tversnitt B

Tversnitt C

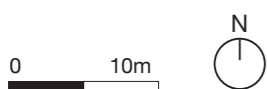
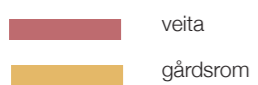

Tversnitt D

55. Gaubekveita tversnitt (over til høyre)

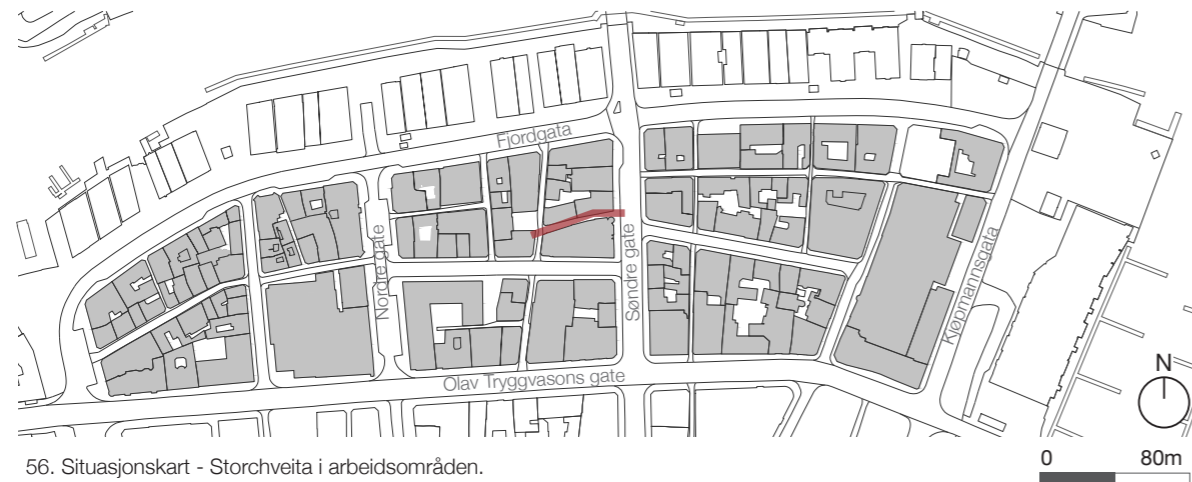

56. Gaubekveita plan (førrige side)

Storchveita

Nr. 6
Lengde: 44m
bredde: 3 - 4m

56. Situasjonskart - Storchveita i arbeidsområdet.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Storchveita består av godt vedlikeholdt bebyggelse, både historisk og ny, og har relativt ny belegning på bakken. Både fra øst og vest er hjørnene avrundet eller tilbaketrukket med store vindusflater, noe uvanlig for en veit men som er inviterende. Sørfasaden er en nylig oppsuset jugendstilfasade med flere fine detaljer og originale vinduer.

Svakheter/trusler:

Det er en del uønsket aktivitet i veita nattetid, men hyppig oppsyn og rydding fra hotellet har god effekt. Deler av veita både på nord og sørfasaden er veldig lukket, uten aktive innganger eller vinduer, med bakenforliggende tekniske rom. Veita kunne vært bedre belyst. Trollearmaturen er en riktig utformet armatur, men med behov for forbedring av den teknisk ytelse for å møte dagens behov.

Attraktivitet / potensiale:

Potensiale i denne veita ligger i forbedring av belysningen, noe som kan skape roligere bruk av veitene på kveld-stid samt skape økt opplevelse av trygghet.

Beliggenhet:

Storchveita løper fra Søndre gate, vestover til Gjelvangveita.

Navnet:

Storchveita har navnet etter familien Storch. Storchfamilien var såkalte utliggerborgere, som hadde borgerskap i Trondheim og boplikt i byen om vinteren, og rett til å drive handel på kysten. Storchfamiliens handelssted, eller borgerleie, var Selnes i Rødøy. En madam Storch eide en gård i veita ennå i 1799. (kilde: I veita)

Historie:

I dag ligger veita som en rest av en tidligere hovedforbindelse som løp øst-vest i den nordlige delen av byen, med en gjenbygd og avbrutt fortsettelse i Gaubekveitas sideløp, Ørjaveita og Taraldsgårdsveita. På 1600- og inn på 1700-tallet dannet Storchveita en vestre ende av Nordfargata (Brattørveita), og hadde gårdeiere og be-boere som var knyttet til handelsfarten nordover. (kilde: I veita)

Antikvariske verdier:

Bygningene i Storchveita har spenn i alder, med nybygg på nordsiden og den gamle bondeheimen på sørsiden, begge hotell Gildevangen med forbindelse på annen etasje nivå i form av en gangbru i glass. Gamle hotell Gildevangen er en av byens fremste jugendstilbygninger, i såkalt råkoppsstil, tegnet av Johan Osnes og oppført i 1907-09, med en utvidelse mot veita bygget i 1927-30. Både den eldste delen og utvidelsen er godt bevart og godt vedlikeholdt, med aldersverdier i fasaden. Mot veita har fasaden en del original vinduer, både i første etasjen og i trapperommet, bygningen har mye detaljering, markert gesims, og markert etasjebånd.

57. Storchveita perspektiv bilder: **P1** - fra Søndre gata mot vest **P2** - i Storchveita mot vest; **P3** - i Storchveita most øst; **P4** - fra Gjelvangveita mot øst.

Materialbruk og tekstur:

Storchveita er den veita i denne rapporten med færrest antall bygninger. På nordsiden er bygningene kledd med enten synlig lyst tegl stein eller farget stående panel, mens på sør siden er det pussetmur og råhugget granitt som kler fasaden på jugendstilbygget (se s01.)

Gategulvet i veita er sementstein med vannrenner og smågatestein på hver side langsetter fasadene.

Storchveitas fasader har på grunn av steinmaterialet og arkitekturen på Gildevangen rikt relief. Fasadenes tek-stur kommer er tegl og naturstein, samt malt stående trepanel på nordveggen.

Fargesetting:

Grå granittstein og olkermalt treverk preger veggene. Vindus- og døreromramningene har fargekontrast med resten av fasadene. Jugenstilbygget har vinduer og dører malt i en tidsriktig mørk grønn farge, mot grå og beige veggfarge.

Gategulvet er gråt med mye rødt midt feltet. Dette synligjør forskjellen mellom steintypene veita er belagt med.

Fysisk struktur:

Storchveita varierer mellom 3 og 4 meter i bredde, den har høye gesymshøyder på begge sider men oppleves ikke som trang og small, spesielt siden sørfasaden er toppdelt i to høyder.

Kuriositeter/ Detaljer:

Veita har en glassbro som kobler bygningene i nord og sør på annenetasjenivå.

Hele sør fasaden er et jugendstilbygg som er svært god stand, både antikvarisk og vedlikeholdsmessig.

Mot vest har begge fasadene avrundede hjørner. Dette er uvanlig for veitestructuren, og mer et typisk trekk for jugendstilarkitekturen. Virkningen er at man opplever å bli invitert til å gå Storchveita.

Solforhold:

Denne veita har skygge hele dagen men på grunn av lyse bygninger på begge sider og retningen av selve veita oppleves den ikke som mørk på dagtid.

Belysning og møblering:

Storchveita har 3 stk trollarmatur lamper. Den har ingen avfallsbeholdere eller tekniske installasjoner som er synlige. Ekstra belysning fra hotellet og store vindusflater inn til resepsjonen på sørsiden gjør at veita også på kvelden oppleves som trygg.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

Veita er rolig og ryddig på dagtid. Det relativt korte strekket er i stor grad avstengt mot veita, men på sørsiden er det flere større vindusflater som gir visuell kontakt til rommene innefor, blant annet til resepsjonsarealet. To inngangssituasjoner vender mot veita. Disse er gjennomgang for hotellet under glass broen, som skaper liv og en sunn aktivitet i veita.

Trafikk:

Storchveita er sparsomt trafikkert med fotgjengere og har ingen spor av biltrafikk bortsett fra varelevering til hotellet.

Fond motiv:

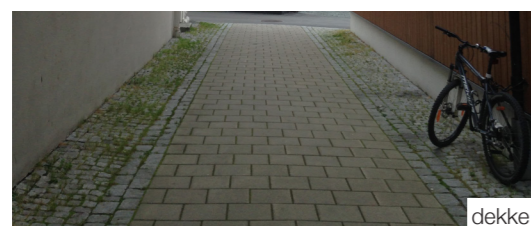
Mot vest oppfatter man en ubebygget tomt i Gjelvangveita, som er bruk idag som bilparkering. Mot øst oppfates stor biltrafikk fra Søndre gate.

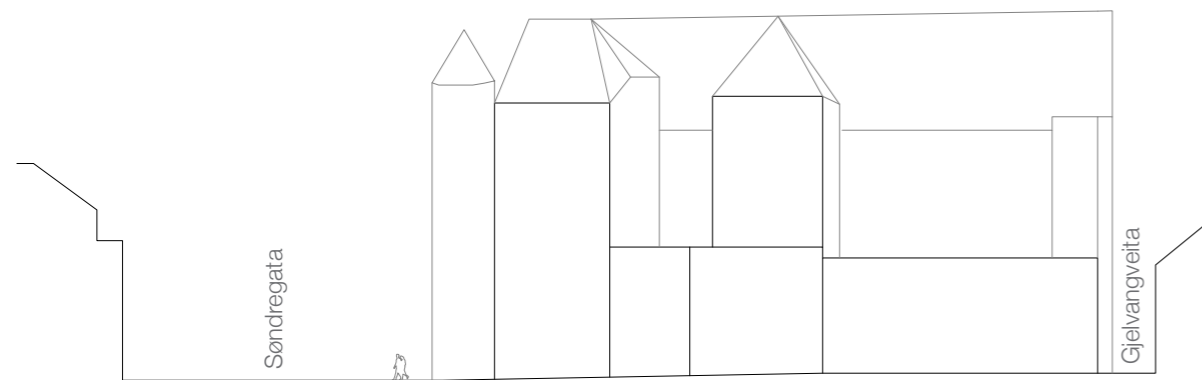
Inntrykk:

Storchveita har høye bygninger som vender mot veita, den er stort sett i skyggen men fordi den er så kort i lengde og fasadene er lyse, den oppleves ikke som mørk. Den er ikke mye trafikkert idag men har heller ingen vesentlig svakheter eller trussler som må forbedres.

58. Storchveita nord og sør fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger n1,n02, s01 (sekvens fra venstre til høyre)

59. Storchveita - dekke detaljer (under).

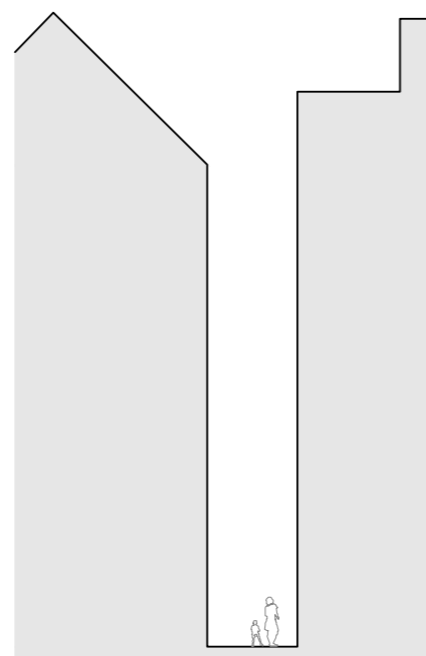
60. Storchveita nord fasade oppriss (overst)

61. Storchveita sør fasade oppriss (nederst)

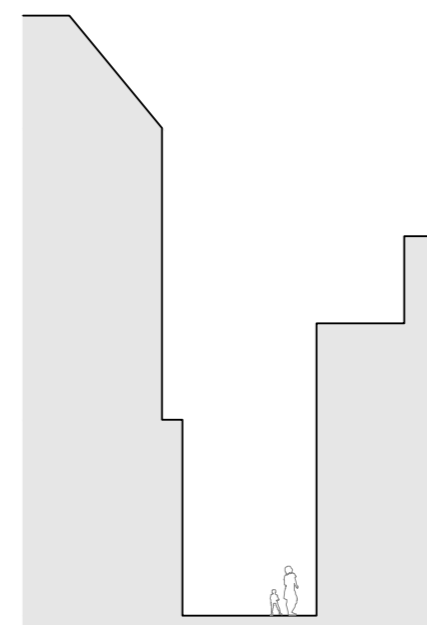

62. Gaubekveita tversnitt (til høyre)

0 5m

Tversnitt A

Tversnitt B

63. Storchveita plan (til venstre)

veita
gårdsrom

0 10m

Moursundveita

Nr. 7
Lengde: 47m
bredde: 2 - 21m

64. Situasjonskart - Moursundveita i arbeidsområdet.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Moursundveita har flere bygninger som i seg selv har arkitektonisk kvalitet, fra forskjellige perioder og med ulik form og uttrykk. At veitas løp vides ut og oppløses mot vest gir mer plass og potensielt spillerom.

Svakheter/trusler:

Ventilasjonsanlegg er påmontert fasaden uten hensyn til arkitektoniske verdier eller estetikk. Bilparkering, avfall-skottene, en del uregulert sykkelparkering, en bygning som gir inntrykk av å være tom, samt en del trafikk og støy gjør dette til et byrom med mye nok aktivitet dagtid, men som ikke inviterer til opphold og som kan oppleves utrygt om kvelden. Astfaltdekket svekker opplevelsen av veita som et historisk gateløp.

Attraktivitet / potensiale:

Potensialet i denne veita ligger i oppgradering av veitas gulv med bruk av en type belegg som kan markere ve-tias historiske avgrensning. Det er plass til å tilrettelegge sykkelparkeringen, noe som vil bedre både funksjonalitet og et bedre helhetsinntrykk. Å rydde i de tekniske installasjonene på fasadene vil åpne for opplevelsen av bygningenes arkitektur. Dette, samt å skape synlig aktivitet bak fasadene og aktivisering av innganger mot veita, vil øke veitas attraktivitet. Dette er et stort og sentralt beliggende byrom, der det vil ligge et potensial i bruksen-dring fra bilparkering til mer fotgjengervennlig aktivitet.

Beliggenhet:

Moursundveita er en kort sideveit som går ut fra Gjelvangveita og løper vestover. Moursundveita framstår i dag som ei sekkveit, det vil si at den ender blindt, i bakgården til Idungården. (kilde: I veita)

Navnet:

Moursundveita har navnet etter familien Moursund som i flere generasjoner på 1700-tallet holdt til i veita. Anders Nolsen Moursund fra fiskeværret Moursund i Troms og livnærte seg som nordlandshandler i Trondheim. Han var den første i familien som slo seg ned her. (kilde: I veita)

Andre navn:

Veita var opprinnelig lengre og fortsatte vestover. Den vestre delen av veita er nå forsvunnet. På 1700-tallet gikk denne delen under navnet Åsen. (kilde: I veita)

Historie:

Moursundveita er en rest av det middelalderske gatenettet i nordre del av byen og kom etter reguleringen av Nedre allmenning i 1599 til å bli liggende for enden av denne. Videre mot vest dannet veita en vinkelrett forbindelse med Credoveita og fjorden. Etter Cicignons regulering i 1681 løp veita gjennom kvartalet fra Gjelvangveita og ut i Nordre

gate. Veiteløpet ble brutt med byggingen av Idungården på 1950-tallet. (kilde: I veita)

Antikvariske verdier:

Moursundveita har bygninger med et stort spenn av alder, materialbruk og type formgivning i bygningene. Den fysiske strukturen på veiteløpet har også endret seg siden over tid, og har i dag varierende bredde og munner ut i en litt udefinert bakgårdssituasjon mot Idungården. Trebebyggelsen i veita har fasader som er fornyet de siste 20 årene, og er uten rest av aldersverdier i fasadene. Murbygningene fra omkring forrige århundreskifte har i større grad bevart originale fasader, her finnes en lite påaktet bygning i Jugendstil (s03) som har originale pus-sdetaljer og dør i behold. Idungården er et vel bevart eksempel på etterkrigstidens arkitektur i Trondheim med velbevarte, opprinnelige fasader og bygningsdetaljer, også i bakgården (n01-02 og s04).

65. Moursundveita perspektiv bilder: **P1** - Carl Johan gate mot sør **P2** - i Moursundveita mot øst; **P3** - fra Gjelvangveita mot vest **P4** - i Moursundveita mot sør-øst.

Materialbruk og tekstur:

Materialbruken i fasadene som rammer inn Moursundveita varierer fra hus til hus, her finnes malt betong, pusset tegl, og malt trepanel med stående retning, og liggende retning. Panel, vindusnisjer og listverk danner relieff i fasadene på trehusene, og pussfasadene har dekorelementer som lager relieff og skyggevirking. Flere av bygningene har en del påmontert teknisk utstyr i form av kraftige ventilasjonsanlegg som stikker ut fra fasadeli-vet.

Dekket i veita er asfalt, uten underdeling med kantstein eller fortau.

Fargesetting:

I dette byrommet har fasadene mye gråtoner. To av fasadene har trekledning i henholdsvis okergult og rødt.

Fysisk struktur:

Moursundveita har den meste irregulære tversnittet av alle veitene som er nevnt i denne rapporten.

Det er stor variasjon i høydene på fasadene langs veita, fra 6 til 19 meter. Bredden varierer også mye. På det smaleste er veita to meter bred, mens gategulvet på det bredeste er 21 meter fra vegg til vegg på grunn av en utkraget utkraget bygning i en vesentlig del av det som en gang var veitas vestlige løp.

Kuriositeter/ Detaljer:

Den største kuriositeten med denne veita er at den har en så uklar avgrensning, den "løser seg opp" mot vest og løpet brytes i gårdsrommet til Idungården.

Solforhold:

Veita ligger stort sett i skygge på grunn av høye bygninger mot sørvest og oppleves som mørk.

Belysning og møblering:

Fasadene er møblerte med tekniske installasjoner på fasadene, ventilasjonsanlegg og avfallskonteinere. I vest er det en bakgårdssituasjon med parkering og avfallskonteinere. Det er en del uregulert sykkelparkering. Veita er svakt belyst på kvelden.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

Det er få innganger i husene langs veita, og fasadene oppleves som lite aktive. Det er mye aktivitet på dagtid med både folk og biler, knyttet gårdsrommet til Idungården som er driftsside for butikker og kontorer i dette store, moderne bygget.

Trafikk:

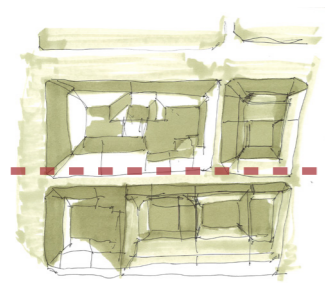
Den vestlige delen av veita, som er bred og munner ut i Idungårdens gårdsrom, er i bruk som parkering for bil og sykkel. Her stopper veita, og det er ingen gjennomgang.

Fond motiv:

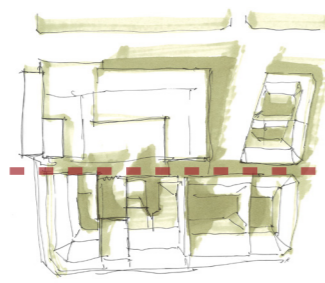
Idungårdens fasade mot gårdsrommet utgjør fondmotivet i vest.

Inntrykk:

Moursundveita har en udefinert fysisk avgrensning. Den er preget av bil- og sykkelparkering og mangler inngangssituasjoner med henvendelse mot veita og oppleves som "bakside" til bygningene som avgrenser den.

1947 Historiske kart

1957 Historiske kart

1964 Historiske kart

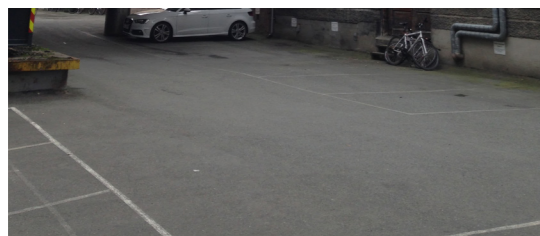

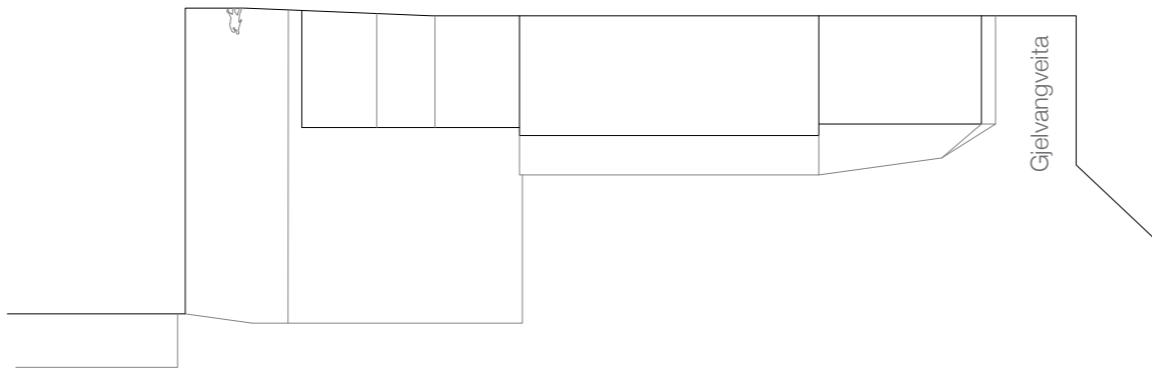
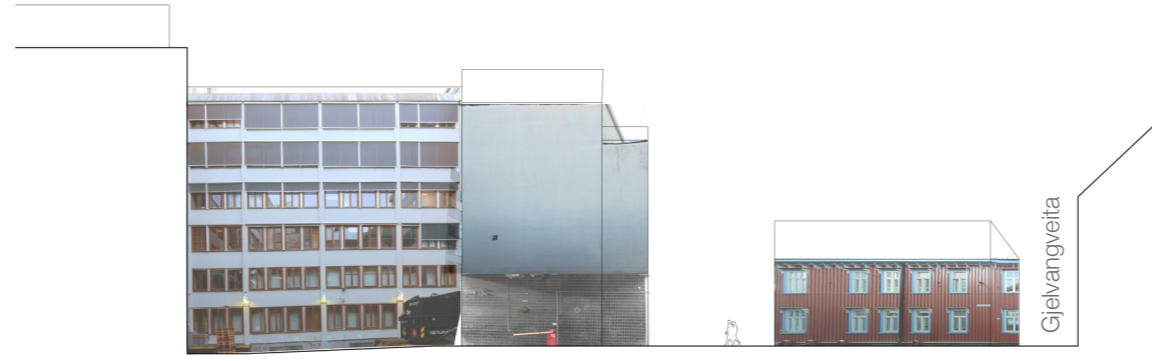
68. Illustrasjon volumendringene i veita (til venstre)

— Moursundveita

66. Moursundveita nord og sør fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger n01-n03 og s01-s04 (sekvens fra venstre til høyre)

67. Moursundveita dekke (under)

69. Moursundveita nord fasade oppriss (til venstre)

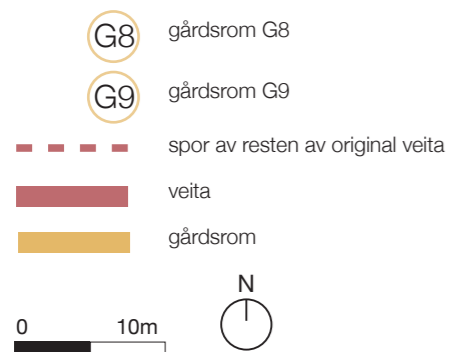
70. Gårdsrom knyttet til Moursundveita - G8 og G9 (til høyre)

Utvalgt gårdsrom knyttet til Moursundveita

G8 er et gårdsrom som har mye av samme atmosfæren som Moursundveita, som den er direkte koblet til. Rommet er preget av udefinerte fysiske grenser, av overmøblering med bil- og sykkelparkering, tekniske installasjoner og avfallscontainere. Bygningsmassen rundt har flere etasjer og har hovedsakelig lysfarget kledning, men rommet oppleves som mørke og med en utpreget bakside.

71. Storchveita plan (til venstre)

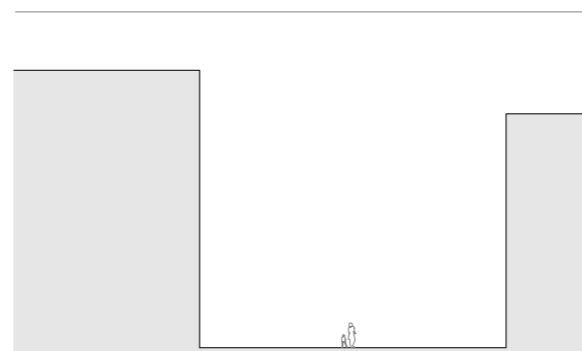

G9 er ikke et gårdsrom og heller ikke en ubebyggt tomt, mer en udefinert passasje. Denne passasjen er idag inngangen til parkeringsplassen i G8, og den er preget av biltrafikk. Den er et udefinert fysisk rom som har stort potensial for forbedring. På slutten av 1940-tallet ble bygningene mot øst forkortet i dybde og på samme tidspunkt fikk fasadene i vest en mer tilbaketrukket posisjon etter at den nye betongbygningen ble bygd. Med disse inngrepene ble denne veita til den udefinerte plassen den er idag.

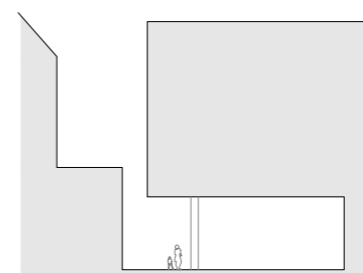

72. Moursundveita sør fasade oppriss (til venstre)

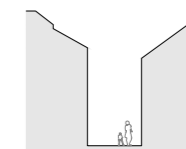
73. Moursundveita tversnitt (til høyre)

Tversnitt C

Tversnitt B

Tversnitt A

Credoveita

Nr. 8
Lengde: 48m
bredde: 2,2 - 3,3m

74. Situasjonskart - Credoveita i arbeidsområdet.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Homogen bebyggelse med jevne, lave gesimshøyder er et positivt trekk ved veita. Inngangen til veita i sør har relativt aktive hjørner, med næringlokaler i første etasje på begge sider med restaurant i det ene lokalet og galleri i det andre. Flere bygninger med godt bevarte aldersverdier i fasaden er en styrke. Gatebelysningen i denne veita er en kvalitet, et enkelt men fint tilskudd av midlertidig karakter.

Svakheter/trusler:

Asfaltdekket går fra vegg til vegg og gir et ryddig men flatt inntrykk og kunne med fordel vært erstattet av et kvalitetsfylt brosteinsdekke. Avfallskonteinere i den nordigst delen av veita stenger for sikt og åpenhet i det tran-ge veiteløpet. Konteinere/søppelbøtter bør på sikt ryddes bort.

Attraktivitet / potensiale:

Det er ikke mye som trengs for å heve attraktiviteten i denne veita. Med tilbakeføring av brostein på bakken, fjernng av avfallskonteinere og en forsiktig rehabilitering av noen fasader med respekt for aldersverdiene vil gjøre Credoveita enda mer attraktiv. Det ligger også et potensial i å aktivisere plassen foran Byhaven, som ligger i det som før 1841 var veitas søndre løp. Utvikling av et byrom her vil ha positive ringvirkninger og kan trekke flere folk til å oppdage veita.

Beliggenhet:

Credoveita løper fra Fjordgata i nord til Ørjaveita i sør.

Navnet:

Som mange av veitene har også Credoveita navn etter en av gårdeiere her. Danskfødte Ole Pedersen Kredoe kom til Trondheim fra Jylland på slutten av 1600-tallet og slo seg ned i den øverste gården på vestsida av veita. Her åpnet han slakterforretning, som etter hans død i 1730 ble overtatt av sønnen, Ole Olsen Kredoe. Fra 1747 ble forretningen drevet videre av enken Gjertru Einersdatter som i 1761 fortsatt sto som eier av gården. Navnet Credoveita/Kredoveita er kjent fra omkring 1750. (kilde: I veita)

Andre navn:

Et tidlig navn på den søndre delen av veita, som i dag er borte, var Gangen. Fra midten av 1700-tallet ble denne samme delen av veita kalt Rytterveita etter en familie Rytter som eide gård her. (kilde: I veita)

Historie:

Veitene som går ned mot Fjordgata var opprinnelig passasjer fra Nedre allmenning/Strandstretet ned til strand-kanten. Credoveita hadde opprinnelig et lengre løp enn det har i dag, helt opp til Olav Tryggvasons gate (tidlige-re Nedre Allmenning/Standgaten). Denne søndre delen av veita, som ble Gangen og senere Rytterveita, forsvant etter bybrannen i 1841 og ble liggende som en åpen, ubebygd plass, med en rest av veita intakt helt i sør. Denne siste resten forsvant med utbyggingen av EPAs foretningsgård på slutten av 1960-tallet, i dag Byhaven. (kilde: I veita)

Antikvariske verdier:

I Credoveita er det et stor spenn i alder på bygningene som henvender seg til veita, som omfatter historiske tregårder, eldre murbygg, og nye bygninger fra de siste 20 årene. Nesten all de gamle trehusene har aldersverdier i fasadene, i form av eldre panel, vannbord, listverk, fasadebånd, porter og en dør. Det finnes også andre gamle elementer som en gammel smijerns heisekrok, vareluke, synlig tømmer i en gavlvegg. Den eldre murgår-den har kraftige, opprinnelige pussdetaljer mens vindusåpningene er alle krympet, de opprinnelige høye vindue-ne erstattet med såkalte "husmorvinduer".

75. Credoveita perspektiv bilder: P1 - fra Ørjaveita mot nord P2 - i Credoveita mot nord; P3 - i Credoveita mot sør; P4 - fra Fjordgata mot sør.

Materialbruk og tekstur:

Credoveitas fasader er varierte med gamle og nyere trekledninger, malt eller beiset, murpuss og plater. Det er mye relieff i veggene i denne veita. Noe er enkelt spileverk, mens noen fasader har rik ornamentikk og detalje-ring.

Dekket er relativt nylagt asfalt fra vegg til vegg.

Fargesetting:

Credoveita har en stor variasjon av fargetoner, fra flere gråtoner til lys og guloker. Fargekontrasten mellom hvert bygg bygger opp en tydelig rytme langs veita.

Fysisk struktur:

I denne veita er stort sett trehus i to etasjer med saltak på begge sider, med jevne gesimshøyder. Veita er smal men oppleves ikke som trang siden den på grunn av retningen og lave hus får inn en del lys nok. I nordlig ende bryter murbygningen gesimshøyden kraftig.

Kuriositeter/ Detaljer:

Gatebelysningen har en periode vært dominert av kulørte lyspærer i spenn på kryss og tvers over veitas løp, et privat initiativ i regi av veitas utested. Det generelle inntrykket er at dette er et positivt tilskudd som gir liv til veita. Det finnes også som kuriositeter et funkis inngangsparti på et gammelt trehus. Den eksponerte tømmergavlen, den gamle vareluken og heisekroken kan også nevnes her.

Solforhold:

Veita har ikke noe direkte sol men oppleves lys nok.

Belysning og møblering:

De kulørte lyspærene som henger i spenn på kryss og tvers over veitas løp finnes i den sørlige delen og er knytt-tet til restaurantinngangen. Denne belysningen gir en urban, varm og festlig atmosfære. Veita er ikke vesentlig møblert med tekniske instalasjoner eller avfallskonteinere og oppleves som ryddig. Siden veita er godt opplyst om kvelden og det er mye aktivitet ved restauranten, oppleves veita som relativt trygg også nattetid.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

En del av fasadene i første etasje er avstengt mot veita. Mesteparten av inngangssituasjonene hører til en bolig. Inngangen til restauranten sammen med gatebelysningen skaper en positiv og fin atmosfære.

Trafikk:

Biltrafikk her er ikke mulig på grunn av bredden på veita. Det er ganske lite fotgjenger gjennomgangstrafikk.

Fond motiv:

Mot nord ser en bryggerekken i Fjordgata, mens mot sør baksiden av kjøpesenteret byhaven.

Inntrykk:

Credoveita fremstår som godt vedlikeholdt. Seksjoner av fasadene er uten åpninger på førsteetasjenivå og fremstår som stengt, men flere gamle bygninger, langt på vei jevne, lave gesimshøyder, kreativ fin gatebelysning ved restaurantinngangen som henvender seg til veita gir en positiv atmosfære.

76. Credoveita øst fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger ø01-ø05 (sekvens fra venstre til høyre)

77. Credoveita vest fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger v01-v05 (sekvens fra venstre til høyre)

78. Credoveita dekke

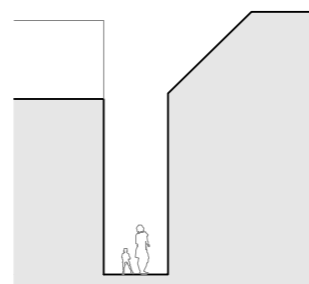
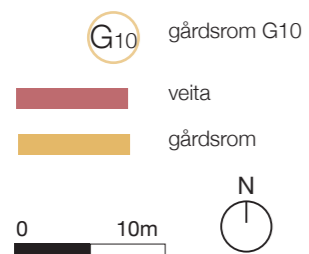
xx. Credoveita øst fasade oppriss (overst)
xx. Credoveita vest fasade oppriss (nederst)

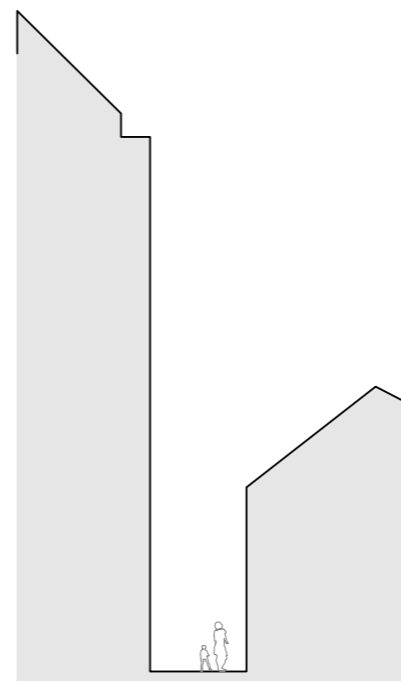
79. Credoveita tversnitt (til høyre)

80. Credoveita plan (til venstre)

Tversnitt A

Tversnitt B

Utvalgt gårdsrom knyttet til Credoveita

G10 er et privat gårdsrom og det eneste som er direkte knyttet til Credoveita. Porten er kledd med ubehandlet trepanel med piggråd over og den har ingen transparens mellom gårdsrommet og veita.

81. Gårdsrom knyttet til Credoveita - G10 (under)

Kuskveita

Nr. 9
Lengde: 36m
bredde: 1,4 - 1,6m

82. Situasjonskart - Kuskveita i arbeidsråden.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Kuskveita er en lys veit dominert av toetasjes trehus på begge sider. Veita har en fin "bevegelse" langsetter på grunn av de jevne gesimshøydene og en del relieff i de gamle fasadene, med markert sokkel og fasadedetaljer som lager skygger og fanger blikket. Noen fasader har aldersverdier i form av originale bevarte bygningsdeler, panel porter og listverk, noe som er en kvalitet og gir tidsdybde. At man kan se inn i de to gårdsrommene gjen-nom gitterport og nettinggjerde er et nyere tilskudd som gir kvalitet. Kuskveita har et nyere, oppgradert dekke i gatestein med vannrenne i midten som bidrar til å et godt helhetsinntrykk.

Svakheter/trusler:

Kuskveita har ikke store svakheter bortsett fra noen av fasaderehabiliteringene som kunne ha tatt større hensyn de historiske verdiene. Det er spor etter noe hærverk, hovedsaklig på sokkel. Sprinkleranlegg montert på fasade er visuelt lite heldig. Fargesettingen er ensformig og spiller ikke på den tradisjonelle fargesettingen av trehus, som var mer variert og med innslag av varmere toner.

Attraktivitet / potensiale:

Potensiale i denne veita ligger i enkle tiltak. Oppgradering av gårdsrommene ville vært svært interessant og gitt kvalitet til de som bord i gården, og til forbipasserende som kan titte inn. Forbedring av dekket, bruksendring fra bakgård til oppholdssted med møblering og mer grønt er muligheter som ligger i gårdsrommene. Selve veita kan med fordel få en bedre belysning om kvelden. Fasadeprikkelen kunne trolig vært løst på en mindre påtrengende måte. En fargesetting av veitas fasader for å gi et varmere og mer variert løp, samtidig som det lyse inntrykket bevarer, ville gjort veita enda mer attraktiv.

Beliggenhet:

Kuskveita er en smal veit som løper i nord-sørlig retning fra Fjordgata ved nr. 45/57 til Taraldsgårdsveita.

Navnet:

Veita ble kalt Kuskveita i en pantebokinnførsel i 1768, og er siden kjent under dette navnet. Sannsynligvis kommer navnet fra at det var det losji og beverning for kusker her. (kilde: I Veita)

Historie:

Veita ble etablert som et tråkk ned mot fjorden i middelalderen, i likhet med flere av de nord-sørgående veitene som i dag munner ut i Fjordgata. Fjordgata ble etablert da bryggene her ble bygget fra midten av 1850-tallet. Før den tid var Taraldsgårdsveita den nedre hovedgata på denne siden av byen, og Kuskveita var en snarvei herfra ned til stranden der det mindre båter lå trukket opp. (kilde: I Veita)

Antikvariske verdier:

Det er mange trehus bevart i Kuskveita, og flere fasader har en god del aldersverdier bevart. Nesten halvparten av bygningene har original, gammel kledning helt eller delvis bevart, det finnes rester av originale vindus- og dørromramminger, vannbord og andre fasadedetaljer som utskjæringer, og utstyr som gamle lufteventiler og heiseanordninger. I veita er det dessverre nesten ingen originale vinduer igjen.

83. Kuskveita perspektiv bilder: **P1** - fra Taraldsgårdsveita motnord **P2** - i Kuskveita mot nord; **P3** - fra Fjordgata mot sør

Materialbruk og tekstur:

I Kuskveita er nesten alle bygningene kledd med trepanel, kun ett bygg er i pusset mur. Det er to gårdsrom som man kan se inn i fra veita gjennom en gitter stålport som gir fint innsyn til gårdsrommene.

Dekket er av nye, flate store gatesten som ligger vinkelrett med fasadene og har en vannrenne i midten. Tversnittet av veita har en svakt konkav form, en kurvatur der det laveste punktet ligger i vannrenna i midten.

Denne veita er egentlig rik på relieff i fasadene men dette er ikke så tydelig på grunn av mangel på fargekontra-ster. Relieff vises stort sett i markert gesims og sokkel, men den er ikke så tydelig rundt vindus- og døreråpnin-gene. Vannrenna i dekket gir også et svakt relieff.

Fargesetting:

I Kuskveita har ingen av trehusene tradisjonell, variert fargesetting. Alle fasadene fremstår som relativt nymalte og har enten eb brukket hvitt eller en lys gråfarge. Det er ingen store fargekontraster, verken mellom det enkelte hus, eller i de ulike detaljene i samme fasade. Det ene unntaket er en gråmalt fasade der vinduene hvite vindu-sommminger. Fargesettingen i denne veita er uvanlig og valget av hvitt/lys farge for de tregårdene har ingen historiske forbilder.

Fysisk struktur:

Denne veita har stort sett to etasjes trehus på både østre og vestre side og fremstår som homogen i form. Tversnittet har en fin variasjon med svak vertikal bevegelse langs veita. (se 09.).

Kuriositeter/ Detaljer:

Kuskveita er den smaleste og korteste veita som er registrert i denne rapporten.

Fasadeutstyret på vestre side inkluderer to moderne gitterporter der man kan se inn til gårdsrommene.

Solforhold:

Veita har ikke direkte sol men den oppleves som lys på grunn av den nord-sørlige retningen, gjennomgående lav gesimshøyde med toetasjes hus på begge sider, og de lyse fasadene.

Belysning og møblering:

Kuskveita har lite belysning og nesten ingen tekniske installasjoner på fasadene med unntak av en nyere brannsprinkler på en bygning. Siden veita er svakt opplyst om kvelden kan den oppleves som litt utrygg kveld og natt.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

Husene i Kuskveita er boliger, det er lite aktivitet i veita. De to gårdsrommene man kan se inn i gir en avveksling i veiteløpet.

Trafikk:

På grunn av bredden på veita er biltrafikke ikke mulig. Det er få fotgjengere og lite gjennomgangstrafikk. Veita ser ut til å være mest brukt av de som har inngang til boligen sin fra veita.

Fond motiv:

Mot nord er fond motivet bryggerekka i Fjordgata, som utgjør en tydelig farge om gir en opplevelse av å være i et gjennomført historisk miljø. Mot sør ser man sørsiden av Taraldsgårdsveita, som også domineres av historisk bebyggelse.

Inntrykk:

Kuskveita er en smal, kort og lyst veit. Den oppleves som velpleid og behagelig og har ikke vesentlige svakheter men noe potensiale for økt attraktivitet.

84. Kuskveita øst fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger ø01-ø03 (under: sekvens fra venstre til høyre)

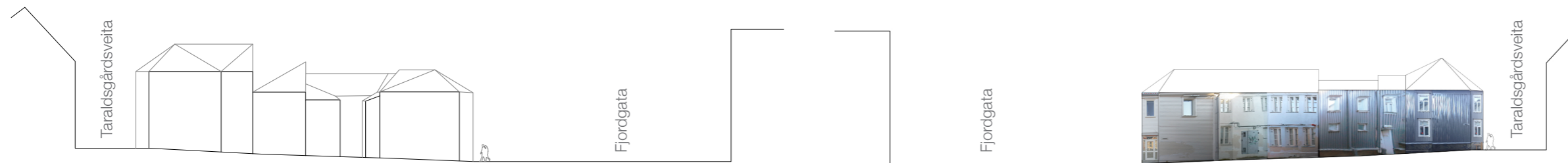

85. Kuskveita vest fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger v01-v05 (under: sekvens fra venstre til høyre)

86. Kuskveita - dekke detaljer (under).

87. Kuskveita øst fasade oppriss (til høyre)

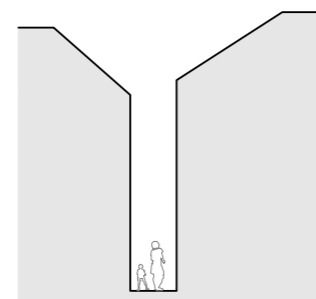
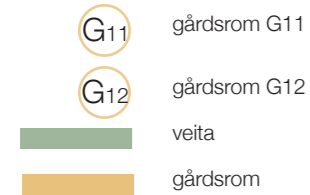
88. Kuskveita vest fasade oppriss (til venstre)

89. Gårdsrom knyttet til Kuskveita - G11 og G12 (til høyre)

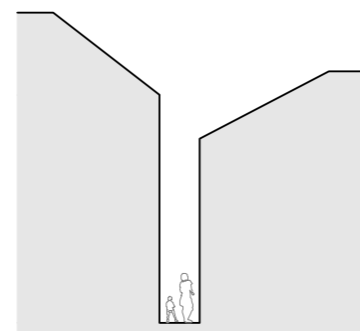
90. Kuskveita tversnitt (til høyre)

91. Kuskveita plan (til venstre)

Tversnitt A

Tversnitt B

Utvalgt gårdsrom knyttet til Kuskveita

G11 er et privat gårdsrom som er direkte knyttet til Kuskveitas vestside. Både veggen og porten ligner G12 men, selve gårdsrommet er et par trinn over bakkenivå. Med en spilevegg i tre og port i stål med stålnetting som overflate blir overgangen mellom veita og gårdsrommet svært transparent. Denne type vegg/port gir en interessant kobling mellom gårdsrommet og veita, i tillegg til at den lar ettermiddagssol slippe gjennom til veita. Selve bakgården ligger stort sett i skygge på grunn av tett bygningsmasse rundt. Per idag er gårdsrommet ikke i bruk på grunn av mangel på kobling mellom bygningsmassen og gårdsrommet. Det er kun vinduer som åpner seg mot gårdsrommet og dette innsnevrer aktivitetsnivået/bruken av gårdsrommet.

G11a

G11b

G12 er også et privat gårdsrom som er direkte koblet til Kuskveitas vestside og er lokalisert på nordsiden av G11. I motsetning til det andre gårdsrommet i samme veit, har denne bakkenivå på samme høyde som veita, flere inngangssituasjoner for boligene fra gårdsrommet og møblering med sykkelparkering og avfallscontainere. Dette gir en helt annen aktivitets- og brukssituasjon enn G11.

G12a

G12b

Taraldsgårdsveita

Nr. 10
Lengde: 103m
bredde: 4 - 6m

92. Situasjonskart - Taraldsgårdsveita i arbeidsområdet.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Taraldsgårdsveita oppleves som en lys og aktiv veit, med en god del gjennomgangstrafikk av fotgjengere, noen næringslokaler, en del boenheter med inngang i veita. Veita domineres av historiske bygninger med et visst spenn i alder, med noen fasader av høy antikvarisk verdi med med mye originalt fasadeutstyr inntakt.

Svakheter/trusler:

En del avfallskontainere og uorganisert sykkelparkering bidrar til et stedvis rotete inntrykk. En del vinduer i første etasje og og inngangspartier har preg av å ikke være i bruk. Hybler i tidligere butikklokaler gir mindre aktive og mindre attraktive fasader. Oppgraderingen av dekket er tatt også som en svakhet siden den ikke har noe histo-risk grunnlag for kompiosisjonen; fargepaletten og mønsteret i diagonal skaper en viss uro i gatebildet.

Attraktivitet / potensiale:

Potensialet i denne veita ligger i opprydning av sykkelparkering og avfallskontainere, og fasadepleie for utvalgte bygninger. Fargesetting av bygningene på historisk grunnlag for å skape mer variasjon og godt samspill ville også bidratt positivt.

Beliggenhet:

Taraldsgårdsveita løper fra Jomfrugata i øst Munkegata i øst, med utløpet på toppen av Ravnklobakken. (kilde: I Veita)

Navnet:

Veita har sitt navn etter Taraldsgården, som det har vært to stykker av. På 1600-tallet lå det en gård med dette navnet i den vestlige delen av veita, mens det etter 1681 ble oppført en gård med samme navnet på det nord-vestre hjørnet av veita mot Jomfrugata av Lars Larsen Taraldsgård. Bebyggelsen her brant under bybrannen i 1841. Navnet Taraldsgårdsveita ble ofte også brukt om Ørjaveita, østover helt til Nordre gate. (kilde: I Veita)

Andre navn:

På 1700-tallet ble den vestre del av veita gjerne kalt Jimmyveita etter den engelske nordlandshandleren Jimmy Williamsen Colban som var bosatt her fra 1720-årene. (kilde: I Veita)

Historie:

Taraldsgårdsveita var tidligere en viktig ferdeslsåre i byen og utgjør vestre del av det gamle Sandstretet, som igjen hadde sin forløper i Nedre almenning/Nedre Geilan. Den fikk mindre betydning etter anleggelsen av Strandgaten, senere Olav Tryggvasons gate, etter Cicognons plan i 1681. Cicignons

plan strøk veitene av kar-tet, men også her overlevde veita ved sedvane og bibeholdelse av gammel tomtestruktur. Før 1681 fortsatte veiteløpet vestover med en svak dreining mot enden av dagens Prinsens gate, etter 1681 fikk den sin avslutning i Munkegata. Før bybrannen i 1841 løp det to veiter fra Taraldsgårdsveita ned mot Fjordgata. I reguleringen etter 1841 ble Kuskveita beholdt, mens den andre, Gjemsveita, ble gjenbygd. (kilde: I Veita)

Antikvariske verdier:

Taraldsgårdsveita domineres av historiske bygninger med et visst spenn i alder, noen av trehusene har fasader med mye opprinnelig fasadeutstyr og store aldersverdier. Over halvparten av husene er toetasjes trehus, hvorav igjen halvparten har eldre fasadeutstyr og halvparten har nyere og forenklede trefasader. To av veitas fire mu-rhus har pussdetaljer fra sent på 1800-tallet.

93. Taraldsgårdsveita perspektiv bilder: **P1** - fra Jomfrugata mot vest **P2** - i Taraldsgårdsveita mot vest; **P3** - I Taraldsgårdsveita mot øst; **P4** - fra Munkegata mot øst.

Materialbruk og tekstur:

Over halvparten av bygningene i Taraldsgårdsveita er kledd i malt stående trepanel, circa en fjerde del har liggende panel og en fjerde del er i pussetmur (kun i sør fasade).

Dekke er av ny flat storegatestein i midt felte i diagonal eller "v" vinkel med to vannrenner, en på hver side og små gatestein langsfasadene.

Taraldsgårdsveita har mye relief i fasadene. Både fra trebygningene og fra murbygningene. Reliefen inkluderer både gamle og rehabilitert detaljer; markert sokkel, markert gesims, og etasjebond; vindus- og dørromraming; trapper og rampe til inngangspartier.

Fargesetting:

Fargepaletten i veita er hovedsaklig variasjoner over hvitt og grått med unntak av fire hus som har henholdsvis kirsebær, mørk oker og laksefarge i sine fasader.

Dekket i veita er relativt nylagt høvlet gatestein som er lagt flatt og uten relieff ved fugene, med stein i syv ulike sjatteringer av grått lagt i diagonalt mønster, med vannrenner på hver side i mørkere stein.

Fysisk struktur:

Taraldsgårdsveita har en bredde på 4 - 6 meter fra fasade til fasade. Den har hovedsakelig hus i to etasjer med saltak, med unntak av noen høyere bygninger på veitas sørside.

Kuriositeter/ Detaljer:

Mot øst har veita en krumning i veiteløpet, som er karakteristisk for middelalderens gateløp.

Solforhold:

Veita er lys og har en del direkte sol på ettermiddagen om sommeren.

Belysning og møblering:

Taraldsgårdsveita er møblert med en del trapper opp til inngangsdører; mye sykkel parkering som er både organisert og organiser; butikk reklammer og noen få avfalls konteiner.

Veita har en del diverse gatebelysning, inkludert 5 stk Trolla-armatur. Siden veita er svakt belyst på kvelden, oppleves som interessant bydel men ikke helt trygt.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

Husene i veita er hovedsaklig boliger, med innslag av kontor- og næringslokaler i første etasje: fiskbutikk, frisør, restaurant og kontor. Noen eldre, små butikklokaler på førsteetasjenivå er omgjort til hybler.

Trafikk:

Denne veita er ganske trafikkert med både fotgjengere, syklistene og biler.

Fond motiv:

Mot øst har veita en svak krumning, som gjør at veitas egne fasader blir en del av fondmotiveit. Mot vest ser man ut til toppen av Ravnklobakken, med biltrafikk og trepaleene i nedre Munkegata.

Inntrykk:

Taraldsgårdsveita oppleves som lys og behagelig. Den har en variasjon av bygningstyper, der historiske bygninger dominerer. Noe næringsvirksomhet og mange boliger med inngang til veita, samt en del gjenno-mgangstrafikk, gjør dette til en av byens mest aktive veiter.

94. Taraldsgårdsveita nord fasade - detaljer, materialbruk og fargepalett. Bygninger n01-n08 (sekvens fra venstre til høyre)

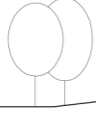
95. Taraldsgårdsveita sør fasade - detaljer, materialbruk og fargepalett. Bygninger s01-s08 (sekvens fra venstre til høyre)

96. Taraldsgårdsveita - dekke detaljer (under).

Munkegata

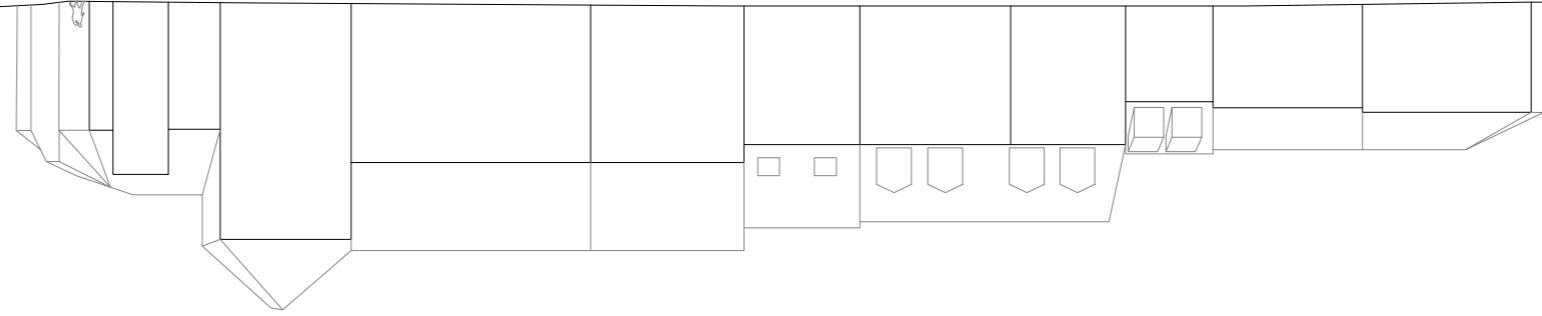
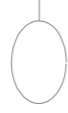

Kuskveita

Jomfru gate

Munkegata

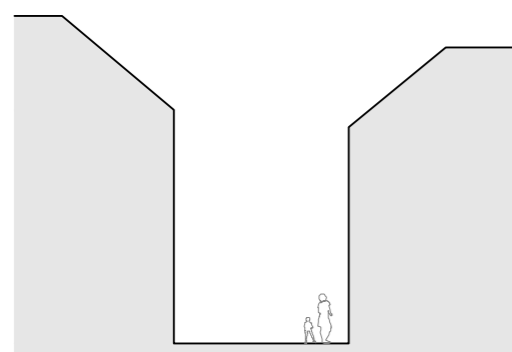

Jomfru gate

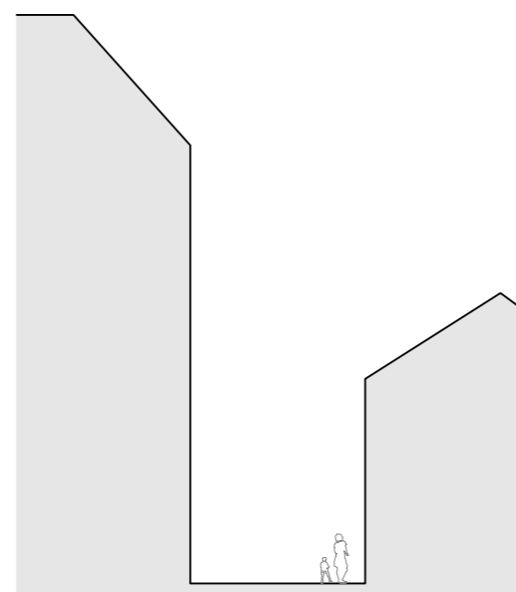
97. Taraldsgårdsveita nord fasade oppriss (til venstre)

98. Taraldsgårdsveita tversnitt (under til høyre)

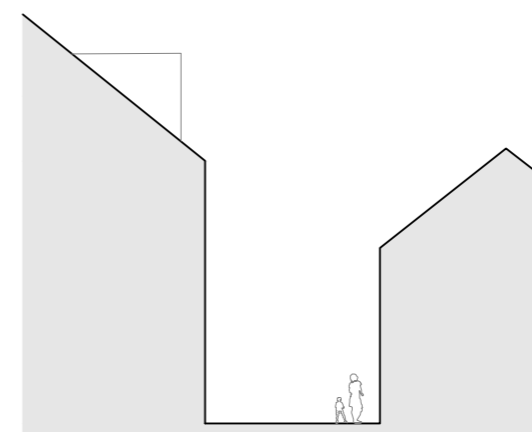
0 5m

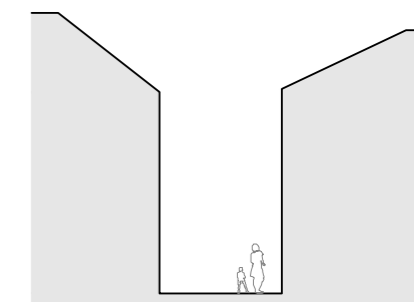
Tversnitt D

Tversnitt C

Tversnitt B

Tversnitt A

99. Taraldsgårdsveita sør fasade oppriss (til venstre, nedest)

100. Taraldsgårdsveita plan (til venstre)

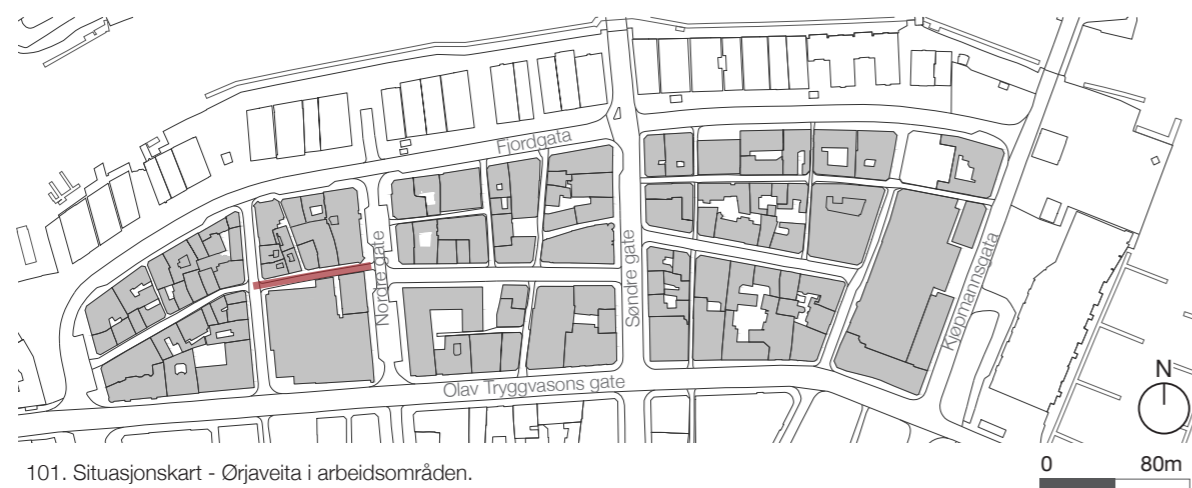
veita
gårdsrom

0 10m

Ørjaveita

Nr. 11
Lengde: 69m
bredde: 10 - 11m

101. Situasjonskart - Ørjaveita i arbeidsområdet.

Styrker Svakheter Potensial

Kvaliteter/styrker:

Ørjaveita har et stort spenn i bygnings alder, har restaurant som aktiviserer veita og er breidd nok som gir mulighet for utvikling av veita som byrom.

Svakheter/trusler:

Største svakheter av veita er koblet til type bruk i store deler av den som er koblet til bil og lastebil/værer trafikken.

Attraktivitet / potensiale:

Potensiale i denne veita ligger i markeringen av veita som den var opprinnelig, en forlengelse av Taraldsgårdsveita. Dette kan gjøres ved endring av belegget og synliggjøring av gamle veita frigjør et stort område som kan brukes for utvikling av et byrom. Dette kan kobles til muligheten for å utnytte rommet skapt med restauranten i veita. Forhåpentligvis kan dette bidra til både aktivisering av veita med en annen bruk og fortelling av veitas historie.

Beliggenhet:

Ørjaveita løper i øst-vestlig retning mellom Nordre gate ved nummer 24 og 26, og Jomfrugata ved nummer 15.

Navnet:

Navnet Ørjaveita er kjent fra 1600-tallet. Gården i Ørjaveita 1 (i dag Nordre gate 24) hadde tidlig på 1800-tallet en eier ved navnet Ørje, og gården ble kjent som Ørjegården. I 1660 var gården eid av sønnen Anders Ørjesen. (kilde: I Veita)

Historie:

Ørjaveita er en del av det gamle Strandstretet og middelalderens krøttervei langs fjorden, Nedre Geilan. Den gang som nå, bøyde Ørjaveita og Taraldsgårdsveita av litt vest for Jomfrugata og peker ut en ny retning mot sørvest. Ørjaveita og Taraldsgårdsveita var viktige forbindelseslinjer i byen, og ble gjenopprettet etter brannen og nyreguleringen i 1681 og etter nye store branner i 1708 og 1841 med de gamle tomtegrensene i behold. (kilde: I Veita)

Antikvariske verdier:

Ørjaveita har bygninger med et stort spenn i alder, som representerer historiske, antikvariske og arkitektoniske verdier og kvaliteter fra flere perioder. Trehusene har en del aldersverdier bevart i fasadene i form av gammelt panel og listverk, her finnes også ett av byens svært få gamle vinduer. Murgården i nordøst (n05) er modernisert i de to første etasjene, mens etasjene over er opprinnelige med pussdekor i dypt relieff. Lysholmgården (sn01) på sørsiden har sin ytre arkitektur og funksjonalistiske fasade i behold.

102. Ørjaveita perspektiv bilder: P1- fra Nordre gate mot vest; P2 - fra Jomfrugata mot øst

Materialbruk og tekstur:

Ørjaveita har både store og små, høye og lave bygninger, som er i mur, betong eller i tre. Sørveggen i veita dan-nes av driftssiden til kjøpesenteret Byhaven og er en sammenbygging av den funksjonalistiske Lysholmgården og det yngre varehuset EPA, med nye boliger på taket. Sørsiden på førsteetasjenivå har lukkede fasader med overflater i pusset mur, metall og betong, med få åpninger og uten innsyn til rommene innenfor. På nordøstre hjørne ligger det en bygård fra omkring forrige århundreskifte med kraftige pussdetaljer oppover på fasaden, ellers på nordsiden er det toetasjes hus med trepanel eller pusset flate. På nordsiden er det mye relieff i fasade-ne på grunn av detaljene i den tradisjonelle panelarkitekturen og i pussfasaden. Gatelegemet består hovedsaklig av asfalt, med innslag av heller og smågatestein langs fasadene på nordsiden.

Fargesetting:

Fasadene på sørsiden er grå, mens på nordsiden finnes nøytrale farger i beige, grå og blå. Trehuset på hjørnet til Credoveita panel malt i dyp oker, med detaljer i sort og hvitt. Dekket er mørk grå asfalt med innslag av gatesteinen.

Fysisk struktur:

Ørjaveita er den bredeste veita registrert i denne rapporten. Den varierer mellom 10 og 11 meter i bredde med flere etasjersbygg på sør- og nord siden og to etasjersbygg finnes kun i norvest delen.

Den oppleves ikke som en veita hvis man ser kun på bredde og gesymshøyder (se sekvensen med tversnitt 110.).

Kuriositeter/ Detaljer:

Denne veita har overaskende mye støy fra biltrafikken og lastebilltrafikken i forbindelse med inngangen til parkeringskjelleren og lageren.

Nord og sør fasadene hender seg mot veita på forskjellig måte. Den første har direkte åpninger mot veita mens den siste er nesten helt stengt, med unntak for innganger til bil og lastebil.

Solforhold:

Byggegrensene i veita er utvidet og veita er bred og får direkte sol på ettermiddagen. Den oppleves som relativt lys.

Belysning og møblering:

Ørjaveita har lite gatebelysning og ingen møblering. Siden veita er svakt opplyst om kvelden oppleves den som interessant men ikke helt trygg.

Bruk, aktiviteter og fasadeliv:

Fasadene er preget av aktivitetene i veita. Fasaden på sørsiden er driftsside til kjøpesenteret byhaven og har nedkjøring til parkeringskjelleren sin mot veita, noe som gir veita en "bakside"-atmosfære. Fasadene på nordsiden har flere næringslokaler med restaurant, galleri og butikk. Her er det sterkere henvendelse til gaten.

Trafikk:

Ørjaveita har en del biltrafikk, med varelevering til kjøpesenteret. Noe gjennomgangsrafikk av fotgjengere, hvo-rav en del til restauranten i veita på kveldstid og en del videre inn i Taraldsgårdsveita. Veita har overaskende mye støy fra bil- og lastebilltrafikken fra innkjøringen til parkeringskjeller og lager i Byhaven.

Fond motiv:

Mot vest er Taraldsgårdsveitas fasaderekke på nordsiden fondmotiv på krumningen i veiteløpet. Mot øst er fondmotivet Idungården, som da den ble bygget laget et brudd i dette øst-vestlige veiteløpet, som i dag fortsetter med Moursundveita på andre siden av Idungården østover.

Inntrykk:

Dette er et veiteløp med utvidet bredde og ujevn avgrensning mot kjøpesenteret i sør, med interessante innslag av næring og aktivitet i de lave husene på nordsiden. Det finnes skisser som utforsker mulighetene til å etablere et lite torg i restarealet på sørsiden, vis a vis restaurantlokalet.

103. Taraldsgårdsveita nord fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger n01-n05 (under: sekvens fra venstre til høyre)

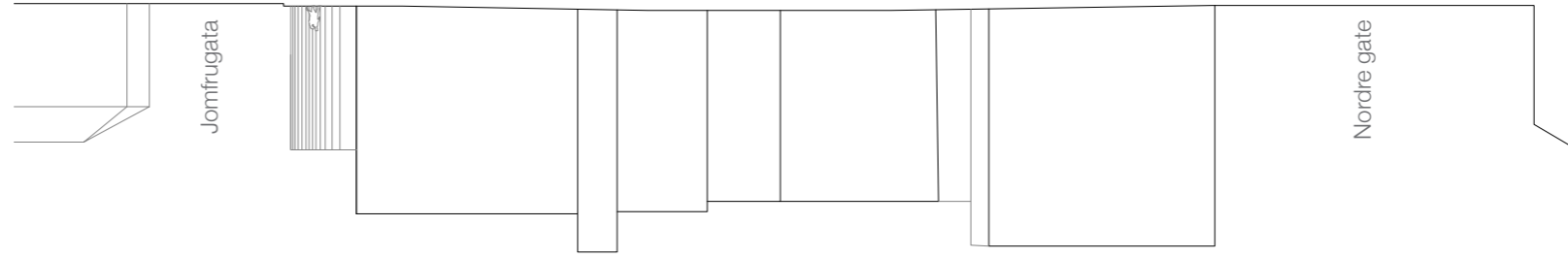

104. Taraldsgårdsveita sør fasade - detaljer, materialbruk og fargepallett. Bygninger s01-s03 (under: sekvens fra venstre til høyre)

105. Ørjaveita - dekke detaljer (under).

106. Ørjaveita nord fasade oppriss (til venstre)

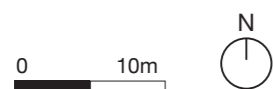
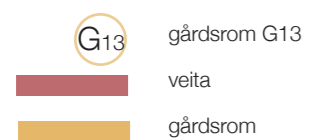
107. Gårdsrom/plass knyttet til Ørjaveita - G13 (til høyre)

Utvalgt gårdsrom/plass knyttet til Ørjaveita

G13 er ikke et gårdsrom men et byrom som er knyttet til Ørjaveita. Området er fysisk udefinert på sørsiden og sørfasaden mot veita er også veldig lukket med flere etasjer opp til gesims. I dag er det i gangsett et prosjekt for forbedring av området som vil revitalisere veita og dette udefinerte byrommet.

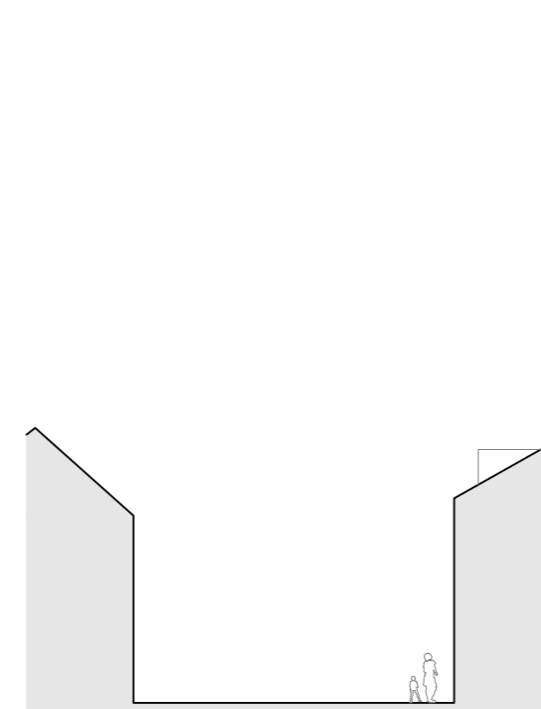

108. Ørjaveita plan (til venstre)

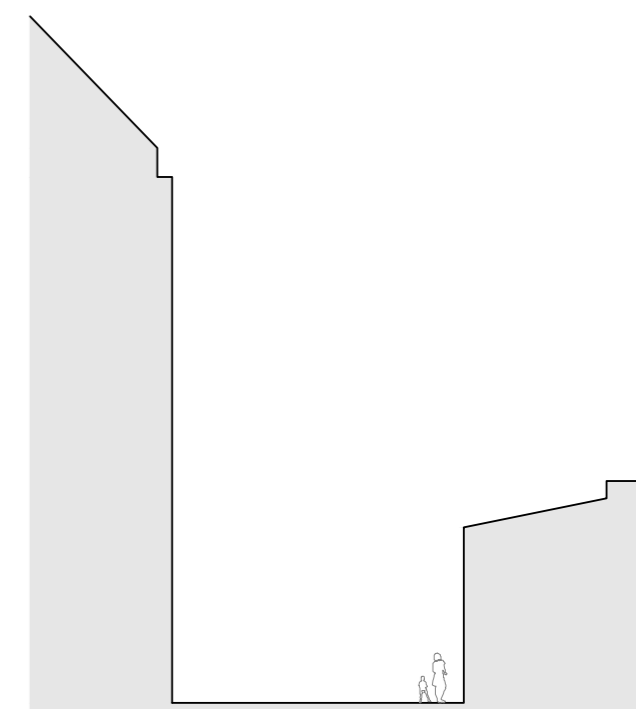

109. Ørjaveita sør fasade oppriss (til venstre)

110. Ørjaveita tversnitt (til høyre)

Tversnitt B

Tversnitt A

REFLEKSJONER

Refleksjonene beskrevet refererer til registreringsperioden av veiter og gårdsrom i utvalgt område i Midtbyen. Registreringen er strukturert med en analyse av flere tema som repeterer seg i alle casestudiene. Analysen inkluderer en beskrivelse av beliggenhet, nav og historie; materialbruk og tekstur; fargesetting; fysisk struktur; kuriositeter/ detaljer; solforhold; belysning og møblering; bruk, aktivitet og fasadeliv; trafikk; fondmotiv; inntrykk; og kvaliteter, svakheter og potensiale.

Denne sammenlignbare analysen legger til rette for en oppsummering og fungerer som grunnlag for videre arbeid, både for videre registrering av lignende situasjoner og for mulige tiltak for forbedring.

Oppsummering

Antikvariske verdier - I veitene registrert finnes et visst spenn i alder i bygningene og en del aldersverdi i enkelte bygningene. Fra bevarte to etasjers trehus oppført like etter 1842-brannen, murbygninger fra annen halvdel av 1800-tallet, nye tilpassede nybygg, moderne bygningskomplekser, til ikke så tilpassende nybygg eller enkel bygninger som trenger fasade rehabilitering.

Generelt er spor av aldersverdi hovedsaklig i

kledningen samt spor av vindusomramming, inngangsdører, ringeklokker, ventiler og andre fasadedekor. Men av vinduer og dører er meste parten utskiftet.

Materialbruk og tekstur - De historiske fasadene er enten i tre eller i mur med noen nyere bygninger i tegl eller betong. Alle har tydelig tekstur og relieff men det er forskjell på trefasadene og murfasadene. Dekket finnes i både asfalt og i variasjoner av gatestein.

Fargesetting - Stort sett har bygningene tradisjonell fargesetting med stor variasjon i fargespekteret. Fra sandsteintoner og mellom nøytrale gråtoner til fargerike toner. Mange er preget av fargekontrast mellom kledningen og vinduene, eller omramning av vinduene og dører, samt andre arkitektoniske elementer som forsterker relieffet i fasaden. Denne kontrasteringen har ikke nødvendigvis historiske forbilder. Grunnmurene er tradisjonelt sett pusset mur i med en varm grå farge. Dekket med brolegning eller asfalt oppleves som å ha svak variasjon av gråtoner på grunn av relieff og skyggevirking.

Fysisk struktur - Bortsett fra Brattørveita øst-vest og Taraldsgårdsveita, oppleves veitene som ganske rett. Det er stor variasjon både i bredden og i høyde. Fasadene varierer mellom to etasjer og flere etasjer og mesteparten har valmtak på hjørnene.

Kuriositeter eller detaljer - kuriositetene går stort sett på ornamentikk eller originale fasade detaljer som finnes eller som har blitt fjernet men har synlige spor av. Fra inngangstrapper til ventiler, port- og vindusomramming og andre utskjæringer og dekorfelt.

Solforhold - Stort sett oppleves veitene lyse på sommeren, men det er få som har direkte sol på bakkenivå.

Belysning og møblering - Det finnes nesten ingen offentlig møblering, med unntak av gatelykter med enten Trollaarmatur eller andre nyere gatebelysning som gir en ganske svak belysning på kveldstid. Derimot er flere av veitene overmøblerte med avfallskonteinere, tekniske installasjoner og uregulert sykkelparkering.

Bruk, aktivitet og fasadeliv - På gateplan er det registrert både bolig og næring og aktivitetstype og frekvens varierer i forhold til type bruk av bygningene direkte koblet til. Bolig i 1.etg er koblet til rolige veiter men næring blir koblet til større trafikk, aktivitet og drifts.

Trafikk - Trafikken i veitene er generelt lavt, både av fotgjengere, syklist og biler.

Fondmotiv - Fondmotivet varierer mellom fasader fra en annen gate eller veit og fasader av selve veita, når denne har en krumning som er et typisk trekk ved middelalderseke gateløp.

Inntrykk - Inntrykk er registrert ikke så mye som en analyse, men mest som en oppsummering av hvordan veitene oppleves.

Kvaliteter, svakheter og potensiale - På en mer tvetydig måte, er kvalitetene, svakhetene og potensialene løftet fram. Her oppsummeres det viktigste som kan dyrkes fram ved et tiltak.

Refleksjoner for videre tiltak:

Gjennom disse registreringene, ble det klarere hvilke aspekter som bør inkluderes i problematikken ved et tiltak.

1. opprydning av infrastruktur
 2. restaurering eller istandsetting av spesielt trefasadene
 3. belysning
 4. dekke
 5. aktivitet eller bruk og forhold med fasadene/ dekke
- (stengte fasader spesielt i første etasjen, hyblifisering, bruksendring, aktivitet av gårdsrommene)

VISJONER

Kapitlet om “Visjoner” vil ta i betraktning oppsummeringen og aspektene for videre tiltak nevnt under “refleksjoner”. De presenterte visualiseringene er kun en rask drøfting av muligheter, og disse bør ikke brukes i forbindelse med tiltak uten grundigere analyse og videreutvikling av visualiseringen.

Mulighetsstudien inkluderer fem case-studier med forskjellig karakter. I G1 med et forslag om bruksendring og aktivisering av et gårdsrom; G4 med studie om fortetting i Midtbyen gjennom bruk av ubebygde tomter; G7 med et forslag for bruksendring og aktivisering av et gårdsrom som byrom; G11 og G12 med mulighetsstudier for aktivisering og forbedring av private gårdsrom ved enkle tiltak; og Gaubekveita øst-vest som hovedsakelig fokuserer på enkle tiltak vedr. opprydding og istandsetting av fasadene.

Hvert case-studie inkluderer illustrasjoner av dagens situasjon og av en visjon for forbedring. Samtidig omfatter studien en beskrivelse av lokaliseringen og casetypologien, henter beskrivelsen av styrker, svakheter og potensiale fra registreringen og kort beskriver forslag til visjonen.

111. kartlegging av visjons forslag (til venstre)

 arbeidsområde
 veiter
 visjonsforslag

 0 33m N

G1 - Gårdsrom 1

112. Situasjonsplan G1 (til venstre)

- veita knyttet til gårdsrom
- gårdsrom

0 20m

Lokalisering: koblet til Brattørveitas øst-vestre løp

Typologi: gårdsrom

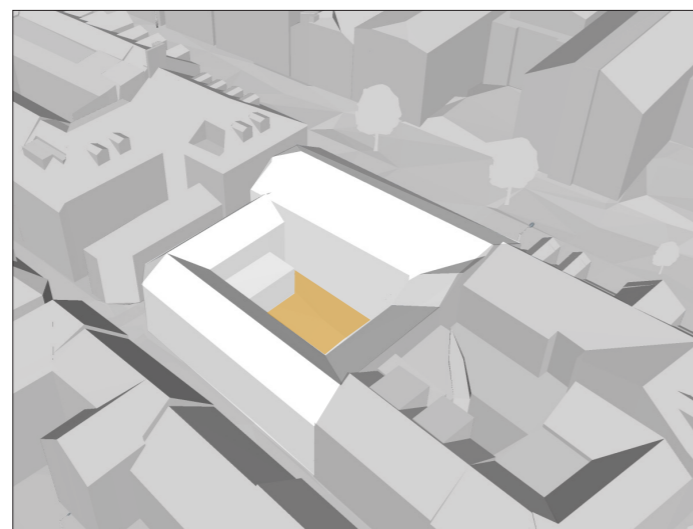
Foreslått tiltak: en utadrettet virksomhet i gårdsrommet og bakgårdsbygningene, med ulike tiltak for å gjøre gårdsrommet til et attraktivt oppholdssted og for generelt å øke aktiviteten i veita.

Styrker / Svakheter / Potensial:

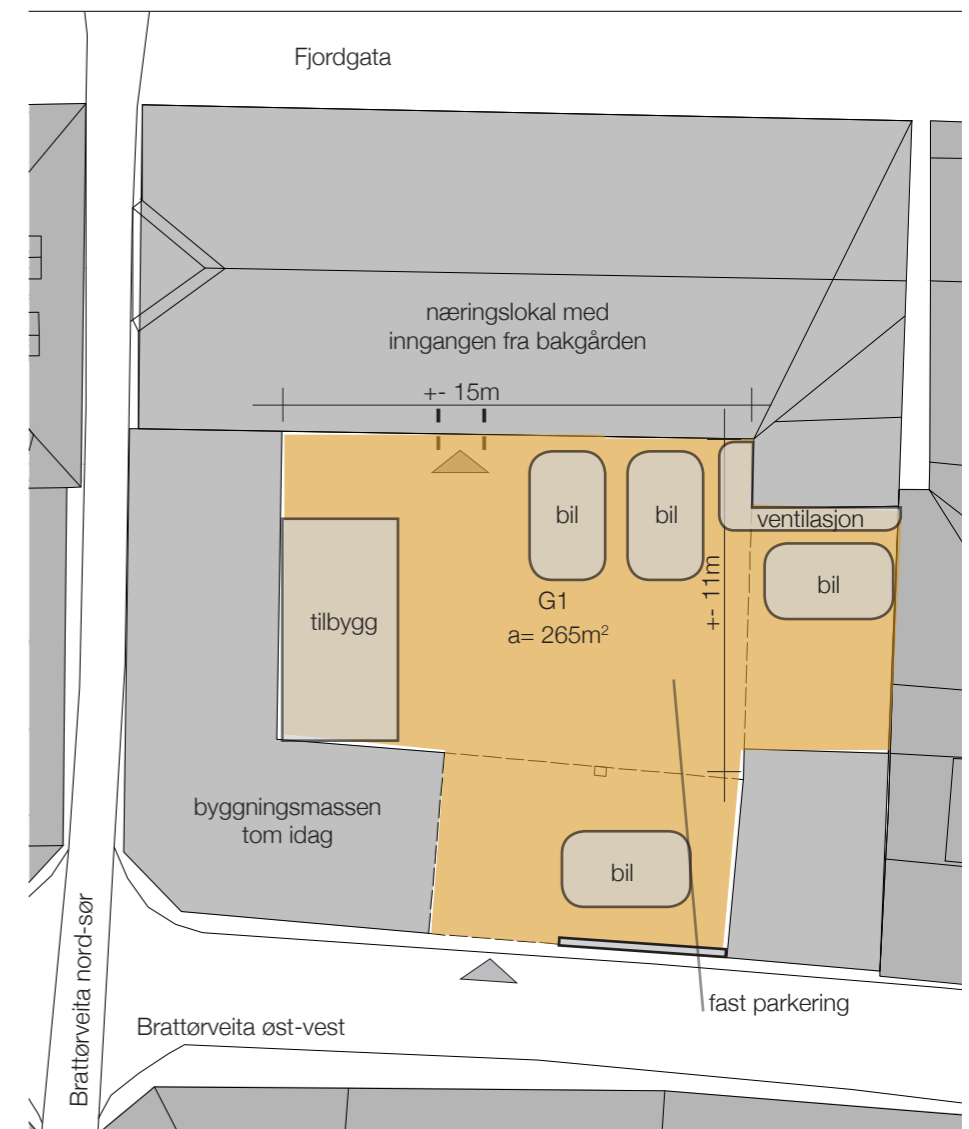
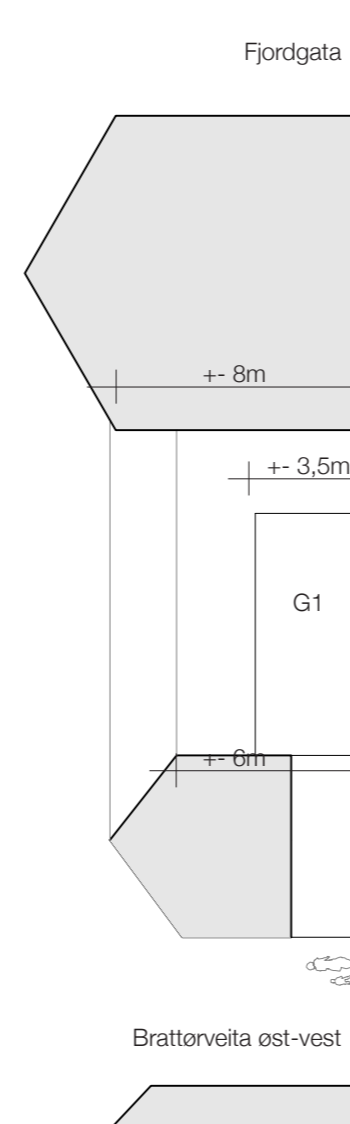
Når porten til dette gårdsrommet står åpen får man fra veita innsyn i et spennende, privat byrom. Gårdsrommet har noen kvaliteter: god størrelse, og gode lysforhold på grunn av den lave bebyggelsen rundt, som for øvrig har fint utformede eldre pussfasader. I dag er gårdsrommet brukt til parkering. Både mot veita og i gårdsrommet fremstår bygningenes fasader som lukket på førsteetasjenivå, uten mye tegn til aktivitet i rommene bak.

Visjon:

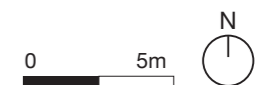
Skissen illustrerer muligheten for å transformere gårdsrommet fra parkeringsplass til et byrom som kan brukes av mange. I dette forslaget utforskes en tenkt mulig bruk som bygningsvernssenter, med kontorlokaler, en vinterhage som kan være verksted eller arbeidsrom, og et overdekket uterom som kan brukes til både spise-bord og opphold, eller til å arbeide under tak. Gulvet i gårdsrommet er endret fra asfalt til forskjellig type gates-tein, grus og gress. Plantekasser og benker er miljøskapende, og deler opp rommet i soner.

113. 3D volum utsnitt av G1 (over)

114. G1 1.etg plan, og tversnitt (til høyre)

115. Illustrasjon G1 (mot sør) idag med fastparkering, kraftige ventilasjonsanlegg, tilbygg og avfallskonteiner (over)

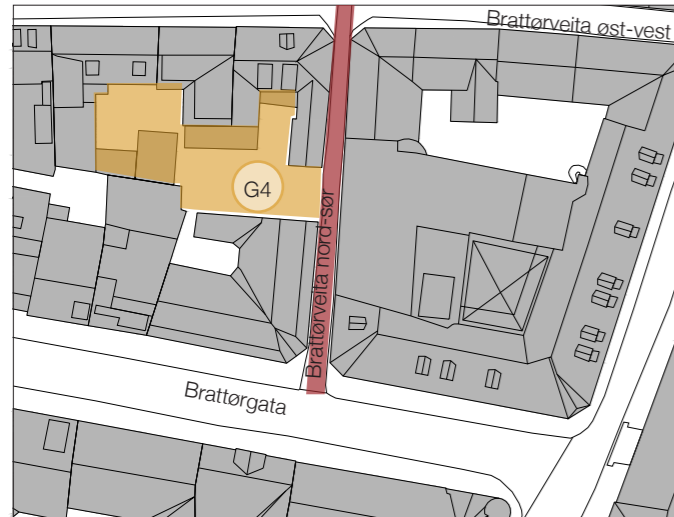

116. Illustrasjon G1 (mot sør) uten fast parkering, tilbygg, avfallskontainer og ventilasjonsanlegg (over)

117. Illustrasjon G1 (mot sør) med bygningsvern senter; vinterhage eller verksted; overdekket rom for materiallagring, bordsag eller spiseområde; forskjellig dekke med gress, gatestein, grus; plantekasse og sittebenker som romfordeler (over).

G4 - Gårdsrom 4

118. Situasjonsplan G4 (til venstre)

veita knyttet til gårdsrom

gårdsrom

0 20m

N

Lokalisering: koblet til Brattørveitas nord-sørlige løp

Typologi: ubebyggt tomt

Foreslått tiltak: fortetting og byreparasjon

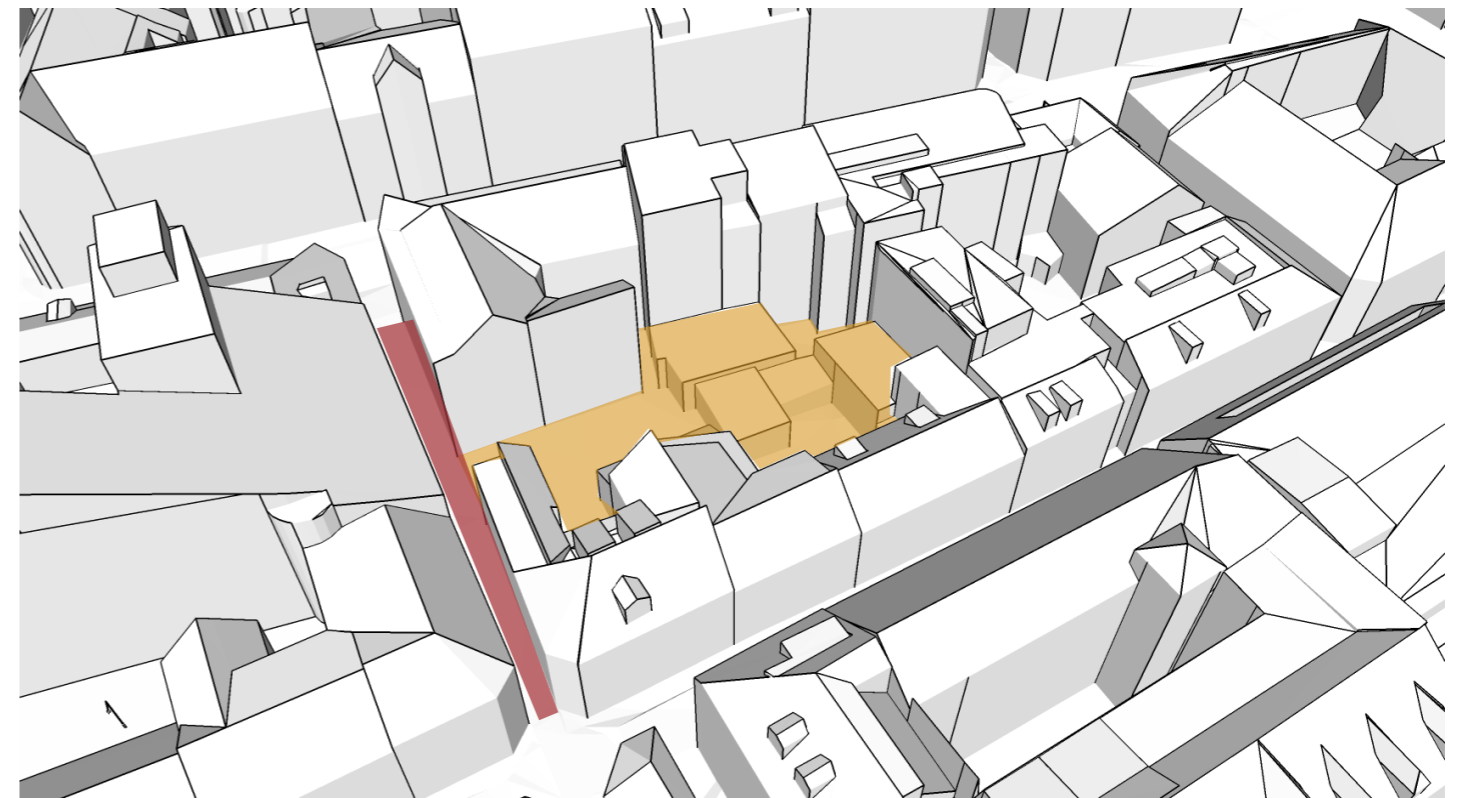
Styrker / Svakheter / Potensial:

Gårdsrom G4 er ikke et gårdsrom men en ubebygget tomt som ligger i den sørlige delen av veita, mot vest. Tomten henvender seg direkte til veita. Det har tidligere stått hus her, mens plassen i dag er brukt til parkering. Tomten er tatt med i rapporten for sitt store potensial for et urban infillprosjekt. Tomten har høyere murbebyggelse på sørsiden, og lavere trebygninger i øst og mot nord.

Visjon:

I en masteroppgave fra arkitektstudiet ved NTNU er det utarbeidet et prosjekt for nybygg på denne tomten, og for mindre nybygg inne i kvartalet. En bolig på tre etasjer er lagt på tomten, med byggelinje som følger den gamle grensen til veita og som derigjennom «reparerer» veita ved å reetablere et hus der hus mangler. Prosjektet viser et treetasjes bolighus på tomten mot veita, som megler mellom den toetasjes trehus i nord og øst og den noe høyere murbebyggelsen i sør.

NB!! Alt informasjon/illustrasjoner markert med [*] er hentet direkte i fra "Ei veit, et hus, et gårdsrom. Ny bebyggelse i et historisk strøk." Et diplom oppgave fra Silje Petersen, NTNU 2015.

119. 3D volum utsnitt av G4 og mot sør (over)

[*]120. Illustrasjon av bygningsmassestrategi: Dagens situasjon; Etter riving; Prosjekteringsforslag (sekvens fra venstre til høyre)

Brattørveita 17- revet boder i bakgården. Oppgradert fasaden inn mot gården etter at bodene ble revet. De har nå utgang rett ut i hagen. Gulfargen er gjort mørkere.

Brattørveita 17 og 15. Revet muren mellom uterommene og oppført en smal redskapsbod.

Brattørveita 15 og 13a&b: revet bod, og oppført en bolig til 1-2 personer. Bod og søppelrom i 1. etg. Revet et høyt gjerde slik at de også blir en del av gårdsrommet.

Vertikal hage- Det smale huset har en grønn vegg som henvender seg mot huset i veita. Fasaden er i tillegg lukket. Dette grepet gjør det mulig å bygge tettere. Den grønne veggen bli som en vegg inne i huset i veita.

Brattørveita 17- revet boder i bakgården, og utnyttet den høye murveggen til bygningen i gårdsrommet vedsidenav.

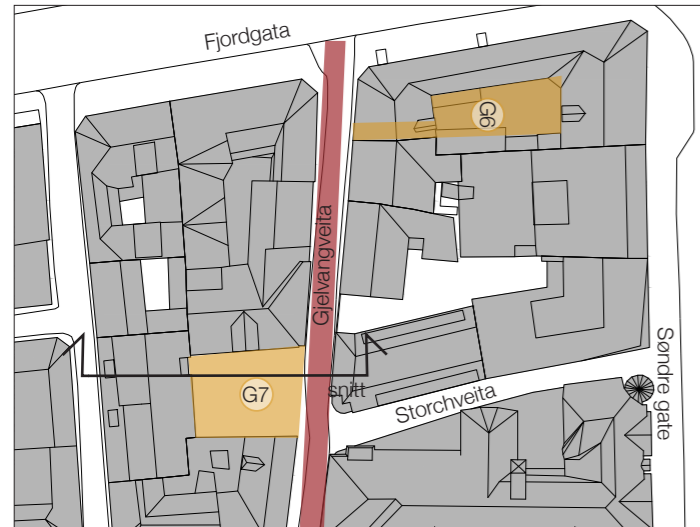
Bygningene er organisert på en slik måte at man skaper en større grad av privathet inne i hagene til Brattørveita 17 og 15. Beplantning gjør uterommet til Brattørveita 13a&b mer privat. Huset i veita og huset i bakgården har private uterom på taket. Bakkeplanet utenfor Brattørgata 6 og 8 er tenkt mer offentlig i tilknytning til det felles gårdshuset. I første etasje i Brattørgata 6 og 8 er det uansett butikker som henvender seg mot Brattørgata.

Har åpnet opp mellom huset i veita og Brattørveita 13a&b slik at man får et gløtt inn i gårdsrommet fra veita. Gårdsrommet er belagt med brostein og større heller. De større hellene er uthevet i planet. De større hellene signalisere hvor man beveger seg.

Brattørgata 6 og 8- Åpnet opp fasaden ved å gi leilighetene franskebalkonger inn mot gårdsrommet. Dette gjør at de også blir en større del av gårdsrommet. Endret fargen på fasaden fra gul og rød til en lysere farge. Dette for å skape en større harmoni i forhold til fargene inne i gårdsrommet, samt å gjøre gårdsrommet lysere.

G7 - Gårdsrom 7

122. Situasjonsplan G7 (til venstre)

veita knyttet til gårdsrom

gårdsrom

0 20m

N

Lokalisering: koblet til Gjelvangveita

Typologi: Ubebygget tomt

Foreslått tiltak: bruksendring til offentlig byrom

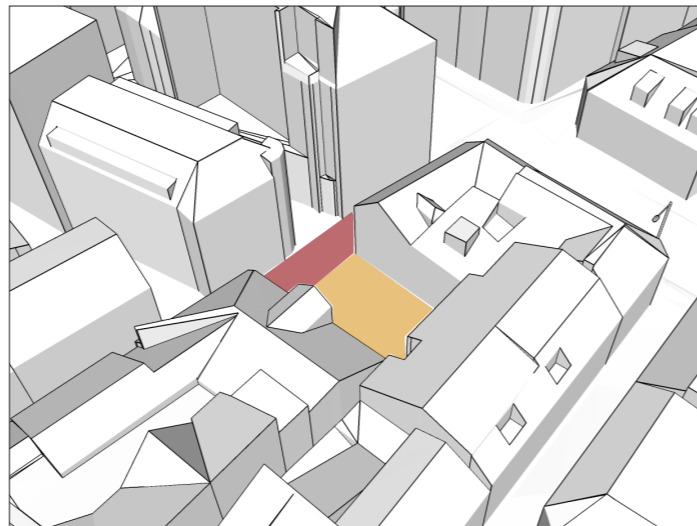
Styrker / Svakheter / Potensial:

G7 er ikke en båkgård, men en tidligere bebygget tomt som i dag fungerer som parkering og som adkomst for varelevering fra butikken i nabobygget i nord. Fasaden i nord har vinduer, porter og dører og er bygget med en henvendelse mot plassen. Husveggen mot sør tilhører et eldre trehus, en tett vegg mot nabobygget som ikke lenger finnes. Plassen oppleves åpen, stor og lys nok til å fungere som et åpent byrom, med en noe uforløst situasjon mot den tette og skyggelagte husveggen i sør. Plassen som har et potensiale for forbedring som uterom i byen.

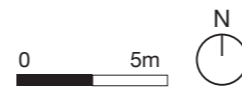
Visjon:

Visjonen foreslått er kun et skisse som vil illustrere at denne ubebygde tomten har potensial til å bli et bra byrom i byen. Forslaget vil endre bruken delvis og tilføre annen type offentlig bruk som ikke er kun drift. Forslaget bevarer muligheten for varelevering og sykkelparkering men fjerner bilparkering og avfallscontainere; bearbeider bakken med forskjellig type belegg som grus, gress og naturstein; tilføre beplantning langs gavlveggene (sør og vest) og, samtidig sitteplasser, beplantning og trapp langs nord fasaden; o tillegg tilføres mulighet for utendørs kino prosjektert på veggene.

123. 3D volum utsnitt av G7 fra nord-vest mot sør-øst (under)

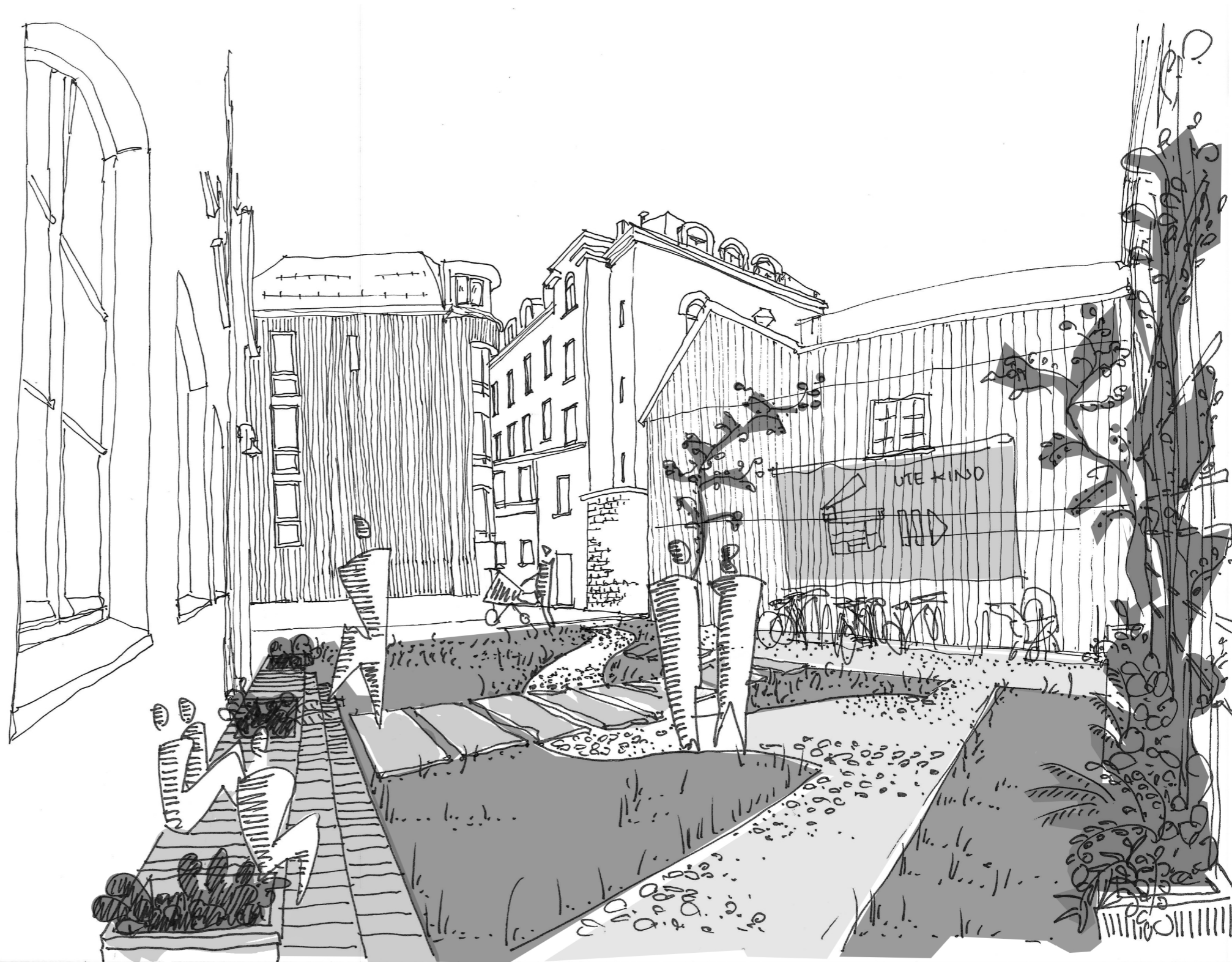
124. G7 plan, og tversnitt (til høyre)

125. Illustrasjon G7 (mot sør-øst) idag med fastparkering og avfallscontainerer (over)

126. Illustrasjon G7 (mot sør-øst) uten fast parkering, heller avfallscontainerer (under)

127. Illustrasjon G7(mot sør-øst) uten fast bilparkering og kun værervering; utarbeidet dekke med grus, gress og stein; utnyttelse av fasadene med grønt areal og med mulighet for utekino; utnyttelse av høyvinduabristing mot nord for trapp, blomstekasse og sitteplasser langs fasaden (under).

G11 og G12 - Gårdsrom 11 og 12

128. Situasjonsplan G11 og G12 (til venstre)

veita knyttet til gårdsrom
gårdsrom

Lokalisering: koblet til Kuskveita

Typologi: privat gårdsrom for bolig

Foreslått tiltak: forbedring av materialbruk og møblering

Styrker / Svakheter / Potensial:

G11 er et privat gårdsrom som er direkte knyttet til Kuskveita fra vestsiden. Både veggen og porten er lik G12 men selve gårdsrommet ligger et par trinn over bakkenivå. Gårdsrommet er avstengt mot veita, men både gjerde og port er laget av spiler, og gir godt innsyn til gårdsrommet. Denne type gjerde og port gir en interessant kobling mellom gårdsrom og veiteløpet, i tillegg til at den lar lyset slipper gjennom til veita. Selve gårdsrommet er stort sett i skyggelagt av husene rundt. Gårdsrommet har ingen sterk historisk karakter, både fasadene, dekke, gjerde og port, er sterkt fornyet.

Det finnes ingen dører fra husene rundt ut i gårdsrommet, bare vinduer, og eneste tilgang er fra porten til veita. Dette avgrensner aktivitetsnivået og bruken av gårdsrommet. Per i dag er gårdsrommet ikke i bruk. Det har et potensial for bruk og kvaliteter som et lite byrom.

G12 er også et privat gårdsrom som er direkte koblet til Kuskveita fra vest, lokalisert på nordsiden av G11. I motsetning til det andre gårdsrommet i samme veit (G11), har dette gårdsrommet et gulv på samme nivå som veita, og det har flere inngangssituasjoner fra de tilstøtende

boligene. Gårdsrommet er møblert med sykkelparkering og søppelkasse.

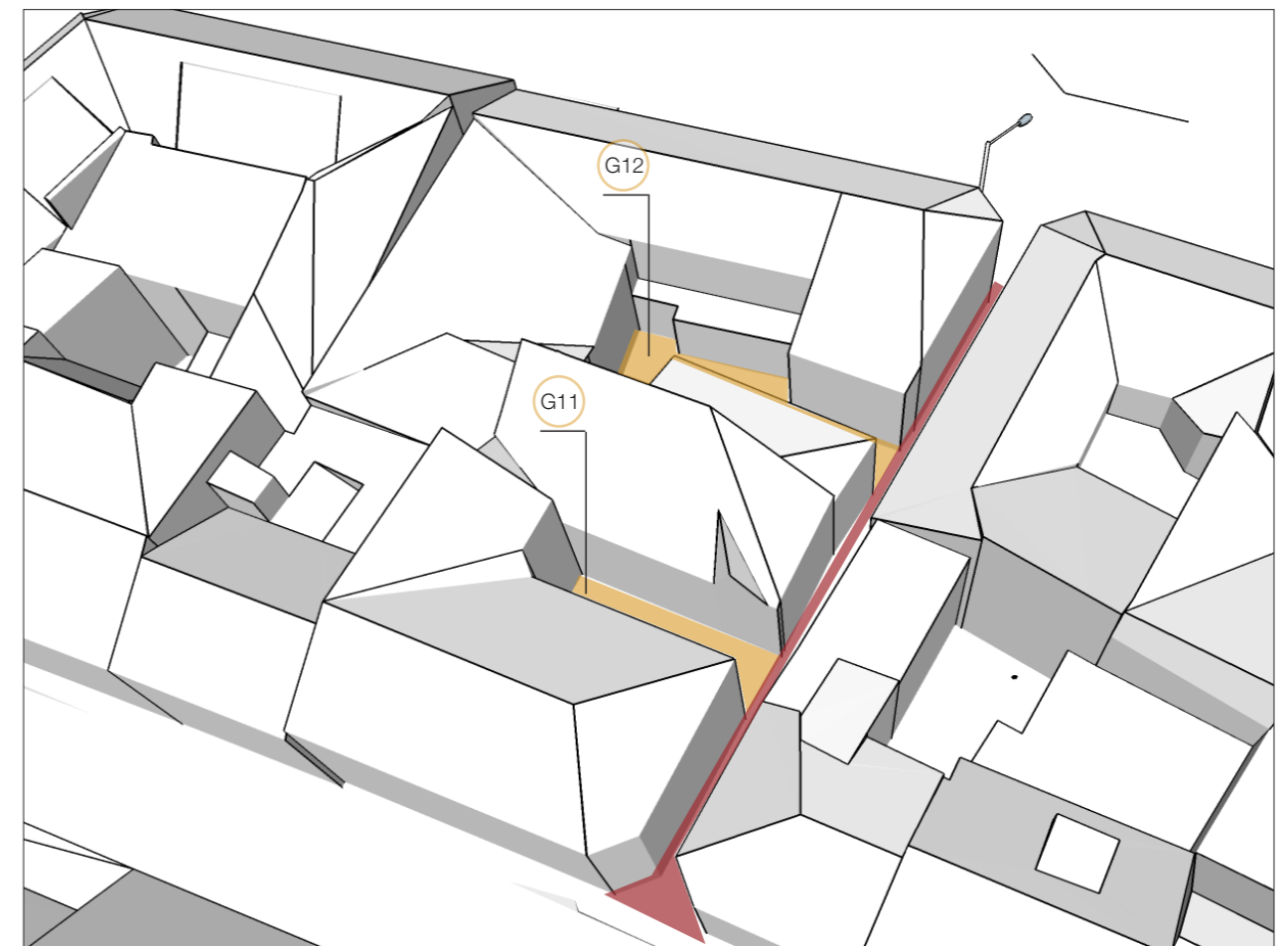
Visjon for G11:

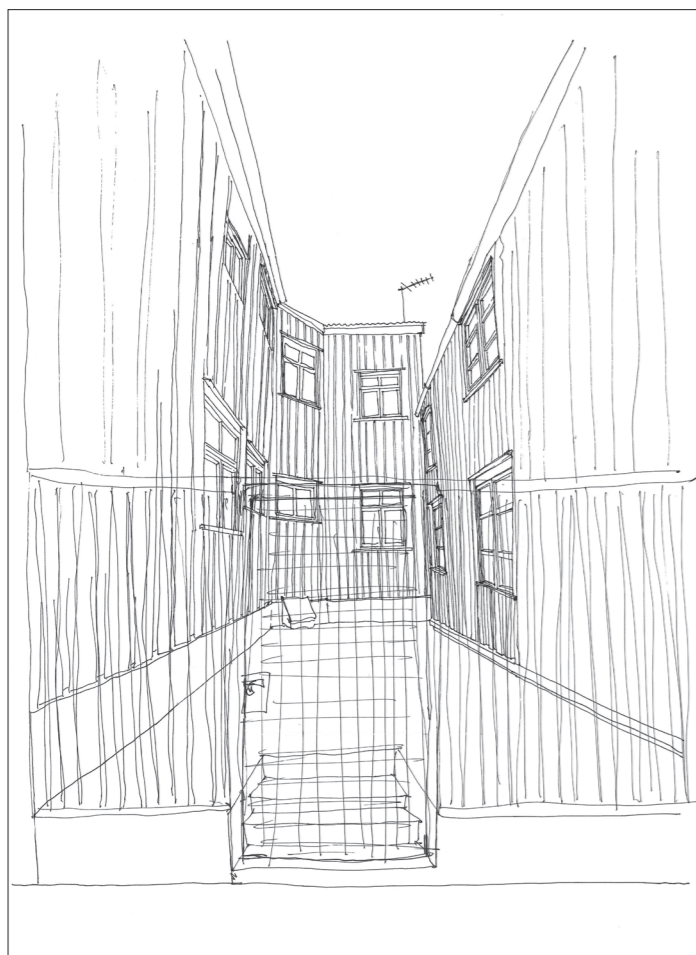
Illustrasjonen viser muligheten for å transformere dette til et grønt gårdsrom og en liten oase i en ellers tettbygget bystruktur. Adkomst til bygningene rundt er ikke tegnet inn siden dette vil kreve en nærmere analyse av hvordan bygningene brukes, og egnet plassering for en dør.

Visjon for G12:

G12 allerede er i bruk som adkomst for boligene på eiendommen. En liten opprydding i sykkelparkering og søppelkasser, endring av dekket fra asfalt til skiferheller, samt kanskje innføring av noe grønt, er tiltak som kunne foreslås for dette gårdsrommet.

129. 3D volum utsnitt av G11 og G12 fra sør-øst mot nord-vest (under)

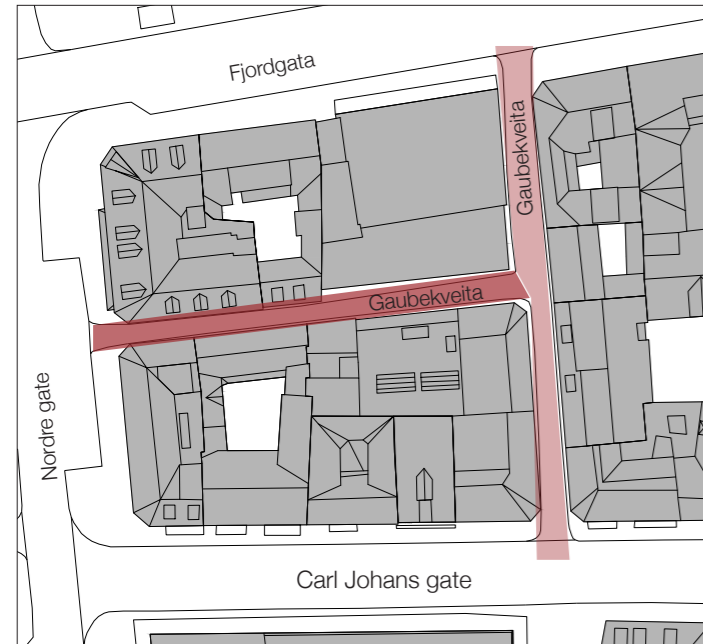

130. Illustrasjon G11 (mot øst). Visjon med bruksendring der bakgården er tatt i bruk. En urbant mathage eller hage (til høyre).

131. Illustrasjon G11 (mot øst) idag. Bakgården ikke. (under)

Gaubekveita øst-vest

132. Situasjonsplan Gaubekveita øst-vest (til venstre)

Gaubekveita øst-vest
 Gaubekveita nord-sør

Lokalisering: selve Gaubekveita

Typologi: veit

Foreslått tiltak: rydde bort tekniske installasjoner, rehabilitere fasader og legge nytt dekke i veita.

Styrker / Svakheter / Potensial:

Gaubekveita har en stor andel historiske og antikvarisk verdifulle bygninger med aldersverdier i fasadene. I det øst-vestlige løpet blir dette lite fremtredende fordi veitas dominerende funksjon og møblering er som driftsside til restauranter, med møblering og tekniske installasjoner som er montert uten å vise hensyn til de historiske kvalitetene eller opplevelse av trivsel og trygghet.

Potensialet i denne veita ligger i en opprydning av all overmøblering som skyldes driftsfunksjoner. Det er flere avstengte innganger og gjenmurte vindusåpninger på førsteetasjenivå. Å reetablere åpninger i fasadene vil skape mer liv og aktivitet og kan bidra til å forebygge hærverk og utrygge situasjoner. Noen av gårdene har behov for fasadepleie, og bidrag til restaurering og rehabilitering med respekt for aldersverdier vil være viktige bidrag til å løfte frem denne veitas kvaliteter.

Visjon:

Illustrasjonen viser veita slik den vil se ut dersom tekniske installasjoner ryddes bort. Nytt dekke, fasade-rehabilitering, fargesetting av fasader og aktivitet bak gjenåpnede vinduer i murgården i nord vil ytterligere bidra til å gjøre dette til en trygg snarvei, en attraktiv historisk gatesnutt og et sted med aktivitet verdt å oppsøke.

133. Gaubekveita illustrasjon mot vest. Dagens situasjon med overmøblering med diverse utstyr, herieverk og lukket åpninger i første etasje. (nederst til venstre)

134. Gaubekveita illustrasjon mot vest. Visjon etter rydding av installasjonsanlegg, avfallskonteiner og diverse avfall (nederst til høyre)

135. Gaubekveita illustrasjon mot vest. Visjon av veita ikke overmøblert, med endring av dekke, sykkelparkering og tilbakeført åpningene i 1.etg. (neste side)

“Tiltak og Fremdrift” vil være grunnlaget for et prosjektforslag der flere eksterne aktører blir invitert til et samarbeidsprosjekt om vitalisering av veiter og gårdsrom i Midtbyen. Prosjektet er planlagt for en lenger periode en selve rapporten, derfor vil dette kapitler være kun et start for selve tiltaksprosessen. Oppfølging, videre utvikling og gjennomføring blir nødvendig etter at denne rapporten er konkludert.

Det vil bli beskrevet et forslag for tiltak basert på registreringene i denne rapporten, refleksjonene og innspill fra eksterne aktører som har blitt en del av kjernegruppen for utviklingen. Blant annet inkluderes en beskrivelse av målet, arbeidsområde med fokuspunkter, innholds fokus eller omfang av temaer inkludert, kjernegruppe og samarbeidspartnere, metode for utvikling og en tidsramme. Denne inkluderer ikke forslag for ressursbruk eller finansiering.

Mål

Målet med prosjektet er å synliggjøre potensialet i veitene og gårdsrommene i Midtbyen til de som bruker byen.

Arbeidsområde

Arbeidsområdet er innenfor Midtbyen. Det er et resultat av et overlapp mellom veitene og gårdsrom fra denne rapporten, og det inkludere byromsstrategien og gåstrategien fra Miljøpakken. For å samkjøre prosjektet med disse to

strategiene, blir arbeidsområdet fokusert på raske gangforbindelser som ender i et byrom samt potensielt rom direkte knyttet til disse. Noen av snarveiene henger sammen, mens andre er kun en del av lang forbindelser.

Inkludert i arbeidsområdet er ikke bare selve veitene, men gårdsrom, byrom og eventuelle krysspunkter av veitene med gater eller andre udefinert rom direkte tilknyttet.

Innhold fokus

Gjennom registreringen har flere tema gjentatte ganger blitt nevnt som potensial for forbedring. Fem av disse har blitt utvalgt til å bli med videre og som bør inkluderes i videre utvikling av prosjektet eller i tiltaket.

1. opprydning av unødvendig infrastrukturer;
2. restaurering eller istandsetting av fasader, spesielt trefasadene;
3. belysning;
4. dekke;
5. aktivitet eller bruk og forhold med fasadene/dekke (stengte fasader spesielt i første etasje, hyblifisering, bruksendring, aktivitet i gårdsrom)

Kjernegruppe og samarbeidspartner

Gjennom registrerings-, refleksjons- og visjonskapitle har rapporten fått bidrag og ressurser fra byantikvaren, Miljøenheten. For å planlegge og

gjennomføre et tiltak har flere eksterne aktører blitt inkludert til både innspill og samarbeid.

For videre arbeid vil prosjektet inkludere enda flere aktører både interne og eksterne til Trondheim Kommune. Foreløpig er etablert koblinger til Byromstrategi, Gåstrategi, Taskforce, Fakultet for arkitektur og billedkunst ved NTNU, men flere kommer til å bli inkludert i dette samarbeid.

Innen fakultet for arkitektur og billedkunst er det flere emnekurs som kan være aktuelt å samarbeide om. Med mange involverte får prosjektet et bredt spektrum av synspunkter og flere måter å angripe tema på.

Særkurs eksempler for samarbeid:

- Bolig (bolig i Midtbyen, små og stor skala, infill, renovering, osv);
- Arkitekturprosjektering med lys og farger (hvordan kan belysning og farge fremheva byrom og skape trygghet/positiv aktivitet);
- Bygningsvern og Transformasjon (Ta i bruk byen gjennom bygningsvern og transformasjon med diverse program/bruk);
- Design in Context (bygging av små midlertidig/permanent strukturer for aktivisering av byrommet);
- kurs- og diplomoppgave inkludert i masterprogrammet i Sustainable Architecture (material valg, varighet, livssyklus i eksisterende bygninger);
- Arkitektur og fotografi;
- Eventuelt andre

Metode og gjennomføring

TILTAK OG FREMDRIFT

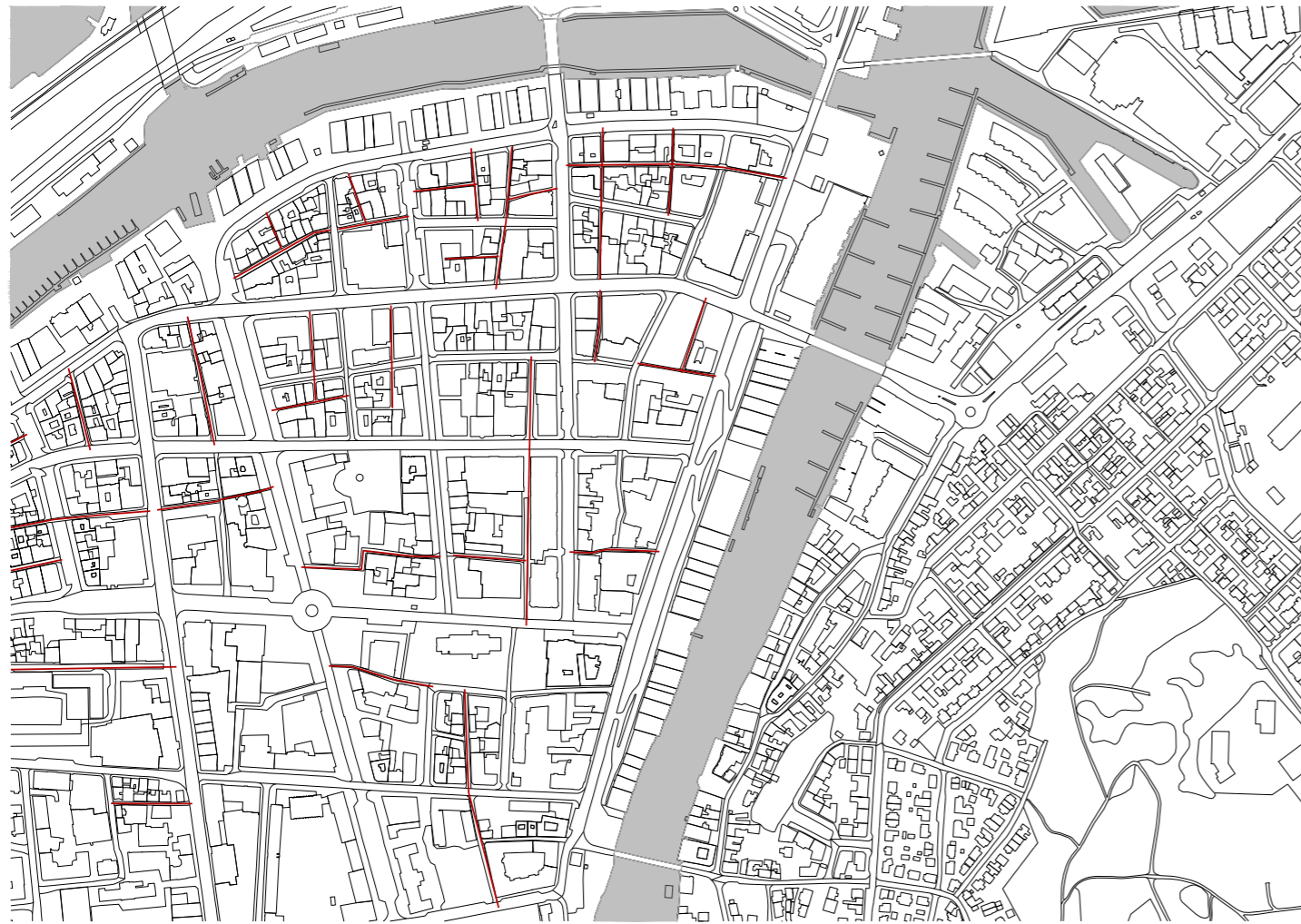
Tiltaket er foreslått å ha tre faser. Forbereding, emnekursutvikling med innspill fra studentene og reelle tiltak med happening til slutt der arbeidet er utstilt og helst opplevd selve veiter, gårdsrom og byrom i Midtbyen.

Et event/happening i byen der alt blir tatt i bruk/utstilt i løpet av en dag. Referanse - Ny havna event i 2016. I løpet av en dag blir det mulig å se forslagene fra studentene. Fra utstillingsmaterialer til installasjoner og 1:1 testing der alt mulig skjer i et kort veiteløp som inkluderer diverse points of interest.

I tillegg kan være aktuelt å inkludere flere private aktører. Fra restaurantdrivere, brukmarked, teater eller andre som har lyst å teste en idé for å starte et bedrift i Midtbyen, aktører som vil skape aktivitet i midt byen.

Tidsramme

Tidsramme inkluderer forbereding, utvikling og happening. Den første fram til midt desember med oppgave å definere arbeidsområdet og sette i gang koblingene mellom arbeidspartnere; utviklingen i løpet av et semester eller to semestre fra høst 2017 til våren 2018; og happening i slutten av våren 2018.

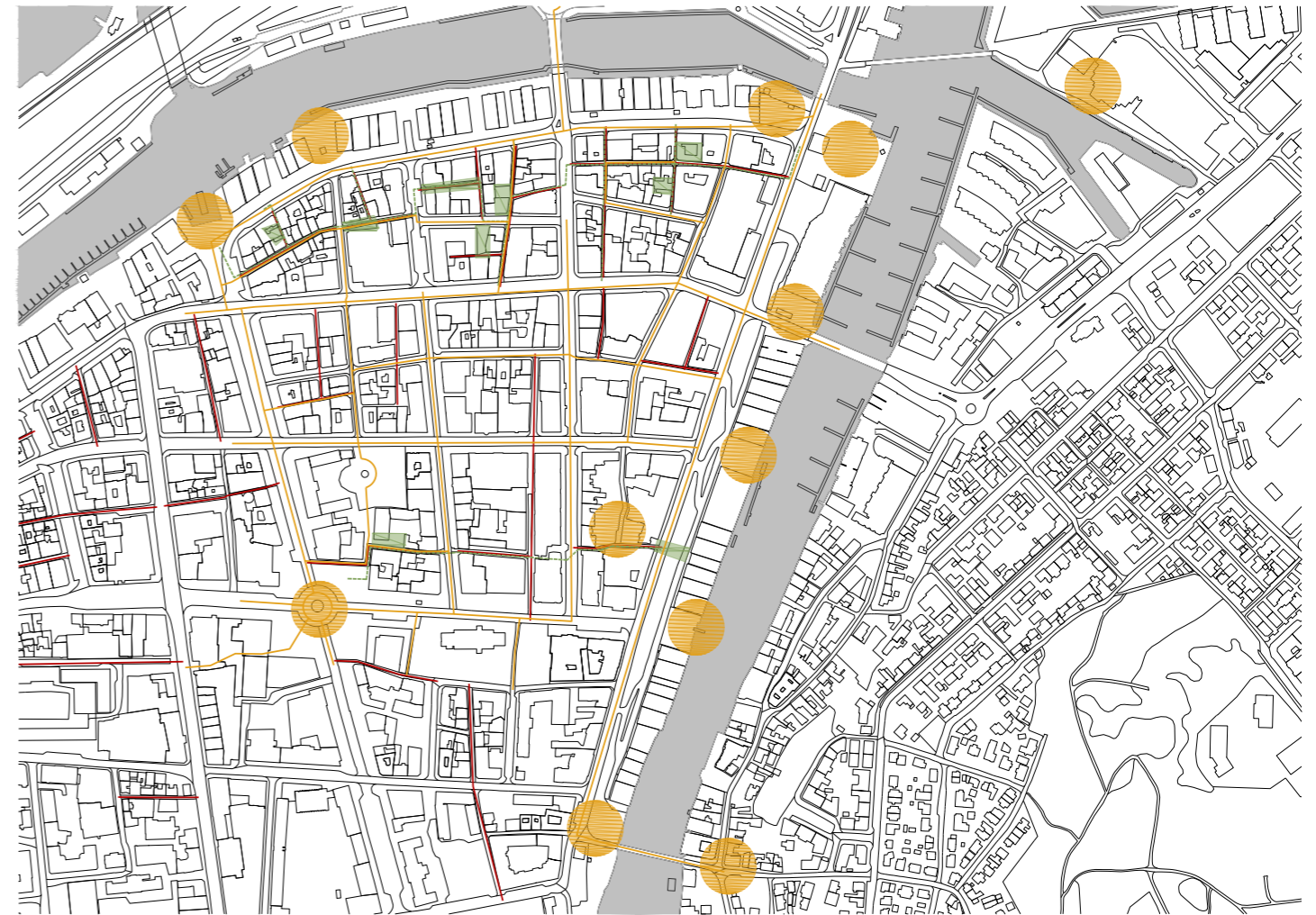

136. kart: veiter i Midtbyen, Trondheim

137. kart: registrering av gårtrafikk og utvalgt byrom i Midtbyen.
Informasjon hentet i fra gåtrafikk i Mytbyen fra Miljøpakken og utvalgt byrom i
Midtbyen fra Byplankontor ved Trondheim Kommune

138. kart: utvalgt steder for fokus tiltak og veiter og gårdsrom rute i forbindelse med utvalgte byrom i Midtbyen

139. kart: overlapp med utvalgt steder for tiltak, rute for veiter og gårdsrom, utvalgte byrom fra byromstrategi, gårstrategi trafikk og veiter i Midtbyen

Tegnforklaring:

- utvalgt byrom
- registrering av gåtrafikk fra gåstrategi
- steder for fokus tiltak.
- veiter og gårdsrom rute
- veiter i midtbyen

BILDE- OG TEKSTKILDER

tekst, bilder og i illustrasjoner:

Alt tekst som ikke er referert til er redigert av Byantikvaren fra Trondheim kommune. Alle bilder og illustrasjoner er tatt, redigert og illustrert av Carla Carvalho og Evelina Bruno. Informasjonen er basert på en kombinasjon av oppmåling på stedet, Trondheim 3D-modell fra Trondheim Kommune og 2D-kart fra kartverket. Dette betyr at grafisk informasjonen er tilnærmet reelle mål.

bøker:

CHRISTIANSEN, Per. *I Veita*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004.
ISBN: 82-519-1966-5

BRATBERG, Terje. *Byguiden-Vandring i Trondheim*. Trondheim: Museumsforl, 2013.
ISBN: 978-828305001-1

PETERSEN, Silje. *Ei veit, et hus, et gårdsrom. Ny bebyggelse i et historisk strøk*. Trondheim:NTNU trykk, 2015.

